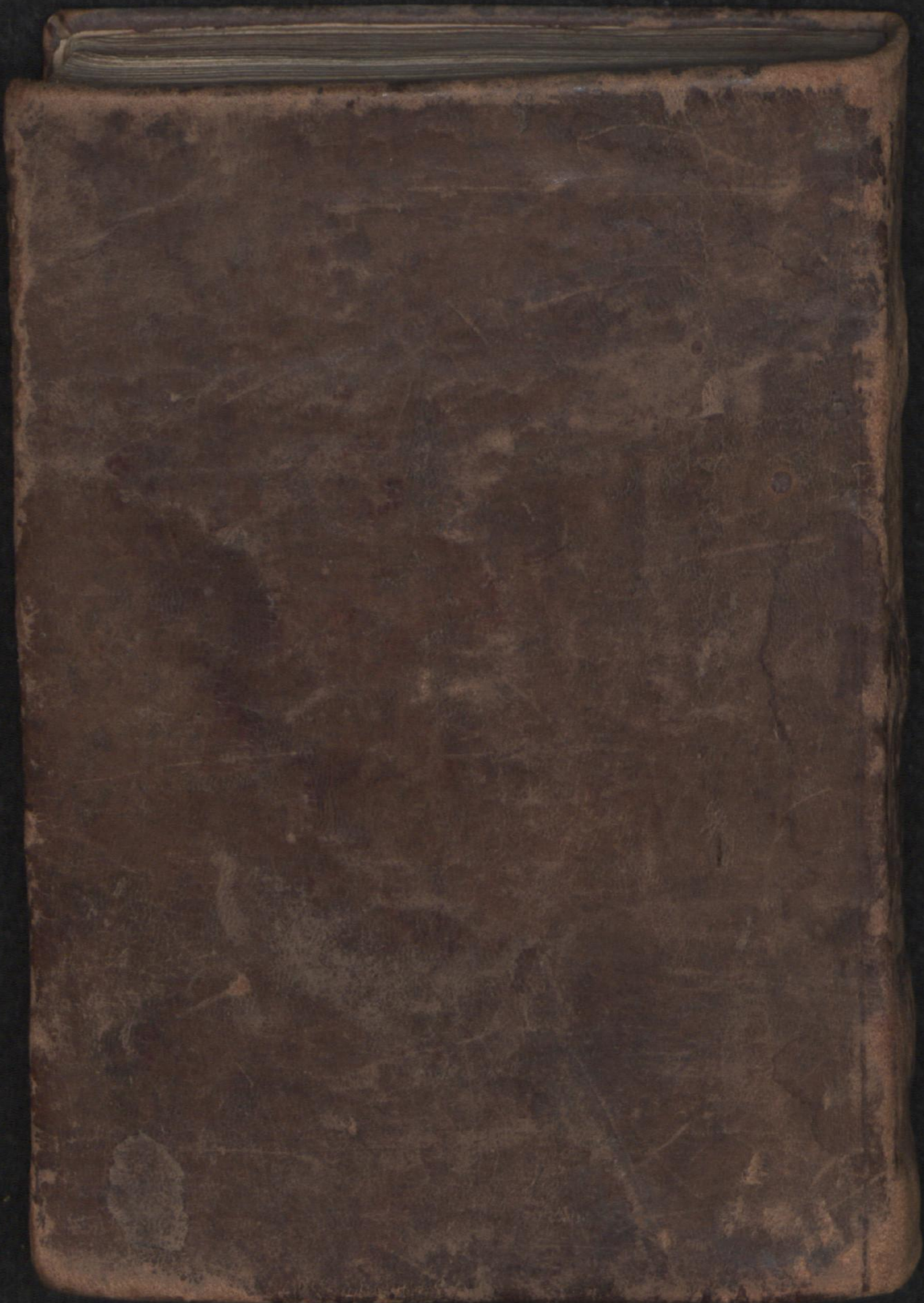
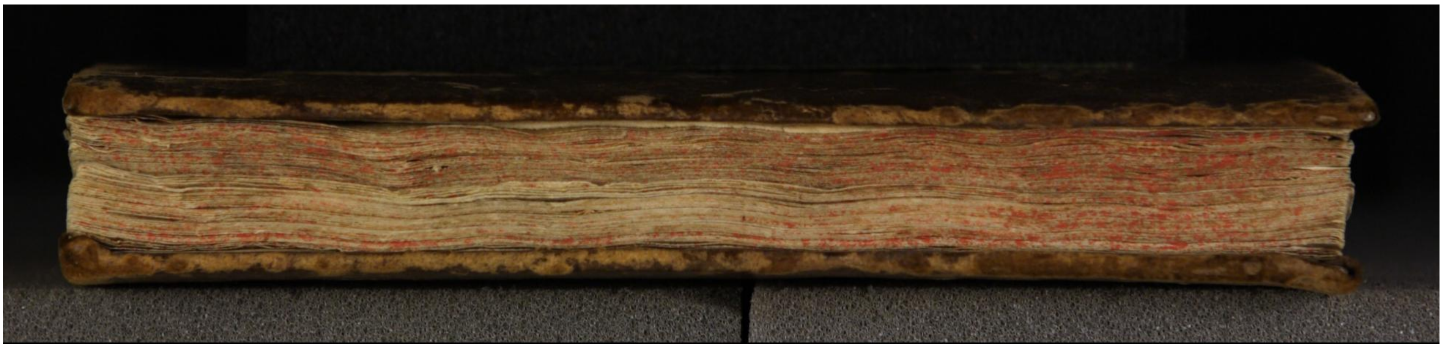

[illegible]

2, – 26.

Her Hans Mogensøn Prest i Trund hiem. har vdsadt denne bog. 1579. er anden gang oplagt 1626 in 8vo.

De Tolff Patriarkernes, Jacobs Sønners Testamenter,

Hvorledis de for deres Endeligt haffue lærd huer sine Børn Gudsfrycت, oc formaned dem til et Gudeligt Leffnet.

Fordansked af

Hans Mogenssøn.

Anno 1579.

Kiøbenhaffn,
Cum Gratia & Privilegio.
M. D. LXXX.

Denne Bogs indhold.

Vdi Rubens Testamente.

Om de 7 vildfarelses Aander, som ere giffne mod Menniskene. Oc at et vtuctigt Oyesiuffn Quindfolkes Omgengelse oc Vkydsthed fører mange i Fald oc affuender dem fra Gud aff.

Vdi Simeons Testamente.

Om den skændelige Vdyd, Had oc Affuind oc hendes Art. Item huad for Legedom der er til, oc hvorledis mand kand vndflye hende.

Vdi Lewi Testamente.

Om de 7 Himle oc deres egentlige Wilkaar. Om det Hoye Præstedømme oc deris Hemmeligheder. Om Hoffmodighed oc huad Skade deraff oprinder.

Vdi

Vdi Judæ Teſtamente.

Om Legemlig ſtyrcke/ Huor aff ingen ſkal forhoffmode ſig. Om Vin oc hans Egenſkab/ oc huor ſkadelig hand er / om mand dricker hannem foruden forſtand. Item/om Wkyſkhed/ſig aff at holde.

Vdi Iſaſchars Teſtamente.

Om Enfaaldighed / oc hendis fructer.

Vdi Zabulons Teſtamente.

Om Barmhiertighed oc Gudsfryctighed / huorledis Gud dennem velſigner.

Vdi Dans Teſtamente.

Om Vrede oc Løgn / oc om deris ſkadelig vdretning.

Vdi Nephthalim Teſtamente.

Om Guds fryct/ ſom intet begyn-

der / eller giør vden skickeligen / oc i rette tide.

Vdi Gads Testamente.

Om Had oc Affuind / oc huorledis de haffue deris vdretning imod Kierlighed.

Vdi Assers Testamente.

Om de tuende Ansicter / Dydeligheds oc Ondskaffs.

Vdi Josephs Testamente.

Om Kyskhed / oc Brøderlige kierlighed.

Vdi BenJamins Testamente.

Om it rent oc kyskt Hiertelag / som intet ont vil eller begierer.

Sidst vdi er Assenaths Historia / fuld aff Christi oc hans Bruds hemmelighed.

En Fortale/

Huorledis disse/ de Tolff Patriarchers Testamenter først ere fundne/ Oc ved huilcke Lærere de ere bleffne offuersætte/ aff det Grædske Tungemaal/ paa Latine.

VDI lang tid / haffue disse Ting (godhiertige Læsere) veret saa gamske nedlagde oc skiulde/ at huercken vore Lærere / oc ey de gamle Translatores dennem kunde finde. Det er skeet aff Jødernis hadskhed oc nijd / for de klare oc obenbare Prophetiers om Christo/ skyld/ som findis her vdi. Omsier haffue de Grædske (som fliteligen søgte oc randsagede effter gammel Scrifft) opleet oc fundet dennem/ oc met arbeide oc flitighed / offuersæt dennem aff Hebraiske paa Grædske. Der haffuer denne Scrifft atter/ lenge ligget i skiul/ at ingen bleff befunden saa lært / baade i det Grædske oc Latinske Tungemaal / som sig vilde vnderstaa / bemelte Bog at offuersætte Indtil Roberti/ den andens tid/ som kalledis Grossetestus / oc vaar Bisp til Lincolin. Hand haffuer icke spart nogen Bekaastning / eller anseet nogen Vogifft / Men vdsent flitige

Robertus Grossetestus haffuer offuersæt denne Bog.

Speydere/ plat hen ind vdi Græcia / paa det hand kunde bekomme it Exemplar aff bemelte Scrifft / huor vdi saa drabelige Vitnesbyrd om Christo begrebne ere. Oc hand haffuer (den som i begge Tungemaal vaar offuermaade forfaren) denne Bog / ord fra ord / trofasteligen oc klarligen transfererit/ vdi Christi Aar 1242. paa det at disse klare Propheteiers ihukommelse / den Christelige Tro til bestyrckelse / kunde bliffue perpetuerede/ oc faa en evig Alder. Der til haffuer hand oc hafft hielp / aff en Grædsk Mand/ ved naffn Magister Nicolaus / som vaar Rector til Dachet / oc Abbedens aff S. Albani Clericus eller Secreterer / Paa det at disse klare Prophetier om Christo/som i denne Bog klarere end Dagliuset sig finde lade/kunde herligen komme i dagen / Jøder oc alle Kættere/ Ja alle den Christelige Menigheds Fiender til blusel oc beskemmelse. Den euige Gud/ oc vor Herre JESV CHRISTO skee loff oc ære i Euighed/

AMEN.

Grossetestus, lyder / *Grossum caput*, paa Danske/ Storhoffuit. Hand kaldis oc aff somme *Megacephalos*, met it Grædskt naffn / som mercker alt det samme.

RUBENS Testamente / Om de ting som hand aff Prophetiske Aand haffde / oc omtalede ret som hand vilde dø.

En Vdscrifft aff Rubens Testamente / All den ting som hand bød oc befoel sine Børn / før end hand døde / vdi hans Alders tiuende Aar til Hundrede / oc thu Aar / effter Josephs død. Der hand vaar siug / oc hans Børn oc Børnebørn sig forsamlede / oc hannem besøgte / talede hand til dennem alle disse effterfølgende Ord:

MIne Børn / Jeg dør oc gaar mine Fædris vey. Oc som hand saa der Judam / Gad oc Asser / sine Brødre / sagde hand til dennem: Mine Brødre / reyser mig offuer ende / Saa vil ieg sige eder oc mine Børn / alle de ting som ieg haffuer

 forbaar-

forbaarget oc skiult i mit Hierte. Thi ieg er saare suag. Oc der hand nu stod offuer ende/kyste hand dennem/grædendis/ oc sagde: Hører mine Brødre / oc fatter i Ørnene Rubens eders Faders ord/ oc all den ting ieg eder vil sige. Giffuer act paa/ Jeg tager i dag / Himmelens Gud til Vidnesbyrd/ at i icke skulle vandre i Vngdoms Vanuittighed oc Vkyskhed / huilcken ieg mig saare tilgiffuet haffuer / oc haffuer besmittet min Faders Jacobs Soffueseng. Men ieg siger eder/ at HErren haffuer slaget mig i siu gantske Maanede/ met stor plage i mine Lender. Ja/ der som min Fader Jacob / icke haffde bedet HErren for mig/ som mig vilde affliffue / haffde ieg veret forderffuet. Der ieg giorde dette onde faar HErren/ da vaar ieg tredive Aar gammel/ oc i siu Maaneder vaar ieg dødsiug/ Oc i siu Aar giorde ieg pænitentze / aff min Siæls vducielse faar HErren.

Rubens Scriftemaal oc Bekiendelse.

Gen: 15.

1. Cor: 5.

HErren. Jeg drack icke Vin eller no-
gen sterck Drick / oc intet Kiød kom i
min Mund. Jeg smagede ey heller no-
get Brød eller Mad / som mand maatte
atlyste. Saaledis sørgede ieg for min
Synd / thi hun vaar stor / oc skal icke me-
re saadant skee i Israel.

Hører nu til / mine Børn / at ieg eder Siu vild-
obenbarer / huad ieg vdi min Pænitentze farelsens
seet haffuer / om de siu vildfarelsens Aander.
Aander. Thi siu Aander ere giffne aff
Belial / imod Menisken / oc de ere Hoff-
uedet faar Vngdommens gierninger.
Oc siu Aander ere Menisken giffne i
Skabningen / at alle Menniskens gier-
ninger skulle vere i dennem.

Den første / er Liffsens Aand / met 1
huilcken Værelsen skabt er.

Den anden Aand / er Siunens 2
Aand / met huilcken er Begierlighed.
Den tredie Aand er Hørelsens / met 3
huilcken Lærdommen skeer. Den fierde 4

Aand er Luctelsens/met huilcken Smagelsen giffuen er / i det at mand drager
5 at sig/ Lucten oc sin Aande. Den femte Aand / er Talelsens / met huilcken
6 kommer Kundskab. Den siette Aand er Smagelsens / met huilcken Spisningen skeer / aff de ting mand æder oc dricker / ved huilcke ocsaa Styrcken forskaffis. Thi Styrckens leffnet er i Spisningen.
7 Den siuende / er Sædens oc Beblandelsens / met huilcken Synden ocsaa indgaar / formedelst Velystens begierlighed. Derfaare er hand den sidste i Skabningen / oc er dog Vngdommens første Aand / Thi hand er fuld aff Vanuittighed / oc fører Vngdommen (ligeruis som en Blind) vdi Graffuen. Den ottende/er Søffnens/ met huilckē Naturen forryckis/ at mand icke veed aff sig selff / oc er it Dødsens Billede.

Jblant

Iblant disse forbemelte Aander/ beblander sig vildfarelsens Aand. Først Wrenligheds Aand / oc ligger i Naturen/ oc i de vduaartis Sind. Den anden er Wmættelighed / oc ligger i Bugen. Den tredie Aand er Stridzens/ oc ligger i Leffueren oc i Galden. Den fierde / er Behageligheds / oc ny Paafunds Aand / at mand kand komme prydelig her for met Offuerflødighed. Den femte Aand er Hoffærdigheds/ der met bliffuer mand rørt oc beueget/ oc lader sin Næse staa effter store ting. Den siette / er Løynens Aand / i Forderffuelse oc Nidkierhed / sin tale at dicte om sin Slect oc sine Tilhengere. Den siuende Aand / er Wretfærdigheds Aand / met huilcken skeer Tyffueri oc Oprør / der met at giøre sit Hiertens Vellyst oc Begiering. Thi Wretfærdighed er en Metarbeidere/met de andre Aander / der met at mand lader sig bedrage/

drage / oc tager ved det onde i steden for det gode. Iblant alle disse / er Søffnens Aand den ottende / oc bliffuer bebunden met Vildfarelse oc Fantasi / Oc i saa maade forderffuer hun Vngdommens mod oc sind. Thi den formørcker Sindet fra Sandhed / oc forstaar icke HErrens Lou / er oc icke sine Fædris Lærdom lydig. Huilcket oc mig i min Vngdom er offuergaaet. Derfaare / mine Børn / haffuer Sandhed kier / saa skal den beuare eder.

Rubens lærdom til sine Børn.

Hører Ruben eders Fader / haffuer icke opsium til Quindens Ansict / bliffuer oc icke nogensteds alene hos en Quinde / huilcket er Mandens kuldkastelse / oc vdrandsager icke Quindfolcke gierning eller idret. Thi der som ieg icke haffde seet Ballam / der hun badde paa en lønlig sted / haffde ieg icke faldet i saadant it stort Skalckhed. Thi mit Mod tog til sig den Quindelige Nøgenhed / oc lod

Eccles: 9. 25.
Ose: 4.
Eccles: 23
2. Sam: 11.

mig icke soffue / indtil ieg fick bedreffuet
den Vederstyggelighed. En tid der Rubens Misgier-
Jacob / min Fader / icke vaar hiemme/ ning/ oc
men hoss sin Fader Isaac (oc da bode huorledis
wi i Gader / hart hos Ephrata / i det hand den
Huss Bethlehem) laa Balla drucken fuldkom-
paa sin Seng / oc soff/ oc haffde bloted mede.
sig. Da gick ieg ind/ oc saa hendis Nø-
genhed/ fuldreff saa den Wgudelighed/
lod hende ligge saa soffuendis/ oc gick vd
fra hende. Strax paa stand/ forkynde-
de Guds Engel min Fader Jacob/min
Wgudelighed. Oc min Fader kom/ oc
sørgede offuer mig / oc siden den tid al-
drig hand berørde Ballam.

Derfaare skuer icke Quindfolckis Ecclef. 6.
Skønhed/ tencker oc icke paa deris 9.
Handtiering/Men vandrer i Hiertens
enfaaldighed i Herrens Fryct. Arbeider
i gode Gierninger / Ja øffuer eder paa
Jorden/ oc i eders Fæhiorde/ til saa len- Gud giff-
ge Gud giffuer eder Høstruer/saadanne uer Hø-
strøer.

som

som hand vil / Paa det eder icke / som
mig skeet er / skal ont vederfaris. Thi
indtil vor Faders Jacobs død / haffde
ieg icke frimodighed / til at see hannem
vnder hans Øyen / eller at tale til nogen
aff mine Brødre / for den fremgangne
Forsmæeisis skyld. Ja / end indtil den-
ne dag piner mig min Samuittighed /
for min Synds skyld. Oc min Fader
haffuer trøstet mig / Thi hand giorde
Bøn til HErren for mig / at HErrens
Vrede skulde bortgaa fra mig / som oc
HErren mig haffuer tilkiende giffuet /
Oc for den ene Sags skyld er ieg bleff-
uen beuaret / at ieg icke haffuer syndet.
Hebr: 13. Derfaare / mine Børn / beuarer alle de
Eccles: 19. ting ieg siger eder / saa skulle i icke synde.
1. Cor: 6. Thi Wkyskhed er Siælens forderff-
1 Reg: 11. uelse. Hun skiller fra Gud / oc kommer
Apoc: 21. Folck til at holde sig til Affguder. Thi
hun fører Mod oc Forstand i Vildfa-
relse / oc forfører de Vnge / før deris tid / i
Helffuede.

Quinde/ som i disse Stycker handler suigacteligen / hun bliffuer i Verdsens straff behulden. Saaledis forførde de oc Vecterne eller Kemperne for Vandfloden. Thi de saae daarligen oc vforsicteligen paa dennem/ ere derfaare met begierlighed optende/ oc forhitzede imod hinanden/ oc i deris Hiertelag oc Sind haffue de befattet Gierningen / oc i deris Mendis beblandelse ere de komne dennem fore / oc Quinderne i deris sind / begierede oc stode hu at dennem/ som de tenckte paa / oc haffde i hu / der aff fødde de Kemper. Thi de ocsaa komme dennem saadanne fore/ ligeruis som de naade op til Himmelen. Derfaare vaacter eder for Horeri / Oc naar i bliffue i eders sind vel rensede/ da beuarer ocsaa / huem i opfostre for alle Quinders personer. Biuder ocsaa Quindfolckene / at de icke haffue met Menniskẽ menskaff oc omgengelse/ at Gen: 6.

de oc kunde bliffue rene i deris sind. Thi det offte skeer / at (om skønt den vgudelige Gierning icke bliffuer fuldkommen) berørelsen alene / er Quindfolck en Siuge / som mand icke kand raade bod / men er eder en euig Belials forhaanelse. Thi alt Horeri / haffuer vdi sig selff / huercken Forstand eller Gudfryctighed. Oc all ond Nidkierhed haffuer sin Bolig i hendis begierlighed. Derfor skulle oc i faa Nidkierhed til Leui Børn / skulle oc vel fare effter / at bliffue ophøyede offuer dennem / Men i skulle icke komme frem der met / Thi Gud skal giøre deris heffn / oc i skulle dø en skadelig død. Fordisaa HErren haffuer giffuet Leui oc Juda Førstedommet / oc met dennem ocsaa mig / Dan oc Joseph / at wi skulde bliffue Førster. Derfaare befaler ieg eder / hører Leui. Thi hand skal kiende Herrens Low / oc vddele dennem / disligeste ocsaa Offrene

for

for gantske Israel / indtil Christi / den Preste Førstis tid / bliffuer fuldkommen. Saa besuær ieg eder ved Himmelens Gud / at i giøre Sandhed huer imod sin Næste / oc holder eder til Leui / i Hiertens ydmyghed / at i kunde anamme Benedidelsen aff hans Mund. Thi hand skal benedide Israel oc Juda. Thi Gud haffuer vduald sig / formedelst hannem at regiere offuer alle Folck. Oc tilbeder hans Sæd / oc giører dennem Reuerentz / Fordisaa hand skal met siunlig oc wsiunlig Strid stride for eder / oc skal vere en euig Konning iblant eder. Stride. in latino
Der Ruben haffde budet sine Børn forscreffne ord / oc velsignet dennem / døde hand / oc de lagde hannem i en Kiste / til saa lenge de førde hannem vdaff Egypten. Siden begroffue de hannem til Hebron / i den dubbelte Hule / huor oc hans Fædre soffue.

Ende paa Rubens Testamente.

SIMEONIS

Testamente / Om Nijd/ oc dens art / oc ved huad middel mand kand vndfly hannem / oc faa bod paa hannem.

En Copie oc Vdscrifft / aff Simeons ord / som hand sagde til sine Børn / før end hand døde / i hans lefftnets hundrede oc tiuende Aar / vdi huilcket ocsaa Joseph døde. Thi der hand vaar siug / komme de at besøge hannem / oc hand sætte sig offuer ende / oc talede saaledis til dennem:

HØrer mine Børn / hører aff eders Fader Simeon / alle de ting ieg haffuer i mit Hierte. Jeg er den anden Søn / som fød er aff min Fader Jacob / Oc min Moder Lia kallede mig Simeon / Fordi at Herren haffde hørt hendis Bøn. Jeg er bleffuen sterck / oc haffuer icke skyt noget Arbeide / oc ey fryctet for nogen ting.

ting. Thi mit Hierte vaar hart/ oc min Leffuer vbeuegelig / oc mine Lemmer vden all metynck. Thi Styrcken bliffuer giffuen Meñisken i Siæl oc Krop/ aff den Allerhøyeste. Joseph vaar ieg altid hadsk/ for den skyld / at vor Fader elskte hannem. Jeg haffuer bestyrcket min Leffuer imod hannem/ at omkomme hannem. Oc det aff den Aarsage/ at Vildfarelsens Første haffde vdsent hadskheds Aand/ oc forblindet mit Mod oc Sind/ at ieg icke kunde acte om hannem/ som den min Broder vaar/ Ja/ icke skone Jacob min Fader. Men hans oc hans Fædris Gud / haffuer vdsent sin Engel/ oc forløst hannem vdaff mine Hender. Thi der ieg vaar hengangen til Sichima / Salue til Fæ at hente/ oc Ruben vaar gangen til Dotham (thi der haffde wi forraad aff alt det oss vaar fornøden) midler tid solde Judas vor Broder/ de Jsmaeliter hañem. Oc

Simeons Scriffte, maal for sine Børn

Gud redder altid sine.

Oc der Ruben kom / vaar hand sorgefuld. Thi hand haffde villet ført hannem wbeskad til Faderen igien. Men

Skade at giøre / er icke i vor mact.

ieg vaar vred ved Judam / at hand lod hannem vndkomme leffuendis. Ja / ieg vaar hannem vred i fem gantske Maaneder. Men Gud forhindrede mig / oc forbød mig / at legge Haand paa hannem. Thi min Haand vaar mig halffuissen i siu dage. Oc ieg / mine Børn / kunde vel skøn paa / at det onde vaar mig / for Josephs skyld paakommet. Thi giorde ieg Penitentze / græd oc bad HErren / at hand vilde giøre mig min Haand helbrede. Saa vilde ieg holde mig aff all Hadskeds smitte / oc fra all Wuished. Thi ieg forstod vel / at ieg

Simeon forrader sine Børn Hadsked.

haffde tenckt en skadelig ting for HErren / oc for vor Fader Jacob / i det ieg vaar saa hadsk imod min Broder Joseph. Varer eder derfor / mine Børn / for Vildfarelsis oc Hadskheds Aander.

Thi

Thi huilcket Menniskis sind / som Hadskhed haffuer Herredømme off-uer / det lader hun huercken æde eller dricke / oc ey intet gaat giøre / Men al-tid tilegger det / den at affliffue / som hand haffuer had til. Dog kand hand vel blomstris oc lide vel / i den sted / at hans Hadsmand tørris oc visner. Der-faare straffede ieg min Siæl / i tuende Aar oc Dag / i HErrens fryct oc i Fa-ste / oc haffuer fornummet / at Forløs-ning aff Hadskhed / ved Herrens fryct / bliffuer fuldreffuen. Der som nogen flyer til HErren / da flyer oc viger den skadelige Aand fra hannem / oc hans Mod bliffuer formindsket / oc haffuer nu metynck met den hand hadede / Ja / hand laster oc icke aff nogen / om hand er den anden huld / oc angrer saaledis sin Hadskhed. Min Fader giorde vel Spørsmaal til mig / der hand saa / at ieg sørgede / Men ieg løig / oc sagde / at

Hadskheds art.

Simeons Scriffte-maal / huorvant det haff-uer veret.

Huorledis mand bliffuer Hadskhed quit.

ieg haffde ont i min Leffuer. Men ieg sørgede mere end alle de andre/ Thi ieg vaar en Aarsage / at Joseph bleff sold. Oc der wi droge i Egypten / oc hand mig fangede for en Speydere / da forstod ieg/ at det vaar min fortiente Løn/ derfaare sørgede ieg oc icke. Men Joseph vaar en from Mand / oc haffde Guds Aand vdi sig/ Hand vaar oc metledig oc barmhiertig. Hand tenckte icke/ at giøre mig ont / men elskte ocsaa mig/ lige som de andre Brødre. Derfaare/ mine Børn/ vaacter eder for all Affuendsiughed oc Hadskhed / vandrer i eders Siæls enfaaldighed / betencker eders Faders Broder i it gaat Hierte/ Paa det Gud skal giffue eder Naade/ Ære / Velsignelse / offuer eders Hoffueder/ saa som i see paa hannem. Vdi alle hans dage haffuer hand aldrig breid eller forujt oss noget / for denne Gierningsskyld/ Men haffuer hafft oss kier

som sin Siæl / Ja / offuer hans egne Børn. Hand haffuer giffuet oss Rigdom / Fæ / oc Grøde. Det haffuer hand giffuet oss alle rundeligen. Derfor oc i / mine Børn / haffuer huer sin Broder kier i it gaat Hierte / oc fordriffuer fra eder Hadskheds Aand / Thi hand giør Siælen balstyrig / oc krencker Legemet. Hand giffuer Vrede oc Feide / hans Raadslag / dennem huæder hand icke vden til Blod. Der til fører hand oc Mod oc Hiertelag / at det gaar aff lauge / oc lader Forstanden i Mennisket icke giøre sin Gierning. Ja / hand borttager ocsaa Søffnen / oc giffuer Siælen Drøffuelse / oc giør Liffuet skelffuendis. Thi den Ondskaff / som hand i sit Sind haffuer forfattet / gnaffuer hannem met Affuentsinghed / ocsaa i Søffnel. Oc met skadelige Aander bedrøffuer hand sin Siæl / oc giør Liffuet kranck / oc fører sit Mod oc Sind i

Hadskheds egenskab oc fruct.
Gal: 6.
1. Pet: 2.
2 Sam: 18.
Eccles: 4.
Sapient: 2.
Matth: 27.
Iob: 5.
Prouerb: 14.
Eccle: 14.

Bedrøffuelse. Oc ligeruis som hand
haffuer en skadelig Aand/som altid giff-
uer Forgifft vdaff sig: Saa ansee oc
Mennisken hannem i samme maade/oc
hand siunis saadan for dennem. Der-
faare haffde Joseph it skønt Ansict/Oc
hans Skickelse vaar liff:ig/ Fordi at
Eccles: 13. intet skadeligt bode vdi hannem. Hand
haffuer hafft it Ansict / rent for all Be-
drøffuelse. Thi Ansictet obenbaris aff
Aandsens bedrøffuelse. Derfaare / O
Tob: 4. mine Børn/ giører eders Hierter sact-
1. Cor: 6. modige for HErren/ oc retter eders
Veye for Mennisken / Saa finde i
Naade for Gud oc Mennisken. Oc va-
rer eder for Horeri/ Thi det er en Mo-
der til alt Onde. Hun atskil fra Gud/
oc skaffer at mand holder sig til Belial.

Enochs Bog. Jeg haffuer seet i Enochs Scriff-
tis Bogstaffue / at eders Børn oc i/
skulle i Horeri bliffue forderffuede / oc
vdi Suerdet giøre Leui Wretfærdig-
hed/

hed/Men de skulle icke faa offuerhaand
offuer Leui. Thi hand skal stride HEr-
rens Strid / oc offueruinde all eders
Vognborg. Oc saare faa i Leui oc Ju-
da skulle bliffue affaldige/ Oc hand skal
bliffue eders Første / lige som min Fa-
der Jacob sagde i sin Velsignelse. See/ Ezech: 33.
Jeg siger eder alle ting tilforn / paa det
ieg kand bliffue retfærdig for eders
Siælers Synder. Men der som i
borttage Hadsked fra eder / oc der til
eders Haardnackenhed / da skulle alle
mine Been blomstris / som Rosen / i
Jsrael/ oc mit Kiød i Jacob som Lilier.
Der til skal oc min Luct/ bliffue som det
Biergis Libani søde Luct / Oc Helgen
skulle bliffue aff mig mangfaaldige
giorde / som hine Cedre Træ i Euig-
hed/ oc deris Græne vare saa lange som
Dagene. Da skal Canaans Sæd for-
derffuis / oc aff Amaleck ingen Leff-
ning igienbliffue. Ja/ all Cappadocia

oc alle Cetheer fordærffuis. Da skal Chams Land forstørris / oc alt Folck fordærffuis. Da skal gantske Jorderige huile sig aff Bedrøffuelse / oc alle som leffue / fra Krig. Oc da skal Sem bliffue ærefuldgiort.

Naar HErren den store Gud Israels / skal lade sig see paa Jorden som it Menniske / oc Adam bliffuer helbredegiort vdi hannem: Da skulle alle Mar: 16. Vildfarelsis Aander hengiffuis i Forknuselse / oc Menniskenn skulle da regere offuer de skadelige Aander. Da skal ieg opstaa i glæde oc fryd / oc loffue den Allerhøyeste i sine vnderlige Gierninger. Thi den Gud som anammer Legeme / oc er hos Menniskenn / hand skal giøre Menniskenn helbrede. Derfaare / mine Børn / verer nu Leui vnderdannige. Thi vdi Juda skulle i bliffue forløste. Ja / ophøyer eder icke offuer de tuende Slecter. Thi aff dennem

Spaadom om Christo.

Er, in latino, æder.

nem ſkal oſſ oprinde Guds Frelſe oc Salighed. Thi HErren ſkal opuecke Gud oc Menniſke / aff Leui / ſom aff en Preſte Førſte / oc aff Juda ſom aff en Konning. Oc i ſaa maade ſkal hand helbrede giøre alle Hedninge oc Iſraels ſlect. Heb: 5

For alle diſſe Sagers ſkyld / befaler ieg eder / at i oc befale eders Børn det/ at de diſſe ting beholde oc ihukomme/deris Slecter til beſte. Oc Simeon fuldendede denne Tale / giffuendis ſine Børn befalning / oc ſoff ſaa hen met ſine Fædre / der hand vaar hundrede oc tiue Aar gammel. Oc de lagde hannem i en Kiſte/ ſom giort vaar aff Træ ſom icke kunde raadne/ Paa det de kunde føre hans Been til Hebron. Oc de vdførde dennem hemmeligen / der Krig vaar i Egypten. Men Joſephs Been gemde oc foruarede de Egyptier i den Kongelige LigKiſte. Fordi Traald-

Simeons død oc Begraffuelſe.

karle

karle sagde for dennem / at naar Josephs Been bleffue vdborne aff Landet / da skulde i gantske Egypti land / bliffue saadan Taage / Mørck / oc offuer all maade stor Plage / at en icke skulde kunde kiende sin Broder / det hand end skønt tende Lius der til. Oc Simeons Børn begroffue oc begræde deris Fader / effter den Lou / som lyder om huorledis mand sørge skal. Oc de bleffue vdi Egypti land / indtil deris vdtags aff Egypten dag / vdi Mose Haand.

Ende paa Simeonis Testamente.

Testamente / Om de siu Himler / oc deris egenskab. Om Prestedømmet oc dets hemmelighed. Oc om Hoffmod / oc huad der aff oprinder.

Vdscrifft aff Leui ord / som hand sine Børn forordinerede. Som er alle de ting som de skulle giøre / oc dennem skulde tilkomme / indtil Domsens dag. Der hand kallede sine Børn til sig / da vaar hand karsk / Thi hand viste tilforn / naar hand skulde dø. Oc der de haffde forsamlet sig for hannem / sagde hand til dennem:

IEg Leui / eders Fader / bleff vndfangen i Charran / oc fød der sammesteds. Oc der effter kom ieg til Sichima / met min Fader. Jeg vaar min Alders ved tiue Aar / der ieg met Simeon / begick vor Systers Dina / heffn imod Emmor. Oc der Gen: 34.

wi

wi voctede vor Fæhiord hos Abelmaul/
kom HErrens forstands Aand offuer
Psal: 13. mig/ Oc ieg saa at alle Mennisker for=
dærffuede deris Veye / oc at Wretfær=
dighed sig selff Mure opbygt haffuer/
oc at Skalckhed sidder paa Taarnene.
Men ieg sørgede for Menniskens køn/
oc bad HErren/ at hand vilde giøre det
helbrede. Da falt strax en Søffn paa
mig/ Oc ieg saa it høyt Bierg/ oc det
vaar Slangebierget til Abelmaul. Oc
see/ Himlene bleffue opladne/ oc Guds
Engel sagde til mig: Leui/ gack her ind.
Oc ieg gick aff den første Himmel i den
anden / oc der saa ieg it Vand / som
hengde mit imellem denne Himmel / oc
den anden. Den tredie Himmel ieg
saa / vaar meget klarere end de andre/
ieg seet haffde/ Thi der vaar en omgan=
gende oc wendelig Høyhed vdi hannem.
Gen: 1. Oc ieg sagde til Engelen: Huor=
faare er det saadant: Engelen sagde til
mig:

mig: Forundre dig icke der paa / der
som du vilt stige høyre op / skalt du see
endnu fire Himle / meget klarere end
disse / oc som disse icke skulle vere ved at
ligne. Thi du skalt staa nær hos Gud /
oc bliffue hans Tienere / oc hans Hem-
meligheder skalt du forkynde Menni- Obenbaring om
sken / Oc om den tilkommendis Israels Christi
Forløsere skalt du predicke / oc ved dig oc tilkommelse.
Judam / skal HErren obenbare sig for
Menisken / oc ved sig selff saliggiøre
alle Slecter. Dit Leffnet skal vere aff 2. Cor. 5.
HErrens part / Oc hand skal vere din Deut. 10.
Ager / din Vingaard / din Fruct / Guld
oc Sølff. Hør fordi om de siu Himle: Om de
Den nederste / er aff den Aarsage saa siu Himle.
sørgendis / at hand er hart hos alle Men- 1.
niskers wretfærdighed. Den anden haff- 2.
uer Ild / Sne oc Is / berid til HErrens
Buds oc Befalnings dag. Udi denne
ere alle Gields oc Betalnings Aander /
til heffn offuer de Skalckactige.

3. Udi den tredie/ ere Paulunernis
krafffter forordinerede / paa Domsens
dag/ til hefftn at øffue offuer Vildfarel-
sis oc Belials Aander. Men vdi den
4. fierde / som er end da høyere end disse/
5. der ere Guds Helgen. Thi opbedre i de
andre stæder / der boer stor Glori / vdi
det hellige Helligdom/ som er offuer all
6. Hellighed. Fremdelis i den Himmel
der offuer / der ere Englene / som tiene
Guds Ansict/ oc de tilbede HErren for
all de Retfærdigis vanuittighed. Oc de
offre HErren en fornumstig sødheds
Luct/ oc en Gaffue som er vden Blod.
7. Udi den Himmel/ som er end da høyre
op/ der ere de Engle / som føre Guds
Ansictis Engle suar. Men i den som er
effter denne / der ere Thronerne / oc
Kraffterne / i huilcke Gud altid bliffue
offrede Loffsange. Derfaare / naar
HErren seer til oss/ da røris oc beuegis
wi alle / Ja / ocsaa baade Himmel oc
Jord.

Jord. Ja/ Affgrunderne bliffue berøi-
de/ aff hans Storheds Ansict. Met.
Menniskens Børn ere i disse ting wfor-
standige/ oc tøre endnu trotzeligen syn-
de/ oc operre den Allerhøyeste. Derfor/ Psal 5.
saa forstaar nu/ at Herren vil sætte dem
offuer Menniskens Børn. Huilcke/ Matt: h 27
endog at Stenhaldene kløffuis/ Solen Luc: 23.
vdslyckis/ Vandene bort tørris/ Ilden
skelffuer/ oc alle Creatur bedrøffuis/
Ja/ de wsiunlige Aander forsmeltis/ oc
Helffuede bliffuer bedrøffuet/ vdi den
Allerhøyestis pine oc lidelse/ Skulle dog
de vantro Mennisker/ bliffue i deris
Wretfærdighed. For dis ene/ haffuer
den Allerhøyeste hørt din Bøn/ dig fra
Wretfærdighed at atskilie. Oc paa det
du kant bliffue giort til en Søn/ Tie-
nere/ oc Methielpere/ for hans Ansict/
da skalt du bliffue storligen opliust i Ja-
cob. Oc du skalt bliffue den gantske Js-
raels Sæd som en Søn. Ja/ dig oc

all din Sæd skal giffuis Velsignelse/
til saa lenge Gud hiemsøger alle Folck
Spaadom i sin hiertelig Barmhiertighed. Dog
om Chri- skulle dine Børn kaste Haand paa han-
sti pine. nem / at kaarsfeste hannem. Oc for
den skyld vorder dig dette raad giffuet/
at du tilkiende giffuer dine Børn om
Gen: 27. hannem. Thi huem hannem velsigner/
hand skal velsignis / Men huem han-
nem maledider / hand skal forderffuis.
Oc Engelen oplod mig Himmelens
Porte/ oc ieg saa Templet / oc den Al-
lerhøyeste i Ærens Throne. Oc hand
sagde til mig: Leui/dig haffuer ieg giff-
uet Prestedømmets velsignelse / til saa
lenge at ieg kommer/ at bo i Jsrael hos
dennem. Siden førde Engelen mig i
Jorderige / gaff mig en Skiold oc it
Suerd/oc sagde: Begack heffn i Si-
chem for Dina/ oc ieg vil vere met dig/
Thi Gud haffuer mig der til vdsent.
Gen: 34. Oc om samme tide affliffuede ieg Em-
mors

mors Børn/ saa som i Himlenis Taff-
le staar screffuet. Men ieg sagde til han-
nem: Herre ieg beder dig/ sig mig dit
Naffn/ Paa det ieg kand paakalde dig i
Nødsens dag. Oc hand sagde til mig: Meglere.
Jeg er den som vndskylder Israels slect/
at hun icke skal bliffue endeligen slagen/
Thi alle skadelige Aander ere hende
fiendske. Effter alt dette/ bleff ieg op-
uact/ lige som aff en Søffn. Oc ieg
loffuede den Allerhøyeste/ oc den En-
gel som Israls slect/ oc alle retfærdige
vndskyldede. Fremdelis/ der ieg kom til
min Fader/ fant ieg en Kobber Orm/
aff huilcken det Bierg hart hos Gebat/
haffuer sit Naffn/ oc kaldis Slange-
bierg/ hos Abila/ paa den høyre Haand.
Men ieg beholt alle disse tale i mit Hier-
te. Oc ieg radde min Fader om Ruben/ Gen: 34.
at de skulde sige til Emmors Børn/ at
de skulde lade sig omskære/ Thi ieg vaar
fyrig oc hed/ for den Vederstyggelig-

neds skyld/ som de haffde giort Israel. Saa dræpte ieg først Sichem/ oc Simeon dræpte Emmor/ siden komme vore Brødre/ oc sloge Staden i Suerdsens skarphed. Der vor Fader dette fick at høre/ bleff hand fortørnet. Thi de haffde vedtaget Omskærelsen/ oc maatte alligeuel dø. Men vdi sine Velsignelser/ skickede hand det anderledis/ fordi wi syndede/ i det/ at wi det giorde vden hans raad. Oc hand vaar den dag siug. Men ieg forstod/ at Guds Dom/ vdi Sichima/ vaar ond/ Thi de haffde lige saa villet giort ved Sara/ som de giorde ved Dina/ Men Gud haffuer dennem det forbudet. Men der Abraham vor Fader vaar fremmet iblant dennem/ forfulde de hannem/ oc fortrengde hans Fæhiord/ oc tilbedring/ sloge de haardeligen Jeblae/ som vaar fød i hans Huss. Saa haffue de oc giort imod alle Fremmede/ taget deris Hustruer

Gen: 49.

struer met vold/ oc foriaget dennem hen
i fremmede stæder oc ælendighed. Der=
faare er HErrens vrede / indtil enden/
kommen offuer dennem. Oc ieg sagde
til min Fader: Kiere Fader / ver icke
vred/ Thi vdi dig skal Gud giøre de Ca=
naneer til intet/ oc giffue dig deris Land
oc din Sæd effter dig. Fra denne dag
skal Sichima kaldis en Giecke Stad.
Thi ligeruis som nogen kand øffue oc
giecke en Nar/ saa haffue wi oc spottet
dennem / for den skyld / at de haffue
handlet wuisligen i Jsrael / der de toge
vor Syster / i den mening / at de vilde
besmitte Jsrael. Saa toge wi vor Sy=
ster igien/ førde hende bort / oc komme
til Bethel. Oc der saa ieg den ting igien/
lige som tilforn / at ieg haffde offret i
halffiersinds tiue dage. Oc ieg saa siu
Mennisker i huide Klæder / de sagde til
mig: Stat op / oc tag paa dig Preste=
dømmets Kiortel / oc Retfærdigheds

Preste=dømmets Smycke.

 Krone/

Krone / oc Forstandens Brystdug / oc Sandheds Skiorte / oc Troens Græn/ oc Tegnits Hat/ der til Spaa-dommens Paltzrock. Oc huer aff den-nem haffde it aff disse Stycker at bære/ sætte mig det paa/ oc sagde: Ver du oc din Sæd HErrens Prester/ fra nu ind-til euig tid. Den første saluede mig met hellig Olie/ oc fick mig Domsens Rijs eller Kæp. Den anden tode mig met rent Vand/ oc spisede mig met Brød oc Vin/ i Helgenis Helligdom/ oc slog off-uer mig en hellig oc herlig Stolam oc Offuerkiortel. Den tredie kaste paa mig it Bliante Klædebon/ som vaar it Ephod ligt. Den fierde lagde it Belte omkring mig/ oc det vaar it Fløiel ligt. Den fierde fick mig en fed Olie Quist. Den femte satte en Preste Infulam paa mit Hoffuet/ oc de opfylte mine Hen-der met alleháande Røgelse/ Paa det ieg skulde bruge Prestedømmet for

HEr-

HErren. Oc de sagde til mig: Din Sæd skal bliffue atskildt i trende Guds begyndelser / huilcket skal vere it Tegn til den Herris herlighed / som hid til oss skal komme. Oc huem som bliffuer troendis / hand skal vere den frøste. Stor Lod skal icke falde paa hannem. Den anden skal vere i Prestedømmet. Den tredie / den som it nyt Naffn giffuet vorder / thi der skal opstaa en Konge aff Juda / oc hand skal giøre it nyt Prestedømme / effter Hedningernis skick iblant alle Folck. Men hans Tilkõmelse er icke at vdsige / sõm en den Allerhøyestis Prophetis / aff Abrahams vor Faders Sæd. Alt det som prydeligt oc kaasteligt er i Jsrael / skal du oc din Sæd bekomme / oc i skulle æde alt det som lystigt er til at see / Oc din Sæd skal vddele HErrens Disk / Ja / aff dennem skulle bliffue Presternis Førster / Dømmere oc Scrifftlærde / Thi det hellige

Om Prestedømmet oc det begyndelse.

 skal

skal beuaris i deris Mund. Oc der ieg opuognede / forstod ieg / at dette vaar det formere ligt / Men ieg giemte det i mit Hierte / oc icke forkyndede det noget Menniske paa Jorden. Men tho dage der effter / ginge Judas oc ieg / til Isaac vor Farfader / Oc min Faders Fader velsignede mig / effter all den tale / som ieg i min siun seet haffde. Men hand vilde icke gaa met oss til Bethel. Men der wi komme til Bethel / haffde min Fader Jacob / seet vdi en Siun / om mig / at ieg i fremtiden vaar dennem en Prest for Herren. Oc hand stod Aarle op / oc optegnede HErren alting / i min sted. Der effter komme wi til Hebron / der at haffue vor Bolig. Der kallede Isaac strax mig / Guds Lou at forklare / effter som HErrens Engel mig haffde giffuet tilkiende. Oc hand haffde lært mig Prestedømmets Lou / Offerids / oc Brendofferids Lou / den

første Grødis / Løffternis oc Offuer= uindelsens Lou. Ja / hand lærde mig huer dag / at forstaa / oc bleff fremturendis i mig / for HErren / oc sagde: in latino, Salutarium.
Min Søn / beuilge icke Horerijs Aand. Thi den varer vid / oc din Sæd skal besmitte Helligdommet. Tag dig derfaare en Hustru i din Vngdom / som intet feil haffuer / oc ingen wreen / ey heller nogen aff de Fremmede eller Hedninge. Oc før end du indgaar i Helligdømmet / da to dig / Oc naar du haffuer offret / saa to dig atter igien. Fructen aff de tolff Træ / som altid haffue Løff / skalt du offre Herren (saa haffuer oc Abraham lært mig) saa oc alle rene Diur i Verden / oc rene Fule / skalt du offre HErren. Oc saa skalt du offre det første aff all Grøde / oc aff Vinen / Oc alle Offer skalt du besprenge met Salt. 1. Cor: 6. Leuit: 2. Ezech: 44.

Derfaa=

Leui: 2. Derfaare/ mine Børn/ kommer
ihu alle de ting/ som ieg biuder eder.
Thi alt det ieg aff min Fader hørt haff=
uer/ haffuer ieg forkyndet eder. Jeg er
wskyldig i all eders Wgudelighed oc
Offuertrædelse/ som i skulle giøre ind=
til Verdens ende/ imod Verdsens
Frelsere. Thi i skulle handle met han=
nem wgudelige/ J skulle oc forføre Js=
rael/ oc opuecke hannem meget ont fra
HErren. Ja/ i skulle skalckacteligen
omgaa met Jsrael/ saa at ocsaa Jeru=
salem icke skal bliffue bestandigt for
eders Skalckheds Ansict. Der til met
skal oc Forhenget vdi Templet reffne/
at det io icke skal skiule eders Skam.
Mat: 27. Da skulle i bliffue fangne/ oc atspridde
Luc: 23. iblant Hedningene. Ja/ bliffue til it
Spaat/ til en Formaledidelse/ oc bliff=
ue plat vndertraadde.

Men det Hus som HErren skal
vdueliie/ skal kaldis Jerusalem/ som
Enochs

Enochs den retfærdigis Bog/ indehol-
der. Der ieg tog mig en Hustru/ da
vaar ieg otte oc tiue Aar gammel.
Hendis naffn vaar Melcha. Hun
bleff fructsommelig/ oc fødde en Søn/
oc kallede hans naffn Gerson/ for den
skyld/ at wi end da vaare Fremmede
vdi vort Land. Thi Gerson kaldis
Fremmet/ Elendig/ eller Vdlending.
Men ieg viste vel om hannem/ at hand
icke skulde vere i den første Orden. For
det andet bleff Chaat fød/ i mit try oc
tretiuende Aar. Jeg saa mod Solens
opgang i en Siun/ at der stod i det
høyeste/ en middel Mand i alle For-
samlinger. Derfaare kallede ieg han-
nem Chaat/ det er Storheds oc Tilred- Tilred-
nings begyndelse. Tredie gang fødde nings. in latino; Instructio-
hun Merari i min Alders fyrretiuende nis.
Aar. Oc fordi at Moderen hannem Zurich-
fødde met stor Besuering/ kallede hun tung.
hannem Merari/ det er min Bitterhed.

Men

Men Jochabeth min Daatter bleff
fød i Egypten / i mit fire oc trysindsti-
uende Aar. Oc samme tid vaar ieg ære-
rig/ oc i anseelse iblant mine Brødre.
Gerson tog en Hustru / oc hun fødde
hañem Lonni oc Simei. Men Chaats
Børn vaare Amram / Jsaar / Che-
bron / oc Oriel. Oc Merari Børn
vaare Mooli oc Omisi. Oc i mit fier-
de Aar til halffemsindstiue / tog Am-
ram / min Daatter Jochabeth / sig til
en Hustru. Fordi de baade / hand oc
min Daatter/bleffue fødde paa en dag.
Otte Aar vaar ieg gammel / der ieg
indgick i det Land Chanaan/ Oc der ieg
vaar atten Aar / dræpte ieg Sichem/oc
i det nittende Aar brugte ieg Prestedøm-
met/ vdi otte oc tiuende Aar tog ieg en
Ecte Hustru. Der effter i det fyrreti-
uende Aar drog ieg i Egypten. Oc
mercker mine Børn/oc giffuer act paa/
J ere mine Børn i den tredie Slect.
Joseph

Joseph døde i det attende Aar til Hun-
drede. Nu biuder ieg eder mine Børn/ Sap: 1.
oc befaler eder/ at i frycte Herren eders Exod: 13.
Gud aff gantze Hierte / oc vandrer i Deut: 11.
Enfaaldighed effter all hans Lou. Læ- Eccles: 9.
rer oc eders Børn Bogstaffuen / at de Forma-
kunde haffue forstand i all deris Liffs ning til
tid/ oc læse Guds Lou vden affladelse. Guds Lou.
Thi huer den som kiender Guds Lou/ Exod. 13.
hand kommer til ære/ oc huort hand hen Deut: 11.
kommer/ skal hand icke vere fremmet.
Ja/ hand skal giøre sine Forældre me- Leuit: 25.
gen glæde/ oc mange Menniske skulle 26.
ville tiene hannem / oc høre Louen aff Deut: 30.
hans Mund. Beuarer/ i mine Børn/
Retfærdighed paa Jorden / at i kunde
finde Ære oc Herlighed vdi Himmelen.
Saar gaat i eders Hierter / at i det i
eders Leffnet oc Liffs tid finde kunde.
Men der som i saa Ondskaff / skulle i
finde oc høste all Bedrøffuelse. Der-
faare besidder met flid Visdom i Guds
frycht.

fryct. Thi der som saa skede / at eder
tilkomme Fengsel / oc Stæderne bleff-
ue atspridde / Ja / det end Landene/
Guld / Sølff oc all Eyedom bleffue
forderffuet/ Saa kand dog ingen bort-
tage den Vise hans Hierte oc Visdom.
Thi hun giør hannem iblant de Frem-
mede / klar/ anseenlig / oc obenbare/ oc
skal vere hannem it Fæderne land iblant
fremmet Folck. Ja / hand skal finde
Venner/ mit iblant sine Fiender. Oc
den som disse Ting lærer oc giør/ da skal
Psal: 13. hand sidde hos Kongerne / som oc vor
Broder Joseph giorde.

Fremdelis / mine Børn/ haffuer
ieg forstaaet aff Enochs Scrifft / at i
endeligen skulle handle vgudeligen / oc
legge Hender paa HErren i all Arrig-
Mat: 20. hed/ Saa at eders Brødre ocsaa skulle
bliffue beskemmede i eder / oc alle Folck
til en Bespaattelse. Dog skal vor Fa-
der Israel/ vere reen for all Førsternis/
oc for

oc for Presternis Wgudelighed / som skulle legge deris Hender paa Verdsens Frelsermand. Himmelen offuer Jorden er reen / oc i ere Himmelens Lius / ligeruis som Sol oc Maane. Huad skulle da alle Folck giøre? Der som i vdi Wgudelighed bliffue formørckede / oc indføre Formaledidelsen offuer eder oc offuer eders Slect / for hues skyld Verdsens Lius er giffuet iblant eder / til huert Menniskis opliuselse. Den samme skulle i ville affliffue / oc lære Bud / som skulle vere imod Guds Retfærdiggiørelser. Ja / i skulle røffue HErrens Offer / oc aff deris Parter. Ja / før end i offre HErren / skulle i selff tage det beste / oc met Horer foracteligen det fortære. Vdi Gerighed skulle i lære Guds Bud fra eder. De Quinder som ere i Mends vold / skulle i besmitte / oc krencke Jomfruer vdi Jerusalem / oc de Quindfolck /

Prophetie aff Enochs Scrifft om tilkommendis Folckens Onnskaff.

som bryde Ecteskab / skulle i holde eder
til / oc tage Hedningers Døtter eder til
Hustruer / oc rense dennem met skalck-
actig Renselse / oc eders Beblandelse skal
bliffue som Sodoma oc Gomorrha.
Vdi Prestedømmet skulle i bliffue hoff-
modige / oc opblæste met all Vgudelig-
hed / oc handle icke imod Menniskenn ale-
ne / Men ocsaa offuerdaadeligen imod
Guds Bud / oc Helligdommene skulle
i met Foractelse bespotte. For den skyld /
skal oc Templet / huilcket HErren dog
vdkaaret haffuer / bliffue øde i Vren-
lighed / oc i skulle / naar i bliffue fangne /
vere alle Land oc Folck til en Veder-
styggelighed. Da skulle i bekomme
Spot / oc en euig Forsmælse / aff Guds
retfærdige Dom. Oc alle som eder see /
skulle fly fra eder. Oc der som det icke
skeede for Abrahams / Isaacs / oc Ja-
cobs vore Fædris skyld / bleffue icke en aff
min Sæd igien paa Jorden. Nu haff-
uer ieg oc forstaaet aff Enochs Bog /

at i halffiersinds tiue Vger skulle fare vild/ oc wren giøre Prestedømmet/ oc besmitte Offrene/ oc vdrøde Louen/ oc foracte Propheternis tale. Ja/ met Forkrobenhed skulle i forfølge de retferdige Mend/ oc hade den Gudfryctige. De sandru deris tale skulle i benecte/ Oc den Mand/ som i den Allerhøyestis Krafft skal forny Louen/ hannem skulle i kalde en Vildfarendis. Oc endeligen skulle i (som i mene) affliffue hannem. I skulle icke vide hans Forstand. Oc det wskyldige Blod skulle i vdi Ondskab oc Arrighed/ tage eder offuer eders Hoffueder.

Prophetie om Christi pine oc død.

Esa: 50. 54.

For den Mands skyld/ skulle eders Helligdomme bliffue øde/ oc giorde whellige indtil enden. Ja/ eders Stad skal icke bliffue reen. Iblant Hedninge skulle i vere dennem en formaledidet Ting/ oc Fortuilelse skal trenge eder/ indtil saa lenge hand selff eder igien hiemsøger/ oc

Marc: 16. anammer eder igien/ Forbarmendis
sig/vdi Troen oc vdi Vand. Oc effter-
di i nu hørt haffue om de halffiersinds-
tiue Vger / Saa hører ocsaa om Pre-
Om Pre- stedømmet. Thi effter huert Jubely
stedøm- Aar/ skal Prestedømmet vere til. Vdi
met. det første Jubely Aar skal den første i
Prestedømmet som saluet bliffuer/vor-
de stor/oc tale til Gud/som til en Fader.
Oc hans Prestedømme skal vere fuldt
met Guds fryct/ Oc paa hans glædis
Dag skal hand opstaa / til Verdsens
velfart. Den som i det andet Aar bliff-
uer saluet/bliffuer vndfangen i Synds
sorgfuldhed/oc hans Prestedømme skal
bliffue æreuærdigt/ Ja/herliggiort hos
alle. Den tredie Prest skal vdi Sorg-
fuldhed vedtagis/ Oc den fierde skal ve-
re i vee oc sprecke. Fordi Wretfærdig-
hed skal i Menigheden bemande sig / oc
raadsla offuer hannem. Oc i gantske
Israel/skal huer hade sin Næste. Den
femte

femte skal bliffue i Mørcket begreben.
Sammeledis ocsaa den siette oc siuen=
de. Men vdi den siuende skal vere en
Vederstyggelighed / huilcke ieg for Her=
ren oc for Menniskén icke kand neffne.
Thi de som saadanne ting giøre / skulle
bliffue bekynte / Derfaare skulle de vere
i Fengsel oc vdi Forstyrring / oc deris
Land oc Gods skal vdrødis. Oc i den
femte Vge skulle de komme i deris øde
Land igien / oc forny HErrens Hus. Prophe=cie om den eniste Prest Christum.
Men i den siuende Vge skulle der kom=
me Affgudiske Prester / gierige Krigs=
mend / vretfærdige Scrifftlærde / w=
blue Drenge skendere / oc Fæ skendere.
Oc effter at mand fanger seet deris
heffn fra HErren vdi Prestedømmet /
da skal Gud opuecke en ny Prest / huil=
cken alle HErrens Ord skulle obenba=
ris. Oc hand skal i Dagenis mang=
faaldighed / giøre Sandheds dom paa Matth: 2.
Jorden. Oc hans Stierne skal oprin=

de i Himmelen / ligeruis som den Kon-
ning / som opliuser Kundskaffs oc For-
Guds. standslius/ vdi Guds Sol. Oc hand
in latino, skal bliffue stor i Jordsens kretz / til saa
dici. lenge hand bliffuer optagen. Hand skal
som Solen/lade sig see paa Jorden/oc
borttage all Mørckhed / som er vnder
Himmelen/oc der skal vere Fred i gant-
ske Jorderige. Himlene skulle i disse da-
ge fryde sig/oc Jorderige glæde sig/Oc
Skyerne skulle vere fryderige / Oc den
Herre Guds kundskab skal vdgydis off-
Esa: 11. uer Jorden/lige som Haffsens Vand.
Oc Herrens Ansictis Herligheds Eng-
le/skulle fryde sig i hannem / Himlene
skulle opladis/oc aff Ærens Tempel skal
skal den Faderlige Røstis Helliggiørelse
Matth: 3. komme offuer hannem/ligeruis som fra
Abraham/ Isaacs Fader. Oc den Al-
lerhøyestis Herlighed skal talis offuer
hannem / oc Forstands oc Helliggiø-
Esa: 61. relsens Aand skal huile sig offuer han-
nem.

nem. Hand skal giffue i Sandhed/
HErrens Børn / hans Stormectig-
hed/i Euighed. Oc hand skal ingen Aff- Nach-
komme faa/fra Slect oc til Slect/ i E- kunfft.
uighed. Vdi hans Prestedømme skal all fortaßis
Synd formindskis/oc de Skalckactige Effter-
skulle huile aff det onde. Men de Ret- kommere.
færdige skulle huile vdi hannem / Oc
hand skal oplade Paradisis Port/oc stil-
le det Suerd/som truer oc høder Adam. Gen: 13.
Oc hand skal giffue de Hellige at æde
aff Lifffens Træ / oc Saliggiørelsens
Aand skal vere i dennem. Belial skal Om Chri-
bindis aff hannem. Oc hand skal giff- sti Rige/
ue sine Børn vold oc mact offuer de oc hans
skadelige Aander / at de skulle sønder- Regimen-
traade dennem. Oc HErren skal fry- te.
de sig i sine Børn/Oc Gud skal anam- Ephes: 4.
me hannem/for den hand haffuer kier/
i Euighed. Samme tid skal Abraham/
Jsaac/ oc Jacob fryde sig/ oc ieg oc alle
Helgen vere glade.

Saaledis haffue i nu (mine kiere Børn) hørt det altsammen. Vduelier eder nu selff / Mørcket eller Liuset/ Herrens Lou eller Belials Gierninger.
Oc wi suarede voris Fader / sigendis: Wi ville vandre for HErren effter hans Lou. Oc vor Fader sagde: HErren er / oc hand vere vidne / oc hans Engle ere vidne / oc ieg er oc it vidne / Ja / i selff ere vidne / om eders Munds tale. Oc der wi sagde: Wi ere vidne / huilde Leui sig / effter at hand disse Ting sine Børn befalet haffde. Siden vdrackte hand sine Been / oc bleff sæt hen til sine Fædre / der hand haffde leffuet hundrede / siu oc tredive Aar. Oc de lagde hannem i en Kiste/ oc begroffue hannem siden i Hebron/ hos Abraham / Isaac oc Jacob / oc beskickede hans Jordefærd.

Ende paa Leui Testamente.

Iudæ

IVDAE
Testamente / Om Legemens styrcke / Om Wkyskhed at fly / om wmaadig Vin drick / Oc huad skade oc wraad alle Mennisker der aff tilkommer oc oprinder.

Vdscrifft aff Iudæ tale / alt det hand talde til sine Børn / før hand døde. Thi der de sig forsamlet haffde / hannem i sin Siugdom at besøge / sagde hand til dennem: Gen: 29.

JEg er bleffuen min Faders fierde Søn / oc min Moder kallede mig Judas. Hun sagde: Jeg vil bekiende HErren / Thi hand haffuer giffuet mig ocsaa den fierde Søn.

Jeg vaar i min Vngdom flitig oc behendig/ oc min Fader lydig effter alle hans Ord/ Oc ieg velsignede min Me-

der Syster. Oc det haffuer voldet/ at
ieg er bleffuen til en Mand / Oc min
Fader giorde Bøn offuer mig/ suor/oc
Gen: 49. sagde til mig: Du skalt bliffue til en
1. Paral: 6. Konning / oc i alle ting skalt du vere
Mich: 5. lycksalig. Giffuer derfaare act paa/
Gud haffuer giffuet mig Naade i alle
mine Gierninger / til Marcken oc
hiemme i Huset. Thi kom ieg paa en
✠ Kidelhed. Hiort / da greb ieg hannem / oc rede
Det er / Jeg lærede det til at lide mile i Munden. Latinè hœdum. Det er it Kid/ paa Tydske Kitzel. Nu æde icke Heste Kiød/ det er vist / Lector iudica.

min Fader Mad der aff. Jeg vaar de
vilde Diur/ Geinser/ forfærdig i løbet/
oc ieg fangede alt hues i Marcken er.
Der til haffuer ieg oc grebet it vilt
Stod / oc tamgiort det / oc betaget det
sin ✠kidelhed vdaff Mundē. En Biørn
tog ieg ved en Fod / oc slog hannem
mod Jorden / oc huert det vilde Diur/
som mig faarekom / det søndersled ieg/
som en Hund. Jeg kom imod en Vild-
basse / fattede oc søndersled hannem.
Vdi Hebron spranck it Panterdiurs

hun

hun paa en Hund/ oc ieg tog det fat ved sin Rumpe/ oc kaste det bort/ oc der gick ord aff/ paa Gaza Grentzer. Jeg holt en vild Vroxe ved sine Horn/ som hand gick vdi en Egn oc aad/ oc vred hannem i en Circkel/ i om oc om/ oc saa forblindede hannem/ oc siden kaste ieg hannem neder/ oc affliffuede hannem. Paa en tid der de tuende Cananeernis Konger/ i deris Rystning offuerfulde Hiorden/ oc meget Folck met dennem/ falt ieg alene paa Kongen aff Seir/ oc greb hannem/ slog hannem paa sine Skinnebeen/ oc aldelis imod Jorden/ oc ihielslog hannem. End en anden Konning/ Chaphne/ som sad paa en Hest/ tog ieg aff dage/ oc i saa maade spilte ieg det gantske Folck. Kong Achor/ som vaar en Mand som en Kempe/ oc kunde skiude baade frem oc tilbage/ hannem greb ieg/ som hand vaar til Hest/ suingede en Steen tryfinds=

Judas offuervelde tre Konger/ oc slog dennem.

sindstiue Pund suar / slog hannem aff Hesten/ oc affliffuede hañem. Jeg strid-de i tho Stunde met Achor / oc giorde hannem liffløs / Jeg kløffuede hans Skiold / oc hug hans Føder i stycker. Men der ieg vilde tage hans Krefft aff hañem/ See/ da komme der otte Mend/ som vaare hans Slectinge / oc bød mig Hoffuedet. Men ieg sammensuøbte min Kiortel i min Haand / fuld aff Steen/ oc slog dennem met min Slin-ge/ oc dræpte fire aff dennem/ de andre flyde. Oc vor Fader Jacob / dræpte Belisa/ den Konge/ som vaar alle Kon-gers Konning / som haffde tolff tym-mel Fingers styrcke. Der met falt fryct paa alle/ oc de afflode at feide oss. Der-faare vaar oc min Fader icke bedrøff-uet/ naar ieg vaar met mine Brødre i Strid. Thi hand haffde seet i en siun om mig/ at en Sterckheds Engel fulde mig effter i alle ting / at ieg icke skulde

Det er tolff eller sex Męds styrcke.

bliffue

bliffue offueruunden. Effter Stier=
nerne/ er oss end en større Feide offuer=
kommen/ end den vaar til Sichimis.
Oc ieg stridde kraffteligen/ oc mine
Brødre met mig/ Jeg forfulde tusinde
Mand/ oc sætte effter dennem/ oc slog
aff dennem fire hundrede Mand/ oc
end fire Konger. Jeg drog oc offuer
Mutze/ oc dræpte endnu tuende andre
Konger/ oc i saa maade vndsætte wi He=
bron/ oc frelste det/ oc bortførde alle
Kongerne fangne.

Om anden dagen droge wi til Are=
ca/ det vaar en weldig indmuret Stad/
som ingen kunde komme til/ De vnd=
sagde oss paa Halsen. Men ieg oc
Gad/ komme Østen til/ Men Ruben
oc Leui Vesten oc Sønden. Oc de som
vaare paa Muren/ meente wi vaare
alene/ oc fulde oss hasteligen an/ oc met
vrede. Vore Brødre/ som laa i skiul/
komme ad Pæle oppaa Muren/ oc
ginge

ginge ind i Staden/at de icke der aff vi-
ste. Oc wi vunde det met skarpe Suerd.
Men de flyde hen ind vdi it Taarn/det
sætte wi Ild paa/ oc vunde det / oc den-
nem met. Paa Afftoget / laae Mend
aff Caphi paa veyen for vort Bytte/oc
toge det hen oc vore Børn met. Men
wi grebe dennem an ved Thaffis/sloge
dennem aff/sætte Ild paa deris Stad/
oc toge til Roff / alt huis der inde vaar.
Der ieg vaar i de Vand Choreb / op-
naade wi dennem aff Jobel/ som vaare
komne at stride imod oss/ oc de aff Ab-
selon met dennem / som vaare deris
Krigshielpere. Dennem alle plyndrede
wi/ oc sloge dennem aff / oc gaffue den-
nem intet Paſs/ at de kunde komme vd
til oss. Oc paa den femte dag komme de
aff Mahir/Fangerne bort at føre. Oc
wi komme imod dennem met standen-
dis Strid. Thi de vaare en veldig stor
Hob/ Oc wi sloge dennem før end de
droge

droge op. Oc der wi komme til deris
Stad/ kaste deris Quinder met Steen
paa oss/ øffuerst ned aff Bierget/ som
deris Stad laa paa. Men ieg oc Si-
meon laac i skiul/oc kom̃e bag til øffuerst
op paa Bierget/oc forstørrede den gant-
ske Stad. Om anden dagen der effter/
bleff oss sagt/ at tuende Kongers Stæ-
der kōme met suar Feide imod oss. Der-
faare gaffue ieg oc min Broder Dan/
oc vore Metbrødre/ oss vd for Amor-
reer/ oc komme ind i Staden for Krigs-
mend. Oc der vore Brødre kōme vel vd
paa Natten/oplode wi Portene/oc for-
derffuede alle som i Byen vaare/ oc alt
hues de haffde. Wi plyndrede oc berøff-
uede Staden/oc nedbrøde deris tre Mu-
re. Kort der effter kōme wi til Tham-
ma/ der vaar alle KrigsKongernis til-
flucht. Der vederfors mig en Haanhed/
Thi ieg lod mig forhaste/oc falt dem an
met macht/op imod Bierget. Mē de kaste

met Slingestene paa mig / oc skøde
met Buer. Oc der som min Broder
Dan icke da haffde vndsæt mig/ haffde
de taget mig aff dage. Derfaare kom-
me wi/oc offuerfulde dem̃em met Hast-
modighed. Oc de droge at en anden
Vey/oc komme til min Fader/oc gior-
de ydmyg Bøn til hannem. Oc i saa
maade indgick hand Forbund met den-
nem / saa at wi giorde dennem intet
ont / Men i Denne vise giorde wi den-
nem vnderdanige/ oc igiengaffue den-
nem alle Fanger. Der effter bygde ieg
Channa / oc min Fader bygde Ram-
bachel. Der denne Feide stod paa/
vaar ieg tiue Aar gammel / Oc de
Chananeer fryctede for mine Brødre
oc mig. Jeg haffde meget Fæ / oc en
Første eller Høffuitzmand offuer dem
som det voctede/Yram/en Jdolamiter.
En tid som ieg kom til hannem/saa ieg
der / Barsan / Kongen aff Odolam/
Hand

Hand giorde oss it Giestebud/ bød mig
der til/ oc gaff mig sin Daatter Bessue Gen: 38.
til Hustru. Hun fødde mig Her/
Onan/ oc Selam. De tho aff dennem
tog Gud aff dage vden Børn. Men
Sela leffuede/ oc i ere hans Børn.
Vor Fader oc wi giorde atten Aars 18. Aars Forbund imellem Jacob oc Esau.
Fred/ met hans Broder Esau/ oc hans
Børn met oss/ effter at wi vaare komne
fra Laban aff Mesopotamia. Oc der
de atten Aar vaare forbi/ vdi mit fyrre-
tiuende Aar/ kom min Farbroder Esau
met suar oc sterck Feide imod oss/ oc hand
falt i Jacobs Bue / oc bleff boren død
paa det Bierg Senn/ oc wi iagede eff-
ter Esau Børn. Men de haffde en
sterck Jernstad / Oc deris Porte vaare
aff Klockespise eller Malm / Oc wi
kunde icke komme der ind / Men wi be-
leyrede oc indeluctte dennem. Men der
de i tiue dage icke lode sig til siune / bar
ieg en Stormledder eller Stie til (saa

at de ſaae der paa) oc ſætte it Hielmet
paa mit Hoffuet/ oc ſtey ſaa hen op.
Jeg tog en Steen/ effter Vecten try
Pund ſuar/ oc der met ihielſlog ieg fire
aff deris veldige Mend. Om anden
dagen gick Ruben oc Gad der ind/ oc
Gen: 38. ſloge andre tryſinds tiue. Der effter
førſt/tilbøde de oſſ frid/oc wi effter vor
Faders raad/ anammede dennem for
Skatſkyldige. Oc de gaffue oſſ tu hun-
drede Coros Korn/fem hundrede Beſs
Olie/ oc tuſinde oc tu hundrede Men-
ſur Vin/ jndtil ſaa lenge wi droge vdi
Egypti land. Der effter tog min Søn
Her ſig til Huſtru Thamar/ Aroms
Daatter aff Meſopotamia. Men Her
vaar arrig/ oc vantrode Thamar/ for
den ſkyld/ at hun icke vaar aff det Land-
ſkab Canaan. Oc HERrens Engel
ihielſlog hannem paa den tredie dag
om Natte tide/ Oc hand/ formedelſt ſin
Moders liſtighed/ icke bekiende hende/
oc dø-

oc døde saa hen i sin Ondskab/ thi hand
icke vilde haffue Børn ved hende. Oc i
Bryllups dagene gaff ieg hende Onan
til Hosbonde. Hand ocsaa / i sin arrig=
hed / haffuer icke bekient hende / dog
hand leffuede it gantske Aar met hen=
de. Men der ieg for den sag lod ilde ved
hannem/ beblandede hand sig met hen=
de/ Men Sæden falt paa Jorden/ som
hans Moder hannem haffde befalet.
Oc hand døde ocsaa i sin arrighed. Da
vilde ieg oc haffue giffuet hende Selam/
Men min Hustru Bessue vilde det icke
tilstæde. Thi hun vaar wdydelig imod
Thamar/ for den skyld/ at hun icke vaar
aff Canaans Døtter som hun vaar.
Jeg viste vel selff (sant at sige) at de
Cananiter vaar en skadelig Slect /
Men Vngdoms raad forblindede mig
mit Hierte. Jeg saa paa hende/ at hun
skenckte Vin vdi/ oc bleff bedragen aff
Vinens Druckenskaff / oc falt hasteli=

Merck en vnderlig Historie.

gen i hendis Kierlighed. Hun gick til/ der ieg icke vaar ved Huse/ oc gaff Sela en Hustru/ aff det Land Canaan. Oc der ieg det fornam/ bandede ieg/ oc ynskte hende pine oc vee vdi min Siæl. Oc hun døde i sine Børns wdydelighed. Effter at dette vaar skeet/ Der Thamar vaar nu Encke/ gick ieg hen til Aar der effter/ mine Faar at klippe. Da sad hun hos Stads Porten/ prydet met Brude smycke. Thi det er en Ræt hos de Amorreer/ at en Brud/ skal i siu dage sidde i Wkyskhed hos Stadsens Port. Derfor ieg/ som drucken vaar/ oc icke haffde bekient hende hos de Vand Choreb/ ihuor drucken ieg kunde vere: Bleff nu bedragen aff hendis Skønhed oc prydelige Skickelse. Jeg gick aff sides til hende/ oc sagde: Jeg vil gaa ind til dig. Oc hun sagde: Huad vilt du da giffue mig? Jeg gaff hende min Staff/ mit Belte/ oc Rigens Krone. Oc der

Lou hos de Amorreer.

Drucken skaff forblinder.

ieg mig met hende beblandede/bleff hun Siuglig. Jeg viste icke huad hun giort haffde / oc vaar i sinde at ville affliffue hende. Men hun sende mig hemmeligen de forneffnde Vnderpant / oc ieg bleff der ved beskemmet. Jeg lod kalde hende/ oc hørde i hemmelighed de ord / som ieg i min Druckenskaff tald haffde / der ieg soff hos hende. Thi gad ieg nu icke affliffue hende/ fordi det vaar aff Herren. Jeg sagde ved mig selff: Jeg vil tage mine Vnderpant fra hende / Paa det hun icke skal handle bedrageligen. Oc ieg icke videre berørde hende/ indtil min Døds dag. Thi ieg giorde denne Vederstyggelighed i gantske Jsrael. Oc de som vdi Staden vaare / Sagde at der ingen Brud vaar i Byen/Men at hun vaar did henkommen / en anden steds fra / oc haffde sidet i Porten en føye stund. Oc hun selff meente / at ingen haffde bleffuet det vaar / at ieg til hende vaar indgangen.

Effter alt dette / komme wi for Hungers skyld / til Joseph i Egypten. Da vaar ieg sex oc fyrretiue Aar gammel / oc leffde der tu oc halffiersinds tiue Aar.

Judas lærer sine Børn.

Hører nu / mine Børn / eders Fader / oc alt det ieg biuder eder. Oc beuarer alle mine ord / til alle HErrens Retfærdigheder at fuldkomme / oc at vere den HErre Guds Bud lydige. Paa det i icke skulle vandre i eders Begeringer / oc ey i eders Raad oc Tancker / eller vdi eders Hiertis hoffærdighed. Berømmer eder oc icke / vdi eders stercke Gierninger / Thi det samme er oc en saare skadelig ting for HErrens Øyen. Oc fordi at ieg vaar hustoer aff min Strid / Derfaare haffuer en skøn Quindis Ansict bedraget mig. Oc for den skyld / at ieg saa offte breidede Ruben min Broder / Balla / min Faders Hustru / Derfor

Judas aff Thamar bedragen.

haffuer Nidkierheds oc Vkyskheds
Aand altid plaget mig/til saa lenge ieg
er kommen til fald / met Bessue den
Cananeiske Quinde/ oc met Thamar
min Sønnequen. Oc ieg sagde til
min Suoger: Jeg vil spørge min Fa- In latino,
der til raads/ saa vil ieg tage mig din Jeg haff-
Daatter til Hustru. Oc hand viste uer spurt min Fa-
mig i sin Daatters naffn (Thi hand der til raads.
vaar en Konning) saa meget Guld/at Derfaare
det vaar vtalligt. Oc hand prydede vil ieg/
hende met Guld oc Ædle stene. Lod oss etc.
oc til Naderen indskencke Vin/Quind-
folcke deylighed der met at forhøye. Oc
Vinen foruende mig mine Øyen / oc Eccles: 19.
min vellyst formørckede mig mit Hier- Ose: 4.
te/ Jeg fick begering til hende / saa at Judæ be-
ieg drucknede i hende/ offuertraadde kiendelse.
Guds oc mine Fædris Bud/oc tog hen-
de til Hustru. Ja/lige effter mit Hier- Sapien: ix.
tis raad haffuer Gud mig igienguldet/
Thi ieg icke haffuer glædt mig ved hen-

dis Børn. Derfaare mine Børn/ seer
Om Vin til/ at i icke bliffue fulde aff Vin. Thi
Vinen affuender Forstanden fra
Ephes: 5. Sandhed/ oc indlader Begierligheds
vrede/ fører ocsaa Øynene i Vildfarel-
Eccles: 31. se. Thi Horeries Aand/ haffuer Vi-
nen som en Tienere/ til Forstandens
vellyst. Saa snart som nogen dricker
Vin til Fuldskaff/ da bedrøffuer hand
sin Forstand/ met stinckende Tancker
i Wkyskhed / oc optender Liffuet til
Beblandelse/ Oc der som Aarsage til
Begieringen er for hender / fuldkom-
mer hand Synden / oc skammer sig
icke.

Saadan en ting/ O mine Børn/ er
Vin/ at en Drucken icke kand skamme
sig. Oc atter/ hand giorde mig forbi-
stret / at ieg icke skyde eller vndsaa mig
for den mangfaaldighed / som vaar i
Gen: 38. Staden. Men i alle derls Øyen gick
ieg ind til Thamar/ oc bedreff den store
Synd.

Synd. Ja / ieg blottede mine Søn-
ners wrenligheds skiul. Oc saa drack
ieg Vin/ at ieg icke skammede mig / at
offuertræde Guds Bud/oc at tage mig
en Cananeiske Quinde.

Derfaare/ huem Vin vil dricke/ hand haffuer/mine Børn/forstand be-
hoff. Oc det er den forstand/som hører
til Vindrick / huem Vin vil dricke/ at
hand haffuer Blufærdighed. Men der
som hand dette Maal offuertræder/ da
mister hand sin Forstand/oc henger sig
til Vildfarelsens Aand. Hand kommer
den Druckne til at tale slemt/ oc at giø-
re det wret er/ Ja/ giør hannem gant-
ske wforskamt / at hand sig oc berøm-
mer aff ful ting/ oc meener end/ det la-
der vel/ oc er gaat. Huad den behøffuer / som Vin vil dricke.

Huem Horeri bedriffuer / hand
kommer fra Riget / oc hand gaar der
vd / bleffuen til en Horetienere eller
Træl. Ligeruis som ocsaa ieg er bleff- Om Horeri.

uen blottet oc forkortet / for den skyld/ at ieg haffuer giffuet andre min Staff/ Det er/ min Slectis styrcke / mit Belte/ det er Veldet/ oc Kronen/ Det er/ mit Rigis ære. Jeg haffuer giort Penitentz for disse Stycker. Vin oc Kiød haffuer ieg icke tæret / indtil i min Alderdom / haffuer ieg icke vist aff nogen Fryd/ oc ey hafft nogen Glæde. Oc Guds Engel haffuer giffuet mig tilkiende/ at Quinder indtil euig tid skulle haffue Herredømme / baade offuer Kongen oc offuer den Fattige. Oc ydermere skulle de fratage Kongerne deris Ære/ oc Mendene deris Velde/ oc de Fattige/ deris Armods ringe styrcke.

Gen: 38.

Quinde velde offuer Mendene/ en Straff aff Gud.

Derfaare / mine Børn / haffuer maade paa eders Drick / Thi der vdi ere fire skadelige Aander / Begierlighed/ Optendelse / oc skendig Fordels offuerflødighed.

Fortasse, skendig Fordél oc Offuerflødighed.

Der som i dricke Vin til lystighed/ oc ere blufærdige i HErrens fryct: Da skulle i leffue. Men der som i dricke vden Høffuiskhed/ oc Guds fryct bortniger: Da bliffuer der Druckenskab vdaff/ oc Stiffsindighed eller Trotzighed indgaar. Men der som i plat intet dricke/ oc ey heller synde i anden maade/ enten met forsmædelige Ord/ eller met Krigs ord/ eller met Bagtals ord/ eller Guds Buds offuertrædelsis ord/ Da skulle i vdi eders tid icke forderffuis.

En skøn Lærdom/ huorledis mand hos Vin skal forholde sig.

Vinen obenbarer for Fremmede/ det Gud oc Menniskēn ville haffue hemmeligt oc fordøldt. Som ocsaa ieg obenbarede den Cananeiske Quinde Bessue/ Guds Bud oc min Faders Jacobs hemmelige ting/ huilcke Gud dog haffde forbudet at obenbare. Der til er oc Vin Aarsage til Krig oc Oprør. Derfaare biuder ieg eder mine Børn/ at i icke elske Sølff/ oc ey ansee

Huor Vin haffuer offuerhaand/ det er intet hemmeligt.

Quind-

Quindfolckis skønhed / Thi ieg forsaa mig met den Cananeiske Bessue / formedelst Sølff oc hendis deylighed. Jeg haffuer oc forstaaet/ at min Slect / for disse tuende Tings skyld / skal vere vdi Ondskab / Oc at de skulle foruende de vise Mend aff mine Børn/ oc kuldkaste Judæ Rige/ som HErren mig giffuet haffuer/ i min Faders lydighed. Aldrig nogen tid handlede ieg imod min Faders ord. Men alt hues hand befol/ det giorde ieg. Oc min FarFader Isaac velsignede mig/ at ieg skal regiere i Israel. Oc ieg haffuer forstaaet/ at Regimentet skal / aff mig / bliffue bestandigt. Der til met haffuer ieg læst vdi Enochs Bog/ at i skulle bedriffue onde ting i de sidste dage. Varer eder fordi/ mine Børn / for Horeri oc Gierighed. Hører Judam eders Fader. Thi disse ting vende Menniskenn fra Guds Lou/ oc de forblinde Siælens raad / oc lære

In latino, Abraham,

En wdyd føder den anden,

Hoffærdighed / oc icke stede / at nogen
beuiser sin Næste Barmhiertighed / oc
berøffue Siælen alt sit gode fra / oc
holde Folck i Armod oc Plage / De for-
driffue oc Søffnen fra hannem / oc for-
tære hannem sit Kiød. Endeligen for-
hindre de Guds Offer / oc foracte Vel-
signelsen. Ja / de ere Propheternis ta-
le icke lydige / oc forarge sig paa det ord /
som lærer Gudfryctighed. Thi disse
tuende anfectendis Wdyder / ere Guds
Buds modstandere. Huem dennem
tiener / hand kand icke tiene Gud. Thi Matth: 6.
de haffue forblindet Menniskens Mod 1. Cor: 10.
oc Sind / at hand vandrer ved Dagen / Coloß: 3.
ligeruis som om Natten. Ephes: 5.

Gerighed (mine Børn) forfører
til Affguder / oc i Vildfarelse. For
Sølffs skyld kalder hun Guder / de som
icke ere Guder. Oc huem met hende er
besuæret / den tuinger hun der hen / at
hans Slect lasteligen affnemmer oc
for-

formindskis. Thi for Sølffs skyld haff-
uer ieg mist mine Børn. Oc haffde
icke min Penitentze veret/ som ieg gior-
de paa mit Kiød/oc min Siæls ydmyg-
hed/ Ja/ haffde icke Jacobs min Fa-
ders Forbøn veret/da døde ieg nu Bar-
neløs. Men mine Fædris Gud/som er
Actor: 17. metlidig oc barmhiertig/hand viste vel/
2. Cor: 4. at ieg syndede aff Vanuittighed. Fordi
Vildfarelsens Første haffde forblindet
mig. Oc ieg haffuer/som it Menniske/
oc Kiød/veret wuidendis. Jeg vaar i
Synden forbistret/ oc viste icke min
egen Suaghed/ oc actede mig selff w-
offueruindelig at vere. Derfaare (mi-
Tuende Aander henge altid ved Menni-sken. ne Børn) acter at tuende Aander hen-
ge ved Menisken/ Sandheds Aand/
oc Vildfarelsens Aand/ oc Mod oc
Sinds forstand / er den middelste
Aand. Hand haffuer at volde/sig at
bøye til huilcken hand vil. Oc huad
Sandhed tilhører/oc huad Vildfarelse
tilhø-

tilhører/ de begge ere screffne i Menni-
skens Bryst. Oc Gud kiender dennem
baade/ huert for sig. Oc den tid er icke/
vdi huilcken alle Menniskens Giernin-
ger kunde bliffue skiulte. Thi alle lønli- Hebr: 4.
ge ting/ som i Brystet ere/ de ere screffne
aff HERren. Oc Sandheds Aand Rom: 2.
giffuer vidnesbyrd om alle ting/ oc an- Iacob: 1.
klager alle ting. Oc huem som synder/
hand føris der til aff sit eget Hierte / oc
kand icke opløffte sit Ansict til Dom-
meren. Oc ydermere / mine Børn/
haffuer Leui kier/ Paa det i kunde bliff-
ue ved / Oc ophøyer eder icke offuer
hannem / at i icke skulle forderffuis.
Mig haffuer Gud giffuet Riget / oc
hannem Prestedømmit / Oc haffuer
vndergiffuet Riget vnder Prestedøm- Psal: 115
met. Mig haffuer Gud giffuet de ting
som ere paa Jorden/ oc hannem de ting
som ere i Himmelen. Oc ligeruis som
Himmelen er offuenfor Jorden/ saa er
Guds

Guds Prestedømme offuer Riget/som er paa Jorden. Thi Gud haffuer vduald hannem offuer dig/ at hand skal holde sig til hannem/ æde aff hans Bord/ oc Israels Børns første Grøde. Du skalt vere hannem it Haff. Thi lige som baade Retfærdige oc Wretfærdige lide Farlighed i Haffuet/ de ene bliffue fangne/ de andre bliffue rige: Saa er oc all Menniskelig slect vdi dig. Somme lide Farlighed/ oc bliffue fangne/ de andre reyse/ oc bliffue rige. Thi de skulle regiere ligeruis som Hualene/ som opsluge Mennisken/lige som de vaare Fiske. De fri Sønner oc fri Døtter skulle de føre vdi Trældom/ oc riffue at sig Huss/Ager/ Fæ oc Penninge. Oc mange wskyldige Menniskis Kiød/ skal mætte Raffne oc de vilde Diur. Oc vdi Ondskaff/ skulle de komme høyt formedelst Gierighed. Ja/ de falske Propheter/ skulle vere som

Merck en Prophetie.

en Vær Jling / oc forfølge alle de Ret-
færdige. Men den HERre Gud skal
indføre dennem Tuedractighed / Oc i
Jsrael skulle vere Feider / som altid skul-
le vare / Oc mit Rige skal i fremmede
fulendis / til saa lenge at Saligheden
kommer i Jsrael / indtil Retfærdigheds
Guds Tilkommelse / at Jacob oc alle
Folck skulle i Fred huile sig. Oc hand
skal beuare mit Rigis velde til ewig tid.
Thi HERren haffuer soret mig ved
en Eed / at mit oc min Sæds Rige / i
Euighed icke skal affnemme oc for-
mindskis. Endog haffuer ieg for mine
Børns skyld stor Bedrøffuelse / for de-
ris Vbluheds / Traaldoms / oc Affgu-
deris skyld / som i vdi Riget skulle be-
driffue. J skulle effterfølge Traaldkar-
le / deris Spaadom / oc deris Dieffuels
Vildfarelser / oc lade eders Børn haff-
ue selskaff oc omgengelse met Traald-
koner / oc beblande eder iblant Hednin-

Aarsage til alt ont. Læs der om Je- rem: vd igiennem. gernis Vederstygelighed. For disse Tings skyld/ skal HErren føre offuer eder Hunger / Pestilentze / Død oc Suerd/ den Heffnsomme Beleyring/ oc Hunde som skulle riffue ned til Jorden/ Forsmædelse aff Venner oc Wuenner / Dyne vee oc forderffuelse/ Børne oc Quinde mord / Godsis bedrøffuelse/ Guds Tempels opbrendelse/ Landsens ødeleggelse/ oc eders egen Trældoms vilkaar iblant Hedninge/ oc nogle aff eder skulle de vdskære / til at vere deris Hustruers Kammertienere.

Penitentze formilder Guds vrede, Deut: 4. Dog alligeuel/ der som i omuende eder til HErren/ oc giøre Penitentze i eders Hiertis ydmyghed / oc vandre i alle Guds Bud: Da skal HErren besøge eder i Barmhiertighed oc Kierlighed/ oc forløse eder vdaff eders Fienders Fengsel.

En Prophect om Christo. Oc effter disse Ting/ skal eder i Fred/ oprinde en Stierne aff Jacob / oc op-

staa

staa it Menniske aff min Sæd/ Hand
skal vandre met Menniskens Børn/
vdi Sactmodighed oc Retfærdighed/ Zach: 9.
som met Retfærdigheds Børn. Jngen Malach: 3.
Synd skal i hannem bliffue befunden.
Himlene skulle obnis offuer hannem/
til at vdøse Faderens velsignelse. Oc
hand skal vdøse offuer eder Naadens
Aand/ Oc i skulle bliffue hans Børn/ Actor: 2.
vdi Sandhed / oc vandre i hans Bud/ Ioel: 2.
baade de første oc de sidste. Hand er Esa: 44.
Guds den Allerhøyestis Grøde / oc
Liffsens Kilde / for alt Kiød. Da skal Esa: 11.
mit Rigis Spir lade sig tilsiune / oc aff
eders Rod skal voxe Plantelsens Kar
eller Redskaff/ Oc i hende skal opstige oc
oprinde Retfærdigheds Quist/ for alle
Folck / at hand skal dømme oc saliggiø-
re/ alle de hannem paakalde. Oc der Rom: 10.
effter skulle opstaa i Liffuet Abraham/
Jsaac oc Jacob / Oc ieg oc mine Brø-
dre skulle bliffue Førster / oc Spiren i

Israel/Leui den første/Jeg den anden/
Joseph den tredie / BenJamin den
fierde / Simeon den femte / Jsaschar
den siette / oc saa fremdelis alle. Oc
HErren haffuer benedidet Leui / oc
met Ansictis Engel/de ærefulde Kraff-
ter. Simeon Himmelen/Ruben Jor-
derige / Jsaschar Haffuet / Zabulon
Biergene/ BenJamin Liusene / Dan
Glæde oc Vellyst/ Nephtalim Solen/
Gad Olictræet/ Asser Brødet.

Iohan: 10. Oc det skal vere it Herrens Folck/
Actor: 2. oc it Tungemaal / Oc Vildfarelsens
Aand skal icke lenger vere til. Thi hand
Psal: 126. skal kastis i Ilden til euig tid. De som i
Sorg ere hendøde/skulle opstaa i Glæ-
de. Oc de som for HErrens skyld ere i
Armod/de skulle bliffue rige. Oc de som
Baruch 4. ere i Hunger / de skulle bliffue mætte oc
Matth: 5. fornøyede. Oc de som ere i Singdom/
de skulle bliffue karske oc føre. De som
hendøde ere for HErrens skyld/de skul-
le i

le i Liffuet opuogne. Oc Jacob Hiorte/ skulle løbe met Gladskobed/ oc Israels Orne flyffue met Glæde. Men de Vgudelige skulle bliffue sorgfulde/ oc Syndere skulle glæde sig/ Oc alle Folck skulle prise HErren. Derfaare/ mine Børn/ beuarer alle HErrens Louer. Thi alle de som hans Veye rettegiøre/ de haffue Forhaabning/ Oc hand sagde til dennem: J dag døør ieg for eders Øyen/ hundrede oc halffemsinds tiue Aar gammel. Jngen skal begraffue mig i noget kaasteligt Klæde. Skal oc ingen opskære min Bug. Thi de som regiere/ skulle giøre saadanne ting. Oc fører mig igien til Hebron met eder. Oc som hand sagde disse ord/ soff hand hen/ oc hans Børn giorde/ alt effter som hand dennem befalet haffde/ oc begraffue hannem i Hebron/ hos sine Forældre. Judæ Endeligt.

Ende paa Judæ Testamente.

ISASCHARS Testamente / Om Enfaaldighed oc hendis Fructer.

Copie oc Vdscrifft aff Isaschars ord / huorledis hand kallede sine Børn til sig for sit Endeligt / oc før end hand døde / talede til dennem disse efterfølgendis ord:

MIne Børn / hører Isaschar eders Fader / oc fatter vdi eders Ørne hans ord / som HErren elsker. Jeg er den femte Jacobs Søn / fød i Mandragorers betalning. Thi Ruben bar Mandragorer aff Marcken / oc Rachel løb imod hannem / oc tog dennem. Ruben græd / oc
Gen: 30. ved hans Røst / gick Lia min Moder vd. Mandragorer vaare velsmagende Eble / som voxe paa det Høye vdi det Land Aram / vnder den Dal / som kaldis

dis Vandalen. Men Rachel sagde:
Jeg vil icke giffue dig dennem/ fordi de
skulle vere mig i stæden for Børn (oc
de Eble vaare thu) Oc Lia sagde: Lad
dig der met nøye/ at du haffuer taget
min Jomfrudoms Mand fra mig/
vilt du ocsaa tage disse fra mig. Hun
sagde: Hør du/ Jacob maa i denne
Nat vere din/ for din Søns Man=
dragorer skyld. Men Lia sagde: Be=
rømme dig icke/ oc hoffmode dig icke
for høyt/ Thi ieg er hans Vngdoms
Hustru. Rachel sagde: Huad der at/
Saa er hand dog mig først giffuen til
Ecte/ oc haffuer for min skyld tient vor
Fader vel i fiorten Aar. Oc Lia suare= Gen: 29.
de: Huort kand ieg komme hen met
dig: Thi Menniskens listighed oc be=
drag er mangfaaldigt/ oc Bedrageri
haffuer fortrin nu i Verden. Rachel
sagde: Ja/ der som det anderledis vaa=
re/ end saa som du siger/ da saae du icke

Jacobs Ansiet. Thi du est icke hans Hustru/ Men met bedrag est du indført i min sted / oc min Fader forførde mig/ oc sende mig samme Nat en anden steds hen / oc lod mig icke see det. Thi haffde ieg veret tilstede / da haffde det icke skeet. Oc Rachel sagde end videre/ den ene Mandragora maat du beholde/ Oc for den anden giffuer ieg dig hannem til Løn paa en Nats tid. Oc Jacob bekiende Liam / oc hun vndfick/ oc fødde mig/ Oc for den Løns skyld/ bleff ieg kaldet Jsaschar. Der effter
Jsaschar det er løn. obenbaredis HErrens Engel for Jacob/ oc sagde: Rachel skal føde tuende Sønner/ fordi at hun haffuer vdvald Kyskhed / oc foractet Mands beblandelse. Oc der som min Moder Lia/ icke haffde giffuet de tuende Eble for Beblandelsen/ haffde hun bleffuet Moder at otte SuenBørn / Men for den skyld / haffuer hun icke faaet vden sex.

Men Rachel fick tuende / Thi Gud / vdi de Mandragorer hiemsøgte hende / Fordi hand viste / at hun met Jacob sig vilde beblande for Børns skyld / oc icke for Vellystens begierligheds skyld. Oc om Morgenen giorde hun end videre / oc gaff Jacob offuer igien / at hun oc kunde faa den anden Mandragora. Derfaare bønhørde Gud Rachel i de Mandragoris. Thi endog hun haffde stor lyst til dennem / aad hun dennem dog icke / Men nedlagde dennem i Herrens Huss / oc offrede dennem den Allerhøyestis Prest / som vaar samme tid. Derfaare (nune Børn) haffuer ieg / siden ieg bleff til Mands / vandret oprietteligen aff mit Hierte / oc bleff min Faders Agermand / oc tog Fructen aff sine Ax / huert slag til sin tid. Oc min Fader velsignede mig. Hand saa at ieg vandrede enfaaldeligen / oc vaar i alle mine Gierninger icke Næseuis / eller

Isaschars leffnet oc idret.

haffde fremmede Sorge/ der til oc ingen mand skadelig/eller affuendsiug imod min Næste. Jeg talde icke ilde paa nogen / ey lastede nogen Mands leffnet / Men vandrede vdi Øynenis enfaaldighed. Derfaare tog ieg min Hustru/der ieg vaar trediue Aar gammel. Thi Arbeidet haffde opsluget oc fortæret min Styrcke / oc vaar nu icke saa kidel/at ieg forstod/ huad en Quindis vellyst vaar / Men formedelst Arbeide beslug oc omgaff mig min søffn/ Oc min Fader glædde sig stedse oc altid i min Enfaaldighed. Thi naar ieg noget arbeidede / da offrede ieg først til HERren / formedelst Presten / allehaande Fruct oc all den første Grøde. Dernæst gaff ieg min Fader / siden oc icke før/tog ieg min part. Oc Gud dubbeltgiorde Godset/vnder mine Hender. Men Jacob viste oc vel / at Gud vaar min Enfaaldighed behielpelig. Alle

Arbeide fordriff/ uer mange Anfectinger.

Rom. 12.

Fattige / oc huer som vaar bedrøffuet/ metdelte ieg Jordsens gode Ting/ i mit Hiertis enfaaldighed. Derfaare/ mine Børn/ hører mig/ oc vandrer vdi Hiertens enfaaldighed. Thi vdi hende haffuer ieg kient oc fornummet all HErrens velbehagelighed. Den Enfaaldige staar icke hu at Guld / Hand rider icke sin Næste offuer/ begierer icke mange atskillige Retter / mange Klæder vil hand icke haffue / Hand lætter icke sig selff lenge at leffue / Men hand tager alene Guds vilie for got/ oc Vildfarelsens Aander formaa sig intet imod hannem. Thi hand veed icke/ huad det er at ansee Quindfolcks skøne prydelse/ Paa det at hand sit Mod oc Sind icke skal besmitte. Vdi hans raad oc anslag/ skal ingen Nidkierhed komme offuer hannem/ ingen Had skal opuecke hans Siæl/ skal oc icke vdi Gerighed optencke nogen Vinding eller Fordel. Thi hand

Enfaaldigheds Fruct.

vandrer

Enfaal- vandrer i sit Leffnets oprictigheg / oc
dighed anseer alting i Enfaaldighed. Hand ta-
forarger ger ingen Skadelighed aff Verdsens
sig icke vildfarelse i sine Øyen / anseer oc icke
latteligen bäglengis noget aff Guds Bud. Der-
aff det faare mine Børn / beholder Guds Lou/
onde. oc besider Enfaaldighed / oc vandrer i
Wskyldighed. Randsager icke HEr-
rens Bud / eller eders Næstis Gierninger/ Men elsker Gud oc eders Næste/ oc forbarmer eder offuer Fattige oc Syuge. Underlegger eders Hærder til Bondegierning/ oc træler i Jordsens Arbeide / met allehaande Gierning/ som i Marcken falder. Oc offrer Herren sine Gaffuer met Tackfigelse. Thi Gud haffuer giffuet den første Grøde aff Jordsens Fruct/ Velsignelsen/ effter som hand alle Helgen fra Abel indtil nu velsignet haffuer. Dig vorder dog intet andet til dele / end Jordsens Fedme/ oc hendis Fruct staar vdi vee oc arbeide.

Alt vort Arbeid er Ansic-tis sued.

arbeide. Thi Jacob vor Fader haffuer
velsignet mig i Jordsens Benedidelser/
oc vdi Fructens første Grøde. Leui oc
Juda ere storegiorde aff Herren iblant
Jacobs Børn/ Fordisaa Gud haffuer
giffuet dennem Arff/ den ene Preste-
dømmet/ den anden Kongeriget. Der-
faare staar i Lydighed/ oc vandrer i
eders Faders Enfaaldighed/ Thi Gad
er giffuet/ at hand skal forderffue den
Fristelse/ som komme skal offuer Israel.
Mine Børn/ Jeg haffuer forstaaet/ at
eders Børn/ vdi de sidste Tide skulle
forlade Enfaaldighed/ oc henge sig til
Ondskab/ forlade Guds Bud/ oc hen-
ge sig til Belial/ Ja/ forlade Bonde-
gierning/ oc efftersølge skadelige Raad.
Oc at de skulle bliffue forstrødde iblant
Hedningene/ oc tiene deris Fiender.
Derfaare siger eders Børn ocsaa det-
te/ naar de synde/ at de snarligen om-
uende sig til HErren/ Thi hand er Ioel. 2.

Barmhiertig / oc vil vdhielpe dennem / at de skulle komme vdi deris Land igien. Jeg er hundrede oc tiue Aar gammel / oc haffuer icke kient hos mig nogen Synd til Døden / Haffuer oc icke bekient nogen / min Hustru foruden / Jeg haffuer oc ey bedreffuet nogen Wkyskhed / vdi mine Øyens offuermod. Vin til offuerflødighed haffuer ieg icke drucket. Oc huad min Næste haffde / som vaar at begiere / det haffuer ieg icke begieret. Intet ont er kommet i mit Hierte / oc ingen Løgn er
Rom: 12. gangen offuer mine Læber. Jeg sør-
Psal: 35. gede met huer som vaar bedrøffuet / oc gaff de Arme met aff mit Brød. Alene aad ieg icke mit Brød / oc ingen
Marg. Marg ieg opløste. Gudfryctighed oc
Lat: terminum, non solui. Jeg fløtte aldrig nogen Stelsten.
Sandhed ieg giorde / i alle mine dage. Jeg elskte HErren aff all min Krafft / oc aff alt mit Mod / Oc alle Menniske lige som mine Børn. Der som i /

mine Børn / disse Ting ocsaa giøre
ville / da skal Belials Aand fly bort fra
eder / oc alle skadelige Folckis Gierninger
/ skulle icke faa Herredømme offuer
eder / Oc da skulle i vnderlegge eder
alle skadelige Diur til Vnderdannighed.
Thi i haffue Himmelens Gud
hos eder / som vandrer met Mennisken
i Hiertens enfaaldighed. Oc
hand befol dem / at de skulde føre hannem
til Hebron / oc der iorde hannem /
i Hulen hos sine Fædre. Oc hand /
som vaar Liæ femte Søn / vdstrackte
sine Føder / oc døde vdi en god Alder /
Hand haffde alle sine Ledemod
sunde oc stercke / Soff saa
hen til HErren /
som hans
Fædre.

Ende paa Isaschars Testamente.

Zabulons

ZABVLONS Testamente/Om Barmhiertighed/oc Gudfryctighed/ oc huorledis Gud dennem velsigner.

En Vdscrifft aff Zabulons Testamente/Huad hand sine Børn bød oc befol/ vdi sin Alders fyrretiuende til Hundrede Aar / oc effter Josephs død/ i det andet oc tredituende Aar/ sagde hand saa til dennem :

HØrer i Zabulons Børn/ oc mercker vel eders Faders Ord. Jeg er Zabulon/ mine Forældre en god Gaffue. Thi der ieg bleff fød/bleff min Fader saare forøgt/ vdi stort oc smaat Queg. Thi hand haffde Lycke i mangehaande Hyrdekeppe. Mine Børn/ Jeg haffuer icke fornummet/ at ieg haffuer syndet i mine dage/ vden vdi mit Sind. Jeg kommer oc icke i hu/at ieg noget Skalckhed

haffuer bedreffuet/ den Vanlittighed
foruden/ som ieg begick met Joseph/
der ieg met mine Brødre/ dulde for
min Fader/ det som skeet vaar. En= Gen: 37.
dog ieg saare græd i Løndom/ Thi ieg
fryctede for mine Brødre. Fordi de
haffde giort it Forbund met hinanden/
at huemsomhelst denne hemmelige
Handel obenbarede/ hand skulde dø
met Suerdet. Dog fordi de vilde myr=
de hannem/ haffuer ieg met grædende
Taare saare formanet dennem/ at de
denne Vgierning icke begaa skulde.
Men Simeon oc Gad/ komme offuer
Joseph/ hannem at myrde/ oc Joseph
falt paa sit Ansict/ oc sagde saa til den=
nem: Forbarmer eder offuer mig/
mine Brødre/ forbarmer eder offuer
mig/ Forbarmer eder offuer Jacobs
vor Faders Lemmer/ sætter icke eders
Hender paa mig/ wskyldigt Blod at
vdgyde. Thi ieg haffuer intet syndet

imod eder. Men haffuer ieg syndet/da vnderuiser mig met Reffselse/Men kaster icke eders Hender paa mig/ for Jacobs vor Faders skyld. Saa tilige hand sagde disse ord/ bleff ieg rørt met Barmhiertighed/ kom oc begynte at græde/oc min Læffuer bleff opløst vdi mig/ Oc alle mine induaartis Lemmers natur/ bleff opløst offuer min Siæl.. Men Joseph græd/ oc ieg ocsaa met hannem/ Mit Hierte tog til at bibre/ oc mit Liffs Ledemode bleffue forskreckede/ oc ieg kunde icke staa. Oc der Joseph saa/ at ieg græd met hannem/ oc at de andre vaare komne hannem at myrde/ flyde hand til mig/ oc bedis naade aff dennem. Da opstod Ruben/oc sagde: Brødre/ Wi ville icke affliffue hannem/ men kaste hannem i den tørre Grøfft/ som vore Forfædre opkast haffue/ oc icke fundet Vand. Thi Gud haffde forbødet Vandet/ at oprinde i

sam=

samme Grøfft/ Paa det at hun skulde
vere Joseph til en Beskytning/ som hun
oc vaar/ til saa lenge at de saalde de Js=
maeliter hañem. Mine Børn/ Jeg be=
uilgede icke i denne Synd met Joseph/
Men Simeon oc Gad/ oc de andre fer
Brødre/ toge Josephs Kiøbepenninge/
oc kiøbte der for Sko/ til dennem selff/
deris Hustruer/ oc til deris Børn.

De sagde: Wi ville det icke fortære i Gen: 37.
Mad/ Thi det er vor Broders Blods
Kiøbepenninge/ Men wi ville traa=
dendis søndertræde det/ for den skyld/ at
hand haffuer sagt/ at hand skulde regie=
re offuer oss. Saa ville wi see/ huad
hans Drømme haffue at besæde. Der=
faare staar screffuet i Enochs Scrifft/
Huem icke vil opuecke sin Broder
Sæd/ opløs hannem Josephs Sko/
oc spytte hannem i Ansictet. Thi Brø= Deut: 25.
drene vilde icke/ at deris Broder Jo=
seph skulde leffue/ oc HErren haffuer

opløst dennem som en Sko. Thi der de komme i Egypten / bleffue de vden for Porten opløste aff Josephs Suenne. Oc saaledis tilbade de Joseph. Men de icke alene tilbade hannem / men bleffue ocsaa met Blusel oc Beskemmelse offuergydede / fulde neder for hannem / oc bleffue saaledis til skamme for dennem vdi Egypten. Der effter finge oc de Egypter / alt det onde at høre / som wi Joseph giort haffde. Effter at dette vaar giort / baare Brøderne Mad paa Bordet / oc finge sig Mad / Men ieg smagede ingen Mad tho Dage oc tho Nætter offuer / oc haffde medynck met Joseph. Judas aad icke heller met dennem. Thi hand tog vare paa Grøfften / oc fryctede / at Simeon oc Gad / icke skulde igien falde paa / oc tage hannem aff dage. Oc der de saae / at ieg icke aad met dennem / sætte de mig til at vaacte hannem / indtil saa lenge /
 at hand

at hand bleff saalt. Hand vaar i
Grøfften / tre Dage oc tre Nætter / Oc
bleff end da saalt wbespiset. Der Ru-
ben fick at høre / at Joseph vaar saalt
i hans fraucrelse / sønderreff hand sine
Klæder / græd oc sagde: Huorledis
kand ieg see Jacobs Ansict: Tog
strax Penningene / oc løb effter Kiøb-
mendene. Men hand fant ingen / Thi
de haffde forlat Landueyen / oc vandre-
de skyndeligen at Affueye. Saaledis
aad Ruben intet Brød den dag. Oc
Dan gick til hannem / oc sagde: Græd
icke / oc sørge icke for Drengen / Jeg
veed huad wi ville sige til vor Fader.
Wi ville tage en Gedebuck aff / oc der
vdi ville wi søle Josephs Kiortel / oc si-
ge: See nu til / om det er din Søns Gen: 37.
Josephs Kiortel. Thi de førde Jo-
seph aff sin Kiortel / der de vilde selge
hannem / oc indførde hannem vdi en
gammel Kiortel / en Suend tilhøren-
 dis.

dis. Simeon haffde Josephs Kiortel/ oc vilde icke faa hannem fra sig/ men vilde sønderhugge hannem met it Suerd. Thi hand vaar vred/ at hand endnu vaar i liffue/ oc at hand icke haffde affliffuet hannem. Men wi sætte oss alle endrecteligen op imod hannem/ oc sagde: Der som du icke antuorder oss Kiortelen/ da ville wi sige/ at du alene haffuer giort dette onde i Israel. Der met gaff hand dennem Kiortelen igien/ oc de giorde der om/ som Dan haffde sagt. Nu forkynder ieg eder/ mine Børn/ holder HErrens Bud/ oc beuiser Barmhiertighed/ oc haffuer Barmhiertigheds Lemmer mod eders Næste/ oc alle Mennisker/ saa oc mod de wmælende Creature. Thi for den skyld/ haffuer HErren velsignet mig/ Saa/ at der alle mine Brødre vaare siuge/ kom ieg vden Kranckhed der fra. Thi Gud kiender alt hues Meñiskene

Zabulons formaning til sine Børn om Barmhiertighed.

Psal: 41.

vdkaa-

vdkaare oc sætte deris sind til. Derfaa= Matth: 5.
re/ mine Børn / haffuer Barmhier= Prouer: 11.
tighed vdi eders Lemmer. Thi lige som
en giør mod sin Næste/saa vil oc Her=
ren giøre mod hannem. Der mine
Brødre Børn laae siuge/ oc døde alle
for Josephs skyld / at de ingen Barm=
hiertigheds Lemmer hannem beuist haff=
de / bleffue mine Børn for Siugdom
beuarede / som eder er vitterligt. Oc
der ieg vaar i Canaan paa Strandsi=
den/giorde ieg Fiskedrætter min Fader
Jacob til gode / oc endog at mange
drucknede i Haffuet / bleff ieg dog v= Zabulon
beskad. Jeg vaar den første/som giorde Seiglat=
it Skib/at fare til Søes met/oc Gud zis paa=
gaff mig Forstand oc Visdom der vdi. findere/
Jeg lod it Træ gaa baglengis vd aff oc den
Skibet/oc vdspende it bret Lagen mit første
i Skibet / oc i saa maade vandrede ieg Fiskere.
vd met Strandsiden/oc fiskede Fiske op
til min Faders Hus/indtil wi komme i
 Egypten.

Egypten. Jeg gaff alle Fremmede aff mit Fiskeri/ oc vaar Barmhiertig. Men naar den Fremmede vaar franck eller bedaget/ da kaagede ieg Fisken/ oc ridde hañem vel/ alt effter huer mands nødtørfftighed. Jeg bar dennem vd/ vaar metynckfom/ oc hialp dennem alle. Derfaare gaff Gud det/ at ieg fick megen Fisk i Haffuet. Thi huem sin Næste giffuer / hand anammer det oc mangfaaldeligen aff HErren.

Jeg fiskede vdi fem Aar/ oc saa mange ieg saa/ deñem gaff ieg/ Der til ocsaa gaff ieg min Faders Hus nock. Om Høsten da fiskede ieg. Om Vinteren voctede ieg Hiorden/ met mine Brødre. Jeg siger eder nu huad ieg giort haffuer. Jeg saa mit vdi Vinteren en Bedrøffuet/ oc forbarmede mig offuer hannem/ stal hemmeligen it Klædebon aff mit Hus/ oc gaff hannem det. Verer derfaare ocsaa i / mine Børn/

Barmhiertige aff alt det Gud eder giffuer/ oc beuiser vden forskel/Barmhiertighed mod alle. Men der som i icke haffue/det i den Nødtørfftige saa strax kunde metdele/saa haffuer dog metynck met hannem / vdi Barmhiertigheds Lemmer. Jeg veed at min Haand/ icke haffuer sig nogen stund forsømmet/ at giffue den Nødtørfftige. Oc icg vandrede met dennem / videre end sin Stadia / oc græd/ Oc mine Lemmer berørdis aff metynck offuer dennem. Oc derfaare/ mine Børn/ haffuer Barmhiertigheds Lemmer mod alle Mennisker/Paa det/at Gud oc saa naadeligen sig offuer eder kand forbarme. Thi vdi de sidste dage/ skal Gud sende sin Barmhiertighed til Jorden. Oc huor hand finder Barmhiertigheds Lemmer/ i dennem skal hand bo. Sandeligen/ saa meget som Mennisket sig offuer sin Næste forbarmer/

Eccles: 39. Dan: 4. Tob: 12.

Er vngeferligt en fierding Veys.

Guds Barmhiertighed paa Jorden obenbaret.

saa meget vil oc Gud offuer hannem
sig forbarme. Thi der wi vaare drag=
ne vdi Egypten/ kom Joseph icke det
onde ihu imod oss/ Oc der hand saa
mig/ forbarmede hand sig offuer mig.
Ephes 4. Seer i/ mine Børn ocsaa der paa / oc
forgæder det onde / oc elsker hinanden
indbyrdis/ oc ingen ihukōme sin Bro=
ders ondskab. Thi det atskil Endrectig=
hed/oc atspreder dennem som ere Blods=
foruant / oc bedrøffuer Siælen. Thi
huem som ihukommer det onde / hand
haffuer icke Barmhiertigheds Lemmer.

En Lig=nelse om Enighed.

Giffuer act paa Vandene/naar de
met hinanden komme paa Driff/da fø=
re de Sten/Træ oc Sand hen met sig:
Men naar de bliffue fordeelde i mange
Strømme /da røder Jorden dennem
vd / oc de bliffue borte. Lige saa vil det
oc gaa eder/ der som i bliffue splidactl=
ge. Fordeler eder icke i tuende Hoffue=
der. Thi alt det Gud skabt haffuer/det
haffuer

haffuer it Hoffuet/ Hand haffuer giff-
uet tuende Skuldrer / Hender oc Fø-
der/ saa ere dog alle Lemmer it Hoff-
uet vnderdannige. Jeg haffuer for- 1. Reg: 12.
staaet vdi mine Fædris Scrifft/ at i vdi
de sidste dage skulle falde fra Herren/
oc bliffue i Jsrael fordeelte/ oc efterføl-
ge tuende Konger. All Vederstygge-
lighed skulle i bedriffue/ oc tilbede alle
Affguder. Eders Fiender skulle fange
eder/ oc i skulle/ vdi alle Slecterne/ sid-
de i all Kranckhed/ i Siælens drøffuel-
se oc vee. Oc effter saadanne Ting/ Gud for-
skulle i tencke paa HErren / oc giøre barmer
Penitentze / Oc da skal hand omuende sig offuer
eder / Fordi hand er metlidig oc barm- alt/ Thi
hiertig/ oc icke ihukommer Menniskens hand el-
Børn deris Ondskab / Thi de ere sker al-
Kiød/ oc Vildfarelsens Aander forføre ting / oc
dennem i alle deris Gierninger. Eff- hader in-
ter alt dette/ skal Gud selff (som er Ret- tet det
ferdighedsens liws) oprinde. Sundhed hand
haffuer
giort/
Sapien: 11.

oc Barm-

oc Barmhiertighed vdi hans Vinger.
Hand skal kiøbe alle Menniskens
Børns Fengsel løst / fra Belial. Oc
hand skal vndertraade alle Vildfarel-
sens Aander / Oc vdi sin Nidkierhed
skal hand omuende alle Hedninger.
Iohan: 1. Oc i skulle see Gud vdi Menniske lige.
Philip: 3. Thi Gud haffuer vdualt Jerusalem /
Rom: 9. Gud er hans Naffn. Ydermere / mine
1. Iohan: 5. Børn / Verer icke forgefulde / for den
skyld / at ieg døer / oc forfalder icke met
alle / fordi at ieg forlader eder. Oc ieg
skal igien opstaa mit iblant eder / liger-
uis som en Første mit iblant sine
Børn. Ja / Jeg skal fryde mig iblant
min Æt / oc iblant saa mange / som aff
dennem Guds Lou / oc Zabulons deris
Faders Bud / haffue beuaret. Da skal
Matth: 5. HErren indføre en euig Ild offuer de
Rom: 1. Vgudelige / oc forderffue dennem met
Slect oc alt. Jeg løber nu hen til min
huile / lige som mine Forfædre / Men
fructer

frycter i HErren eders Gud aff all Styrcke / alle eders Liffs dage. Oc som hand sagde disse ord / soffnede hand hen i en god Søffn. Oc hans Børn lagde hannem udi en Kiste / oc førde hannem siden ofsaa til Hebron / oc begroffue hannem hos sine Forfædre.

Ende paa Zabulons Testamente.

DANS

Testamente / Om Urede oc Løgn / oc deris skadelige oc forderffuelige vdretning.

En Vdscrifft aff Dans ord / som hand sagde til sine Børn / i sine sidste dage / vdi det femte oc tiuende Aar aff hans Alder / kallede hand sine Affkomme til sig / oc sagde:

HOrer min tale i Dans Børn / oc giffuer act paa / huad eders Faders Mund taler. Jeg haffuer i alt mit Leffnet huldet oc loffuet / det gaat oc ret er. Thi Sandhed / oc huad ret er giort / behager Gud vel. Det som skadeligt oc dødeligt vaar / som er Løgn oc Vrede / det hadede ieg. Fordi de thu ting lærer Menniskensall Ondskab. Jeg bekiender idag for eder / mine Børn / at ieg bleff glad aff mit Hierte / ved Josephs / den sandrue Mands død / Ja / Jeg frydede mig / der hand bleff saalt / Fordi at vor Fader haffde hannem kier / frem for oss. Thi Nidkierheds oc Hoffmodigheds Aand sagde til mig: Du est io

Dans Synds imod Joseph / bekendelse.

ocsaa

ocsaa hans Søn. Oc en aff Belials Aander førde effter/ oc sagde: Tag dette Suerd/ oc ihielsla Joseph/ Oc/ naar hand er død/ saa skal vel din Fader elske dig. Det vaar Vredens Aand som mig raadde/ at ligeruis som it Panterdiur opsluger it Kid/ saa skulde ieg opsluge Joseph. Men Jacobs min Faders Gud/ lod hañem icke falde i mine Hender/ at ieg skulde finde hannem alene. Hand haffuer oc icke sted saadant it Skalckhed i Israel/ at tuende Spirer i Israel skulde tilstedis. Oc nu mine Børn/ Jeg døer/ oc siger eder det i Sandhed/ at der som i icke beuare eder selff/ for Løgns oc Vredis Aand/ oc elske Sandhed oc Langmodighed/ da skulle i forderffuis. Mine Børn/ vdi Vrede er Blindhed. Der er oc icke nogen Vred til/ som anseer it Ansict vdi Sandhed. Ja/ vere det end Fader eller Moder/ da tager hand vare paa

Merck/ huem oss redder fra Fiender oc Wlycke.

Vrede forblinder.

Vrede oc Løgns art. dennem/ lige som de vaare Fiender/ er det oc hans Broder/ da kiender hand hannem icke/ Er det en Retfærdig/ da seer hand hannem icke/ Oc sine Venner kiender hand icke/ Er det en Guds Prophete/ da er hand hannem icke lydig/ Fordi Vredens Aand opstiller Vildfarelsens Garn omkring hannem/ oc forblinder hans induaartis Oyen/ Oc ved Løgn formørcker hand hans Mod oc Sind/ oc en egen Siun giffuer hun hannem. Men i huordanne Ting omuender hun hans Oyen? Aleniste vdi Hiertens Had/ oc giffuer hannem it eget Hierte/ imod sin Broder/ vdi Hadskhed.

Mine kiere Børn/ Vrede er en skadelig Ting/ Thi hand bliffuer Siælens Herre/ oc giør dens Legeme/ som Eccles: 28. vred er/ til sit eget. Offuer Siælen regierer hand/ oc giffuer Legemet mact/ alle Skalckhed at bedriffue. Oc naar

som

som alting da er fuldreffuet / da vndskylder hand / oc retfærdig giør / alt det som skeet er. Thi hand kand intet see / for den skyld at hand er vred. Oc huem som mectig er / hand haffuer i sin vrede tredubbelt mact. En haffuer hand formedelst sit velde / oc sine Tieneris hielp. Den anden / formedelst Rigdom / offuertaler oc offuerfinder hand hannem vdi Vretfærdighed. Den tredie haffuer hand vdi sin naturlige Liffs mact / oc vdi det onde / som ved sig selff arbeider. Men er hand som vred er / suag / da haffuer hand dubbelt mact / formedelst de Ting / som Naturen tilhøre. Thi Aanden staar altid Skalckhed bi / Paa det at hans Gierninger altid kunde gaa for sig / met Løgn oc Troløshed. Vredens Aand vandrer altid hos Sathans høyre Side. Derfaare forstaar Vredens mact / Thi hand er forfengelig. For det første /

Vredis mact hos tuende slags Mennister.

ste /

ste/ da forbittrer hand Ord oc Tale. Dernæst bestyrcker hand hañem/ naar hand er forbittret/ oc vdi bitter Berømmelse oc vredactelige store Ord oc Trusel/ bedrøffuer hand sit Raad/ oc giør onde Anslag. Oc saaledis opuecker hand sit Sind til stor Vrede.

Merck en skøn Lerdom/ huorledis mand sig holde skal/ naar mand loffuis eller lastis/ oc sig vaacte for Vrede.

Derfaare/ der som nogen taler eder imod/ saa lader eder icke røre til Vrede/ Oc der som nogen roser eder/ fromme at vere/ saa forheffuer eder icke/ Lader eder oc icke berøre/ enten i faure Ord/ oc Tale/ som behage kand/ oc ey heller om nogen seer eder surt an. For det første/ fryder Vreden Hørelsen/ oc skerper Modet/ at det kand forstaa/ huorledis mand det lastet oc skeldet haffuer. Oc dernæst mener den som vred er/ at hand er det met alle rætte. Der som i/ mine Børn/ nogen tid falde i nogen Skade eller Forderffuelse/ da raaber icke/ oc bander formeget høyt. Thi

Aanden

Aanden volder/ at mand attraar/ det som forderffuet er/ Paa det at hand kand vredis formedelst Begierlighed. Men der som i lide nogen Skade met en god vilie/ saa verer icke sorgefulde. Thi Sorrigfuldhed opuecker baade Vrede oc Løgn. Det samme er it onde/som haffuer it dubbelt Ansict/Vrede oc Løgn/ de tale hinanden imod/ oc der met giøre de wstyr/ i Raad oc Anskag. Oc naar Siælen ved Senden oc Ildelad bliffuer perturberet/oc gaar aff laue/ da viger HErren strax paa stand fra hannem/ oc Belial regierer hannem. Derfaare/ saa beuarer/ mine Børn/ HERrens Bud/ oc beholder hans Lou/ viger bort fra Vrede/oc hader Løgn/ Paa det at HERren maa bo i der/ oc Belial fly fra eder. Taler Sandhed huer met sin Næste/ at i icke met selffs vilie indfalde vdi Bedrøffuelse/ Men kunde bliffue i Fred/ oc

It Onde/ som haffuer thu Ansict.

Ephes. 4.

haffue Fredsens Gud hos eder. Saa kand icke Belial haffue Herredømme offuer eder. Haffuer HErren kier/ eders gantske Liffs tid/ oc eder selff indbyrdis/aff it sandru Hierte. Thi ieg haffuer forstaaet/at i vdi de sidste dage skulle bortuige fra HErren/ oc giøre Leui ont / oc staa Judas imod/ Men i skulle dog icke offueruinde dennem/ Fordi Guds Engel ledsager dennem baade/ Oc Jsrael skal staa paa dennem. Oc naar i bortuige fra Herren/ da skulle i vandre i allehaande Aandernis Ondskab / giøre all Hedningernis Vederstyggelighed / oc holde eder til de skalckactige Quinder / Oc Vildfarelsens Aander skulle giøre deris Gierning/vdi eder met all Ondskaff. Jeg haffuer læst i Enoch/ at Sathanas er eders Første / oc at all Wkyskheds oc Hoffærdigheds Aand skal holde sig til Leui/ Leui Børn at faarekomme oc

gienskiu=

Dans Prophecie / om hans Børns tilkommendis Onde.

Vidnesbyrd aff Enochs Bog/at Sathanas er Verdsens Første.

gienskiude / at hand kand komme den-
nem til at synde for HErren. Men
Børnene skulle holde sig til Leui / oc
ansee hannem i alle ting. Oc Judæ
Bøm skulle aff Gerighed/riffue frem-
met Gods til sig/som Løuer. For den Exod: 7
skyld/ skulle i met dennem bliffue hen- 8. 9.
førde i Fengsel / Oc der skulle i bekom-
me alle Egyptiske Plager/oc alle Hed-
ningenis Onde. Da skulle i vende om
igien til HErren/oc bekomme Barm-
hiertighed / Oc hand skal føre eder vdi
sin Helliggiørelse / oc vdraabe eder
Fred. Oc HErrens Frelse skal oprin- Ephes: 2.
de eder aff Leui oc Juda/ hand skal hol-
de Striden imod Belial/ Oc hand skal Hebr: 5.
giffue vore vnge Mend Seyeruindin-
gens heffn. Helgenis fangne Siæle
skal hand forløse fra Belial / oc om-
uende til HErren de vantro Hierter.
Oc dennem som hannem paakalde/skal Luc: 2.
hand giffue den euige Fred / Oc i den

skulle de Hellige haffue huile / Oc de
Apoc: 21. Retfærdige skulle glæde sig i det ny Je-
rusalem/huilcket skal vare ti euig tid/til
Guds pris oc ære. Oc Jerusalem skal
fremdelis icke fangis. Fordisaa HEr-
ren skal i hende bo hos Mennisken/
Oc Israels Hellige skal regiere offuer
Zach: 9. hende i ydmyghed oc Armod/ Oc huem
som tror paa hannem/skal i Sandhed/
Rom: 10. regiere vdi Himmelen. Derfaare nu/
mine Børn / frycter HErren / oc seer
eder for/ for Sathan oc for hans Aan-
N: Dan: 3. der. Men holder eder til Gud / oc til
den Engel / som giør vndskyldning.
Thi hand er Meglere imellem Gud
oc Mennisken/ til Israels fred / Hand
skal imodstaa Fiendens Rige. Derfaa-
re skal Fienden sig beflite/ alle dennem
at kuldkaste / som paakalde HErren/
Fordi hand veed / at paa huilcken dag
Israel bliffuer troendis / da bliffuer
Fiendens Rige vdrødet. Men hand/

Hoor hand siger/ Oc ieg saa en anden / hand vaar i en Engels Ansict.

det er Fredsens Engel / skal bestyrcke
Jsrael/ at det icke falder i de onde deris
Endeligt. Samme tid skal Jsrael bort-
uige fra Skalckhed / oc HErren skal
ville hiemsøge sine / Oc hans naffn 1. Pet: 5.
Saluator skal vere i alle Jsraels Land- Matth: 1.
skab / oc iblant Hedningene. Derfaa-
re/ mine Børn/ affholder eder selff/aff
alle skadelige Gierninger / oc kaster
bort fra eder / Vrede oc all Løgn. El-
sker Sandhed oc Langmodighed / oc de
Ting/ som i aff eders Fader hørt haff-
ue. Det samme siger oc i fremtiden
eders Børn/ Paa det at Hedningenis
Fader skal anamme eder. Thi hand
er sandru/ langmodig/ mild oc ydmyg/ Matth: 11.
Oc hand lærer Guds Lou met Gier-
ningen. Derfaare bortuiger fra all
Vretfærdighed/ at i kunde vere HEr-
rens Retfærdigheds anhengere. Oc
begraffuer mig hos min Fader. Disse
Ord talde hand / oc kyste dennem / oc

soff saa den Verdslige Søffn. Men
hans Børn begroffue hannem / oc før=
de hans Been til Abraham / Isaac oc
Jacob. Oc lige som Dan spaade den=
nem / at de skulde i fremtiden kaste deris
Guds Lou baglendis fra sig / oc sig selff
forkaste fra deris Arffueland / oc bort=
føre dennem selff fra deris Slect oc
Fæderneland: Saa er dennem oc
effter denne Propheci skeet
oc vederfaret.

Ende paa Dans Testamente.

NEPHTALIM Testamente / Om Guds Fryct / som intet giør / vden huad ordentlig oc ret er.

**Vdscrifft aff Nephtalim hans Te=
stamente / om de Ting / som hand i sin
Døds tid faareholt oc befol sine Børn /
der hand vaar hundrede / thi oc tredue
Aar gammel.**

Testamente.

DEr Nephtali Børn/ komme tilsammen/ i den siuende Maanet/ paa den fierde dag i samme Maanet/ oc Nephtali end da vaar karsk oc sund/ lod hand berede en Nadere/ oc der til kaastelig Drick. Men om Morgenen tilige/ der hand opuognede aff Søffne/ sagde hand til dennem: Jeg dør/ Oc de trode hannem icke. Hand loffuede HErren/ oc stadfestede det end engang. Ja/ Jeg dør/ sagde hand/ effter vor Nadere i Afften. Oc hand begynte at sige til sine Børn:

Hører mine Børn/ hører eders Faders Nephtalim tale. Jeg er fød aff Balla. Rachel giorde det met liste/ oc gaff Jacob Ballam i sin sted/ oc fødde mig paa Rachels Hoffter. Oc derfaare bleff ieg kaldet Nephtalim. Oc Rachel haffde mig kier/ for

Gen: 30.

den skyld / at ieg bleff fød paa hendis Hoffter. Oc der ieg endnu vaar vng oc liden / kyste hun mig / oc sagde: Gud giffue / at ieg maa see dine Brødre / aff mit Liff / effter dig. Effter den tid vaar Joseph mig i alting lig / effter Rachels Bøn. Men min Moder Balla / vaar Rotheni / Deborǽ Broders / Rebeccǽ Ammes Daatter. Denne Balla bleff fød lige samme dag / som Rachel bleff fød paa. Denne Rothenus / som vaar aff Abrahams slect / vaar en Chaldeer. Hand ærede Gud / vaar Fri oc Adel / Men fordi / at hand vaar en Fange / kiøbte Laban hannem / oc gaff hannem Euam sin Tienerinde til Hustru. Hun fødde en Daatter / oc kallede hende Zelpha / effter den Befestnings tilnaffn / paa huilcken hand bleff fangen. Dernæst fødde hun Ballam / oc sagde: Ny skyndendis / skalt du / min Daatter kaldis. Thi

strax

strax som hun vaar fød / skyndede hun sig Melck at dricke. Oc fordi / at ieg vaar let til Fods som en Hiort/ forordinerede min Fader mig / for it Bud / alleuegne at vdsende. Ja / lige som en Hiort velsignede hand mig. Ligeruis som en Paattemagere veed/ huor megen Materi it Kar behøffuer/ oc tager saa meget Leer til det: Saa giør oc Gud Legemet/ effter Aandsens lignelse/ oc effter som Gierningen behøffuer mact/ sætter hand en Aand vdi det. Oc er icke Vildfarelse der vdi / til it Haar. Thi alle oc huert den Allerhøyestis Creatur / er giort vdi sin Maade / Veet oc Vandmercke. Oc ligeruis som en Paattemagere / forstaar oc veed huert Kars brug / huor til det kand vere nock: Saa kiender oc HErren Legemet/huor langt det kand vere nock i det gode/ oc naar det begynder i det onde. Thi der er intet Creatur/

Esa: 29.
Eccles: 33.
Sapien: xx:

ture/ oc ey nogen Forstand / at HEr-
ren det io kiender. Thi hand haffuer
skabt huert Menniske effter sit Bille-
Gen: 1. de/ oc saadan som hans Styrcke er/
saadan er oc hans Gierning. Oc saa-
dant som hans Mod oc Sind er / saa-
dan er oc hans Vdretning. Oc saa-
dan som hans Vduellese er/ saadan er
hans Gierning. Oc saadant som hans
Hierte er/ saadan er hans Mund. Oc
saadant som hans Øye er / saadan er
hans Søffn. Oc saadan som hans
Siæl er/ saadan er hans Tale/ enten
vdi HErrens Lou / eller vdi Belials
Wlighed er i alle ting. Lou. Oc ligeruis som der er atskillig-
hed imellem Liws oc Mørck / imellem
Siun oc Hørelse/ saa er oc forskel imel-
lem Mand oc Mand/ oc imellem
Quinde oc Quinde. Ja / mand kand
icke sige/ at nogen ting/ paa nogen
part/ som paa Ansict eller andet saa-
dant / gaar hinanden tilforn. Thi
Gud

Gud haffuer vdi sin ordning / giort al-
ting gaat. Jem Sind i Hoffuedet / Oc
Halsen haffuer hand giffuet Hoffue-
det til / oc Haaret Hoffuedet til ære.
Dernæst Hiertet til Snildhed / Bugen
til hues aff Maffuen kommer at vd-
kaste / Nyrene til Sundhed / Læffueren
til Vrede / Galden til Bitterhed / Mil-
ten til Lader / Nyrene til Listighed /
Lenderne til Duelighed / Riffbenene
til Leyet / Sæden til Styrcke / oc saa
fremdelis. J lige saa / mine Børn /
Verer vdi eders Ordning / met it gaat
forsæt / i Guds fryct / Oc giører intet
vordentligt / aff foracting / eller vden
rette tid. Fordisaa / der som du siger til
Oyet / hør / saa kand det icke høre / etc.
Lige saa kant du icke giøre Liusens
Gierninger i Mørcket. Derfaare
verer icke forbrade / eders Gierning
oc Jdret met Gerighed at forderffue /
eller met forfengelig Tale / eders Sie-

le at forføre. Thi der som i tencke paa
Hiertens renhed / da kunde i holde
Guds vilie. Solen / Maanen oc
Stiernerne foruedzle icke deris Ord=
ning: Saa skulle i oc icke foruandle
HErrens Lou / vdi eders Giernin=
Baruch 6. gers Wordentlighed. Hedningene fa=
Sapien: 13. re vild / oc forlade HErren / haffue
effterfult Steen oc Træ / oc effterfølge
endnu Vildfarelsens Aander. Men
i mine Børn / giører icke saa / Kiender
den eniste Gud / vdi Firmamentet / i
Jorden / oc i Haffuet / oc i alle Crea=
tur. Den HErre som alt dette haff=
uer giort. Paa det i icke skulle bliffue
som Sodoma / som foruandlede sin
Naturs ordning. Huilcken ocsaa Gud
vdi Syndfloden forbandede for hen=
dis Wgudeligheds skyld / Oc hendis
Egn haffuer hand forordineret at ve=
re øde / baade til Bo oc Bygning / saa
oc til Fruct oc Grøde. Disse ting siger
icg

ieg eder/ mine Børn / Fordi ieg haff-
uer læst i Enochs hellige Scrifft / at i
ocsaa skulle gaa bort fra HErren / oc
vandre effter Sodomiternis Skalck-
hed/ Ja / giøre effter alle Hedninge-
nis Ondskab. Oc HErren skal føre Iere-
Fengsel offuer eder / Oc der skulle i ve- mias.
re Træle vnder eders Fiender / oc bliff- offuer alt.
ue met all Plage oc Bedrøffuelse be-
grebne/ til saa lenge at Gud eder alle
fortærer. Oc naar i bliffue formind- Oseæ 9.
skede / oc bliffue saare faa / da skulle i
vende igien/ oc kiende HERren eders
Gud. Oc hand skal føre eder vdi eders
Land tilbage igien / effter sin store
Barmhiertighed. Oc det skal skee / at
naar de komme i deris Fædris Land/
skulle de atter forglemme HERren/
oc handle wgudeligen. Oc HErren
skal bortsprede dennem offuer all Jor-
derigis Ansict / til saa lenge at Barm-
hiertigheden kommer / Det er / at it
Menni-

Jesus Christus det Barmhiertigheds Menniske. Exod: 34. Deutr: 5. Psal: 83. Psal: 144. Sapien: 15. Eccles: 18.

Menniske giør Barmhiertighed oc Retfærdighed / i alle som ere fiern oc nær. Thi vdi mit fyrretiuende Aar / saa ieg vdi Oliebiergene Østen til Jerusalem / at Sol oc Maane stode stille der sammesteds. Oc see / Isaac min Farfader sagde til oss: Løber hen til / oc holder huer effter sin Styrcke / Thi Sol oc Maane kunde gribis oc holdis. Oc wi løbe til / alle met hinanden. Oc Leui holt Solen / oc Judas begreff oc holt Maanen / oc de baade / bleffue met dennem ophøyede. Oc der Leui vaar som Solen / gaff en vng Person hannem tolff Græne aff Olie Træ. Oc Judas skinde som Maanen / oc tolff Stierner vaare vnder hans Føder. Oc Judas oc Leui løbe tilsammen / oc hulde sig ved hinanden. Oc see / en Oxe aff Jorden / den haffde store Horn / oc Ørne Vinger paa sin Ryg. Oc wi vilde gribe hannem / oc kunde

Merck en Hemmelighed.

dog icke. Men Joseph kom oss tilforn/
oc greb hannem/oc opfor i Høyet met
hannem. Oc ieg haffuer seet det (thi
ieg vaar en andensteds) Oc see/ en hel-
lig Scrifft lod sig til sinne for oss/ oc
sagde: De Assirier/ Meder/ Perser/
Cyneer/ Chaldeer oc Syrier/ skulle
arffue de Tolff Spirer i Fengsel. At-
ter igien/ om siu Maaneder/ saa ieg
vor Fader Jacob staa i det Haff Jam-
ne/oc oss hans Børn hos hañem. Oc
see/ it Skib kom her an seylendis/ fult
aff tørt Kiød/ vden Roer oc Skips-
folck. Oc paa Skibet stod saadan en
Scrifft: Jacobs Skib. Oc vor Fa-
der sagde til oss: Lader oss stige ind i
vort Skib. Men der wi vaare gange-
ne der ind/ kom der it balstyrigt Wue-
der/ oc en stormende Vind paa/ oc vor
Fader/ som haffde it Styre i Haan-
den/ flyde bort fra oss/ oc wi som bleff-
ue aff Stormen forsætte/ komme vdi

Latin: arffue Israel.

Haffuet / oc Skibet bleff aldelis for-
størret/oc skildis at/oc forfyltis met bru-
Zillen. sendis Vand. Men Joseph flyde hen
Latinè vdi Baaden. Oc wi bleffue fra hin-
è cymba. anden atspridde/ paa ti Brøder. Men
Judas oc Leui vaare hos hinanden.
Saaledis bleffue wi atspridde vdi alle
Land. Men Leui iførde sig i en Seck
aff Haar / oc bad HERren for oss.
Men der Wuæret lagdis / lendede
Skibet ved Strandbredden / ligeruis
som vdi Fred. Oc see / voris Fader
Jacob kom/oc wi endrecteligen glædde
oss. Disse tuende Drømme talde ieg
min Fader / Oc hand sagde til mig:
Jsrael skal meget lide / siden skal dette i
sin tid fuldkommis. Effter denne tid
sagde min Fader til mig: Jeg tror at
Joseph skal endnu kome. Thi ieg seer/
At HErren altid regner hannem met
iblant eder. Oc hand græd / oc sagde:
Ah du est i liffue min Søn Joseph/ du
leffuer

leffuer/ oc ieg seer dig icke/ du ocsaa seer
icke Jacob/ som dig fød haffuer. Met
disse ord kom hand oss ocsaa til at græ-
de. Oc ieg bleff i mine Leññer optent/
at obenbare det / at hand vaar saalt/
Men ieg fryctede for mine Brødre.

Giffuer act paa /mine Børn / ieg
vil eder giffue tilkiende den sidste tid.
Thi alle disse Ting skulle skee i Jsrael.
Befaler derfaare ocsaa i eders Børn/ Gen: 29.
at de sig forene met Leui oc Juda. Thi Apoc: 5.
ved Juda skal Jsraels Salighed oprin- En klar
de/ oc i hannem skal Jacob bliffue vel- Prophecie
signet. Thi ved hans Spir/ skal Gud om Christo.
lade sig tilsiune paa Jorden iblant
Menniskenn/ Jsraels slect salig at giøre. Nephtali
Hand skal oc forsamle de Retfærdige Lærdom
aff Hedningene. Mine Børn/der som oc Forma-
i giøre det gode / da skulle Menniske oc ning
Engle velsigne eder/ oc Gud skal ved til gode
eder bliffue priset iblãt Hedningene/ oc Gierninger.
Diefflene skal fly fra eder/ oc Diurene

skulle frycte for eder / oc Englene skulle
anamme eder. Ligeruis som nogen vel
opføder sin Søn / saa beflitter Søn-
nen sig stedze at vere tacknemmelig / oc
Psal: 12. saadant at haffue i Hukommelse. Lige
Prouer: 10 saa er hos Gud en euig Hukommelse
Sapien: 4. paa gode Gierninger. Men huem som
Rom: 2. icke giør det gode / den skal baade Eng-
Ezech: 36. le oc Mennisker forbande / Oc Gud bliff-
uer ved dennem bespaattet iblant Hed-
ningene. Oc Dieffuelen skal besidde
hannem / som sit eget Instrumente oc
Redskab / Oc alle disse skulle haffue
Herredømme offuer hannem / Ja /
HErren skal hade hannem.

En Lær- Men HErrens Bud ere tuende
dom / som slags / oc met Gierningene bliffue de
kommer fuldkomne / oc giøre Krafft. Thi der
met Pau- er en tid met Hustruen sig at beblande /
lo offuer- Er oc en tid / sig til Bønnen fra hende
ens / 1. Cor: at affholde. Det ere tuende Bud / naar
7. de icke bliffue i deris Ordning retteli-
gen

gen huldne / da føre de Synd. Lige saa haffuer det sig oc met de andre Bud. Verer derfaare vise oc kloge i Gud/oc vider hans Budords ordning/ oc alle Tings Lou / paa det at Gud skal elske eder. Oc der hand meget saadant dennem haffde befalet / bad hand dennem / at de vilde føre hans Been til Hebron/ oc begraffue hannem hos sin Fader. Oc hand aad oc drack i sin Siæls gladskohed/ beteckede saa sit Ansict / oc døde. Oc hans Børn giorde effter alle de Ting/ som deris Fader Nephtalim dennem haffde befalet.

Guds Vissdom oc Konst/ lærer alene den rette Ordning.

Ende paa Nephtalim Testamente.

GADS
Testamente/ Om Nijd oc Had/ Oc huad de skaffe oc vdrette imod Kierlighed.

Vdscrifft aff Gad hans Testamente/ Alle de Ting som hand talde til sine Barn / der hand vaar hundrede / siu oc tiue Aar gammel/talde hand til dennem disse efterfølgendis Ord :

JEg er fød Jacobs niende Søn/ Jeg vaar sterck Fæ at vaacte/ oc ved Nattetide forsuarede ieg Hiorden. Oc naar som en Løffue eller Vlff/ Pardus/Biørn/eller noget andet Diur falt i Hiorden/ da forfulde ieg det / oc greb det om Foden/ met min Haand / snode det i om oc om/ Saaledis forblindede ieg det/ oc kaste det baglengis offuer/ tuende Stadia langt/ oc kom det saa om Halsen.

Joseph

Joseph vaactede ocsaa Hiorden met oss
hen ved tre dage / Oc da vaar hand en
lempelig Dreng / oc suag. Thi falt
hand i Siugdom aff offuermaade He=
de / oc kom saa hiem igien til Hebron/
til sin Fader. Hand lagde hannem ned
hos sig/Thi hand haffde hannem kier.
Joseph sagde til vor Fader / at Ballæ Gen: 37.
oc Zelphe Sønner / toge de beste Lam
aff / vden Judæ oc Rubens vidskab.
Thi hand viste/at ieg reff it Lam vdaff
en Biørns Mund. Biørnen slog ieg
ihiel / oc Lammet tog ieg aff (dog det
fortrød mig) thi det kunde icke leffue.
Det aade wi/oc det sagde hand vor Fa=
der. Men Brødrene baare Josephs
ord met gaat taal/ indtil den dag hand
bleff solt hen i Egypti land. Oc Hadsk=
heds Aand vaar vdi mig / saa at ieg
huercke vilde høre eller see Joseph. Men
hand straffede oss i vort Ansict/ at wi
aade Faarene Juda foruden. Oc hues

hand Faderen sagd haffde / det trode
hand. Derfaare bekiender ieg nu mine
Synder / mine Børn. Offte haffde
ieg i sinde at affliffue hannem / Thi ieg
vaar hannem hadsk aff Hiertet / vaare
oc aldelis ingē Barmhiertigheds Lem-
mer i mig / med hannem / oc for hans
Drømmus skyld fick ieg saadant it stort
Had vdi mig / at ieg haffuer villet op-
sluge hannem vdaff de Leffuendis de-
ris Land. Derfaare saalde Judas oc
ieg de Ismaeliter hannem for tredive
Gylden. Der aff toge wi hemmeligen
ti til oss / de tiue viiste wi vore Brødre.
Ja / saaledis bleff ieg i hans Saald
delactig / formedelst Gierighed / at ieg
oc vel haffde villet / at hand haffde ve-
ret aldelis død. Men vore Fædris Gud
frelste hannem vdaff vore Hender / at
ieg det Skalckhed i Israel icke skulde
bedriffue. Derfaare mine Børn / hø-
rer nu Sandheds tale / at i kunde giøre
Ret-

Gads bekiendelse / om hues onde hand haffde i forsæt / imod Joseph.

Retfærdighed / oc den Allerhøyestis Lou / oc icke fare vild met Hadskheds Aand. Thi det er ont/ vdi alt det som Mennisken skulle haffue for hender. Den som fuld er aff Had / hand aff-uendis ved/ oc forsmaar alt det som it Menniske giør. Ja / giør end nogen Herre is Lou/ saa loffuer hand det dog icke. Oc det nogen end frycter HEr-ren/ oc efftersølger huad ret er/ saa el-sker hand hannem dog icke. Hand la-ster paa Sandhed / oc huem sin Sag lyckſaligen vdretter / den hader hand. Hand kiender for gaat/ oc taler i Fol-ckis œre / oc Offuermod haffuer hand kiert. Oc fordi at Hadskhed haffuer forblindet hans Siæl/ giør hand imod sin Næste/ som ieg imod Joseph giort haffuer. Derfaare mine Børn/ vaac-ter eder for Had. Thi den som er hadsk / bedriffuer oc Skalckhed imod HERren. Fordi hand vil ey høre

Had forsmaaer baade Menniſket / oc alle gode Gierninger.

Gads

Coloß: 3.
1. Pet: 2.

HErrens Bud/ om Kierlighed til sin Næste / Oc i saa maade synder hand imod Gud. Thi naar en Broder offuertræder/ vil hand strax forkynde det for alle / oc haster / at hand for sin Synd kand bliffue dømt/ Ja/ at hand skal straffis / oc dø met alle. Er hand da en Tienere eller Suend / da beklager hand hannem for sin Herre / oc forfølger hannem i allehaande maade / at hand hannem nogenledis kand omkomme. Fordi Nid arbeider met Hadskhed/ oc er stedse ilde til freds met dennem / som giøre det gode / ihuor hand hører dennem neffne / eller seer deñem.

Hadskheds art/ Oc huorledis hun sig forgribe i mod Gud oc Mennisken.

Lige som Kierlighed elsker oc saa de Affdøde / oc ynsker at de maatte endnu vere i liffue. Oc de som ere vnder Dødsens dom/ vilde hun (om mueligt vaare) kalde deñem vdaff Døden. Lige saa beflitter oc Hadskhed sig/ de leffuendis at ødelegge / oc dømmer dennem som ere i it lempeligt syndigt leffnet.

Merck/ Had oc Kierlighed/ huorledis de ere hinanden imod.

net. Hadskheds Aand met Modens vanuittighed / arbeider met Sathan i alle ting/indtil Menniskens død. Men Kierligheds Aand/ arbeider vdi Langmodighed/met Guds Lou/ til Menniskens velfært. Ah huor ond er Hadskhed/ som bliffuer altid hos Løgn/ oc altid taler imod Sandhed. Smaa ting giør hun stor / oc dunckler Liuset / til Mørck. Det søde kalder hun surt / oc lærer at skende/lærer Krig/wret oc alle onde ting i offuerflødighed. Endeligen opfylder hun Hiertet met Dieffuels Forgifft. Saadant haffuer icg/Gad/ lært aff Forfarenhed/oc siger eder det/ mine Børn/paa det i skulle fly Hadskhed/oc henge ved Herrens Kierlighed. Esa: 5.

Retfærdighed vdskiuder Hadskhed/oc Ydmyghed hun aldelis myrder Hadskhed. Thi den Retfærdige oc ydmyge skammer sig wret at giøre/icke som den der straffet er aff nogen anden / Men aff sit eget Hierte. Gud beskermer hans Ydmyghed myrder Hadskhed.

Aand

Guds frycť vddriffuer Synden/ oc holder fra det onde. Eccles: 1. 15. Prouer: 8 13. 14. 16 23.

Sand Penitentze døder Kiødet/ oc opuecker Aanden. 2. Cor: 2

Raad oc Anſlag/ Hand taler ingen mand ilde paa. Thi HERrens frycť effteruinder Hadſthed. Huem HErren frycter/ giør ingen mand ſkade. Ja/ hand vil icke giøre wret imod noget Menniſke/ i nogen maade/ icke end met en eniſte Tancke. Dette lærde ieg langt omſier/ ſiden ieg fick giort Penitentze for Joſeph. Thi ſand Penitentze/ ſom er effter Guds Bud/ hun døder Menniſket til Lydighed/ hun fordriffuer Mørcket/ oc opliuſer Øynene/ oc giffuer Siælen forſtand/ oc viſer Vey til Salighed. Ja/ huad en aff Menniſken icke lært haffuer/ det faar hand at forſtaa aff Penitentzen. Gud paaførde mig en Siugdom i min Læffuer. Oc haffde icke Jacobs min Faders Bøn veret/ haffde min Aand gaaet bort fra mig. Thi de ting ſom Menniſket ſynder met/ vdi de ſamme bliffuer hand oc ſtraffet. Derfaare/

effterdi

effterdi min Læffuer vaar saa skicket imod Joseph / at hun icke vaar at forsone / maatte ieg oc lide i min Læffuer vden formilding. Den min Dom bar ieg i elleffue Uger / Paa det at min Straffs tid / skulde vere lig den tid / i huilcken ieg tenckte at affliffue Joseph / oc den tid / i huilcken ieg trengde paa / at hand skulde selljes. Derfaare mine Børn / haffuer Kierlighed indbyrdis / huer til sin Broder / oc tager Had vdaff eders Hierter / oc elsker hin anden vdi Gierningen / Tale / oc vdi Siælens tancker. Thi ieg talde met Joseph fredsommeligen i vor Faders asiun: Men saa tilige ieg gick vd fra hannem / da formørckede Hadsthedo Aand min Forstand / oc berørde min Siæl hannem at affliffue. Elsker fordi hin anden indbyrdis aff Hiertet. Oc der som nogen forsynder sig imod dig / saa sig det til hannem met Fredsommelighed.

hed. Røde vd Hadskheds forgifftighed/ oc holt ingen Falskhed i din Siæl. Oc der som saa skeer/ at hand sig omuender/oc det angrer hannem / da giff hañem det til. Men der som hand fornecter det/da trættis icke met hannem/
Luc: 17. paa det hand icke skal suerie / oc du da synder dubbelt. Lader ingen høre eders Hemmelighed/vdi eders Trætter/paa det at den dig hader/icke skal bliffue foruandlet / oc bedriffue en stor Synd imod dig. Thi hand skal offte tale bedrageligen met dig/eller vdi Arrighed vdlede oc vdhøre dig. Kast derfaare den Forgifft fra dig. Thi der som hand benecter Gierningen/oc skammer sig/ Oc naar hand bliffuer straffet / hand da angrer det / da beskrig hannem icke. Fordi hand benecter / oc det angrer hannem/ Saa at hand icke videre vil mishandle imod dig: Men hand skal ære oc frycte dig/oc vere fredsommelig. Men er hand vblu / oc vil henge vdi

det onde: Da lad hannem fare/ oc giff
Gud Heffnen. Haffuer nogen mere
Lycke end i/ skulle i icke lade eder det Rom: 12.
fortryde/ men bede for hannem/ at Deut: 32.
hand maa bliffue lyckſalig til fulde.
Thi det er eder (kand skee) gaat saa: Esa: 40.
Oc der som hand bliffuer end da mere 1. Ioh: 2.
ophøyet/ da verer hannem icke hadske/
Men tencker/ at alt Kiød skal dø. Men
bærer Herren Loffsange/ som giffuer
alle Menniske Gods oc Nytte. Rand-
sager HErrens domme/ Saa skal dit
Raad oc Anslag giffue effter/ oc vere
stille. Men der som nogen bliffuer aff
onde Ting/ rig/ som vor Farbroder
Esau/ skulle i icke affuendis der ved.
Thi huad heller HErren tager det her
bort met skadelig Ting/ eller hand for-
lader det dennem/ naar de giøre Pe-
nitentze/ eller oc beholder det til euig
Straff/ dennem som icke giøre Pe-
nitentze: Da skulle i dog bekomme it
gaat Land aff HErren. Den Arme/

oc den

oc den som haffuer Offuerflodighed/
tacke sig HErren / saa bliffuer hand
selff giort rig hos alle. Thi hand icke
haffuer den skadelige Vbøn aff Men-
nisken. Derfaare borttager Had fra
eders Siæle / oc haffuer indbyrdis
Kierlighed / i Hierternis Retfærdig-
hed. Siger oc i/ eders Børn/ at de ære
Judam oc Leui. Thi aff dennem skal
HErren lade oprinde Jsrael en Frel-
Mich: 5. sere. Fordi ieg haffuer forstaaet/at vdi
den sidste tid skulle eders Børn falde
fra hannem / oc vere vdi all Skadelig-
hed/ Arrighed/ oc Forderffuelighed for
HErren.

Der effter huilde hand en føye stund/
oc sagde siden atter til dennem: Mine
Børn/ verer eders Fader lydige. Saa
offløffte hand sine Føder / oc soff hen
i fred. Oc fem Aar der effter førde de
annem til Hebron / oc lagde hannem
er hos sine Fædre at huile.

Ende paa Gads Testamente.

ASSERS Testamente / Om de tuende Ansicter/ Dydeligheds oc Wdydeligheds.

Vdscrifft aff Assers Testamente/ huad hand sagde sine Børn. Vdi sit tiuende Aar til hundrede/ der hand end da vaar karsk/ oc maatte sig vel/ sagde hand til dennem:

MIne Børn hører Asser eders Fader/ saa vil ieg eder tilkiende giffue alt hues ret er for Gud. Herren haffuer giffuet Menniskẽ tuende Veye / tuende Raad/ tuende Gierninger/ oc tuende-haande Endeligt. Oc derfaar ere de baade thu/ en Ting. Oc atter igien ere de tuende Veye / det Ondis oc det Godis. Ocsaa ere de tuende Beraad i vore Hierter / som enten hedenføre oss til Erlighed/ eller til Skendsel. Tuende Veye Ecclesi: 33 1: Pet: 2.

Derfaare/der som Mennisket bliff=
uer henled til det Gode/ da bo alle
hans Gierninger hos Retfærdighed.
Prou:c.24. Oc der som hand meget synder / da
giør hand dog strax Penitentze. Thi
huem som betencker de retfærdige
Ting/ oc kaster Ondskab bort fra sig:
Hand straffer snart sin egen Synd/
oc borttager den Arrighed / som hand
haffuer i Sinde. Men der som saa
skeer/ at Raadet neyer sig til det onde/
da ere alle hans Gierninger i ondskab/
oc hand støder det gode bort fra sig/ oc
tager ved det onde / oc er skicket vnder
den Herre Belial. Ja / det hand end
skønt giør gaat/da foruender hand det
dog til Arrighed. Thi der som hand
end begynder noget gaat at giøre / da
fører hand dog Enden aff sin Idret
til en ond Gierning. Thi Dieffuelens
Dræsel / er opfylt met den skadelige
Aands forgifftighed. Derfaare er den
Siæl til/ som kalder det gode ont at ve=

re/oc forfører Sagens ende til Wdyd. Esa: 5.
Der er oc det Menniske til / som icke
forbarmer sig offuer dem som hannem
tiener i Ondskab/oc det haffuer it dub=
belt Ansict/ oc er dog altsammen skade=
ligt. Der er oc det Menniske til/som el=
sker Wdyd/oc er i Ondskab/Thi hand
begierer oc/at dø for Skalckheds skyld/
Oc om hannem er det obenbare/ at
hand er aff it dubbelt Ansict/ oc er dog
altsammen en ond Gierning. Oc saa
er der it slags Kierlighed til / som kand
dølie det onde. Det er en Arrighed.
Saa er det oc/ naar noget skeer vnder
it gaat Naffn / oc enden paa Gierrnin=
gen kõmer i Ondskab. En stiel/hand=
ler wretteligen/ reiser/er gierig/ oc for=
barmer sig icke offuer den Fattige/Det
haffuer it dubbelt Ansict / oc er dog det
samme alt tilhobe skadeligt. Thi huem
som er gierig imod sin Næste / hand
opegger Gud til Vrede/ oc forneeter 1. Thess. 4.

den Allerhøyeste/oc forbarmer sig icke
offuer den Fattige. Hand forsmaar
oc forbittrer HErren/ som er Louens
Mestere/oc lader den Fattige icke haff-
ue huile / hand besmitter Siælen/ paa
det hand kand giøre Liffuet skønt.
Hand dræber mange / oc offuer faa
hand sig forbarmer. Det kommer oc
aff it dubbelt Ansict. En anden bry-
Esa: 58. der sit Ecteskab / oc leffuer i Horeri/
oc holder sig dog aff Mad/giør meget
ont/ oc met sit Velde oc Gods ødeleg-
ger hand mange ynckeligen. Oc aff
offuerflødig Arrighed/ vdgiffuer hand
wrette Bud oc Befalninger. Det er oss
it dubbelt Ansict / men er altsammen
met hinanden ont. Saadane ere som
Suin oc Harer / Thi til at see/ ere de
rene / men vdi Sandhed ere de wrene/
Eccles: 1. efftcrdi Gud i Himlenis Taffler saa
sagt haffuer. Der faare / i mine
Børn / vorder icke aff it dubbelt Ansict
effter

effter dennem / som er Fromheds oc Skalckheds. Men holder eder ved Fromhed alene. Thi Gud huiler sig i hende / oc Menniskẽ begierẽ hende. Flyr ondskab / oc dræber Dieffuelen vdi eders gode Gierninger. Thi huilcke / som ere aff it dubbelt Ansict / de tiene icke Gud / men deris Begiering / huor met de behage Belial / oc ere andre Menniske lige. Men de ny Mend / oc de som ere aff it Ansict / om de skønt skattis / aff dennem som er aff dubbelt Ansict / som de syndede: Saa ere de dog retfærdige hos Gud. Thi mange / som døde de skadelige / de giøre tuende Gierninger / det onde for det godes skyld: Saa er det dog alt tilsammen gaat. Thi huem som vdrøder det onde / oc legger det øde / hand giør vel. Er der nogen (som maa skee) huser en Barmhiertig / oc retfærdiggiør eller forsuarer en Horkarl oc en

Psal: 34.

1. Iohan: 3.

Det onde at straffe er en god Gierning.

Røffuere/hand er oc aff it dubbelt Ansict. Men det er icke gaat. Thi huem som efftersølger HErren/hand holder icke aff det som er gaat til siune/ Men det som er gaat i Sandhed. En anden er atter til / som icke vil haffue en god dag met de onde/ Paa det hand icke skal besmitte sin Mund / oc giøre sin Siæl wreen. Den er icke aff it dubbelt Ansict/ dog er det alt tilsammen gaat. Saadanne ere ved Raabucke oc Hiorter at ligne. Fordisaa for dennem som ere vdi den røggeløse vane oc omgengelse/ siunis de wrene/ oc ere dog rene met alle. Thi de vandre i HERrens Nidkierhed. Viger bort fra det som Gud i sine Bud forbiuder / oc hader det/ forbiuder oc ingen det gode at giøre. Seer fordi/ mine Børn/ at i alle ting ere thu / det ene imod det andet/ oc det ene skiulis aff det andet. Døden følger effter Liffuet / Forsmædelse effter Æren/Natten effter Dagen/Mørcker

Dubbelthed er i alle ting.

cker

ket effter Liuset. Men alle ting ere vn=
der Dagen/ oc huad som ret er/ er vn=
der Liffuet. Derfaare kreffuer det eui= Pro: 19.
ge Liff/ at Døden skal gaa tilforn/ Oc
Sandhed er/ at sige ingẽ Løgn/ oc Ret
er icke Wret. Thi all Sandhed er vn=
der Liuset / lige som alting er vnder
Gud. Alle disse Ting haffuer ieg i
min Liffs tid beuaret / oc haffuer icke
faret vild fra HErrens Sandhed/ Oc
HErrens Bud haffuer ieg vdualt/ aff
all Styrcke/ til at vandre vdi det gode.
Derfor mine Børn/ giffuer i ocsaa flit=
teligen act paa Herrens Bud/ effter it
Ansict/ oc efftersølger Sandhed. Thi
de som ere aff it tuedubbelt Ansict/ de
skulle dubbelt straffis. Hader Vildfa=
relsens Aander/ som stride imod Men=
nisken. Beuarer HErrens Lou/ oc seer
icke paa det onde / Men seer sandrueli=
gen til det gode/ oc beuarer det/ oc verer
omuende igien til Gud i alle Herrens

Bud / oc huiler vdi dennem. Thi
Menniskens ende vduiser deris Ret-
færdighed. Verer forstandige paa
HErrens Engle oc Belials. Thi der
som i holde eder til de onde Aander / da
skal Siælen bliffue pint / aff den ska-
delige Aand / som i vdi Vellyst oc ska-
delige Gierninger tient haffue. Men
der som i fredsommeligen kiende Fred-
sens Engel / i Fred / da skal hand trøste
eder i eders Leffnet / at i icke bliffue saa-
Gen: 16. danne Børn / som Sodoma / som icke
viste aff Englene / oc er forderffuet til
euig tid. Thi ieg haffuer forstaaet / at
i skulle synde / oc leueris vdi eders
Fienders Hender / Oc eders Land skal
Vidnes- bliffue øde / oc atspredis i alle fire Hiør-
byrd om ner paa Jorden / Ligeruis som it
Christi Vand / som til intet bliffuer nyttigt /
Mandoms an- til saa lenge at Gud hiemsøger Jor-
nammelse. den / oc kommer lige som it Menniske
Matth: 11. ædendis oc drickendis met Menniskẽ /
Genes: 3.

oc søn

oc sønder traader / i Sactfærdighed / Dragens Hoffuet. Gud vdi en Mand skiult oc forborgen / skal formedelst Vand / saliggiøre Jsrael oc alle Hedninger. Derfaare siger eders Børn disse Ting / at de icke bliffue vantro imod hannem. Thi ieg haffuer læst i Himlenis Taffler / at i skulle bliffue vantro / oc icke tro hannem / oc handle wgudelige imod hannem / icke giffue act paa HERrens Lou / Men paa Menniskens Bud. For den skyld / skulle i ligeruis som Gad oc Dan mine Brødre / bliffue atspridde / som icke skulle kiende deris Land / Slect oc Tungemaal. Men Gud skal igien forsamle eder vdi Troen / for hans Barmhiertigheds forhaabnings skyld / for Abrahams / Jsaacs / oc Jacobs skyld.

Som hand dette sagd haffde / bød oc befol hand dennem / Sigendis :

Begraffuer mig til Hebron/ Oc hand soffnede/ oc soff en god Søffn. Siden giorde hans Børn/ som hand dennem haffde befalet/ oc førde hannem hen/ oc begroffue hannem til Hebron/ hoss hans Fædre/ effter hans yderste befalning.

Ende paa Assers Testamente.

IOSEPHS Testamente/ Om Kyskhed/ oc Brøderlig Kierlighed.

En Vdscrifft aff Josephs Testamente/ Der hand vilde dø/ kallede hand sine Børn oc Brødre/ oc talede disse ord til dennem:

MIne Børn oc kiere Brødre/ hører Joseph / den Jsrael haffde kier. J Børn/ fatter i Ørnene eders Faders Ord. Jeg haffuer i min tid fornummet Hadskhed oc Døden/ der mine Brødre vilde mig affliffue. De hadede mig/ men HErren haffde mig kier. De vilde affliffue mig / oc mine Fædris Gud beuarede mig. De kaste mig vdi en Grøfft / Oc den Allerhøyeste førde mig der vdaff igien. Jeg bleff saalt til en Træl / oc HErren giorde mig fri igien. Jeg bleff lagt i Fengsel / oc hans stercke Haand hialp mig. Jeg bleff hulden i Hunger / oc HErren selff fødde mig. Jeg vaar forlat/ oc Gud trøstede mig. Jeg vaar vdi Siugdom / oc den Allerhøyeste besøgte mig. Jeg vaar i Fange Taarn/ oc HErren glædde mig. Jeg bleff

Gen: 37.

Joseph opregner sine Anfectninger/ oc sit Kaars/ oc sin Befrelselse.

hulden i Jerne / oc HErren løsde mig
aff dennem. Der ieg bleff anklaget
aff de Egyptiske / dreff hand paa min
Sag / Ja / hand frelste mig aff Hadsk-
hed oc Bedrag / oc ophøyede mig / at
ocsaa Potiphar den Første / Pharao-
nis Husfoget / antuordede mig sit Hus
til troer Hende. Jeg kom i Liffs Far-
Gen: 39. lighed / for en wforskammet oc wblu
Quindis skyld / som vilde tillocke mig
at øffue Skalckhed met hende. Thi
den onde begierings Gnist brende off-
uer hendis Bryst. Men Israels min
Faders Gud / beuarede mig for den
brendendis Lue. Dernæst bleff ieg
slagen met haarde Slag / oc saa kast i
Fange Taarn / bleff bespaattet oc for-
lat: Men HErren skickede det saa / at
Taarngiemeren bleff rørt aff Barm-
Judith: 13. hiertighed mod mig. Thi hand for-
Psal: 17. lader icke de hannem frycte i Mør-
cket / oc ey i Fengsel oc Baand / ey hel-
ler

ler i nogen Bedrøffuelse eller Nød-
tørfftighed. Thi Gud blues icke som
it Menniske / oc ey hand sig befrycter
som it Menniskis Søn / Hand bliff-
uer oc icke offuerkast met gruelse / eller
forskrecket / som en aff Jorden. Alle-
steds er hand nærueréndis / oc i de aller-
suariste Wfald trøster hand sine. En
føye tid viger hand tilbage / at hand
kand prøffue / huad mand vil bliffue
til mode / oc faa til raade. Vdi ti Fri-
stelser haffuer hand befundet / at ieg Iudit: 3.
vaar beuæret oc stadig / Oc vdi den- 2.Par: 32.
nem alle haffuer ieg veret langmodig.
Thi Langmodighed er en stor Læge-
dom / Oc it gaat taal / giffuer meget
gaat. Ah huor offte truede den Egyp-
tiske Quinde mig met Døden. Huor Gen: 39.
offte antuordede hun mig hen / at mar-
tre oc pine / oc kallede mig igien. Huor
offte truede hun mig atter igien / der
ieg mig icke vilde met hende beblande.

Oc hun sagde til mig: Der som du giffuer dig selff mig i vold / oc beuilger mig / da skalt du regiere / baade offuer mig oc altsammen. Ja / du skalt bliffue vor Herre. Men ieg tenckte paa Jacobs min Faders Ord / oc gick i mit Soffue Kammer / oc tilbad HErren. Ja / ieg fastede de siu Aar igiennem / dog siuntis ieg for de Egyptiske at være / i lige saadan skickelse / som ieg haffde leffuet i Vellystighed. Thi de som faste for Guds skyld / de bekomme Ansictens Naade oc Yndelighed. Ja / naar mand gaff mig Vin / da drack ieg icke / Oc i min tredags Faste / tog ieg min portion, oc gaff den de Fattige oc Siuge. Aarlig om Morgenen vaagede ieg til HErren / oc græd for den Egyptiske Quinde aff Memphis. Thi hun lod icke aff / oc lod mig ingen ro haffue / Ja / om Nattetide kom hun til mig / lige som hun vilde mig

Ligt slags Bedrag oc Raad. Gen: 3.

besøge.

besøge. I begyndelsen (fordi hun ingē Søn haffde) lod hun som hun vilde haffue mig i Søns sted. Da bad ieg til HErren/ oc hun fødde en Søn/ Men midler tid vndfinge hun mig som en Søn/ Men ieg forstod det icke. Men omsier vilde hun locke mig til Vkyskhed. Der ieg det forstod/ bleff ieg sørgendis indtil Døden/ Oc der hun gick vd fra mig/ kom ieg til mig igien. Jeg sørgede i mange dage for hende. Thi ieg forstod nu hendis Bedrag/ oc ieg sagde hende den Allerhøyestis Ord/ at hun (om mucligt vaaret) kunde affuendis fra sin skadelige Begiering. Ah huor offte gaff hun mig søde Ord/ oc kallede mig en hellig Mand. Ja/ icke vden Falskhed/ rosede hun min Kyskhed for sin Hosbonde/ oc vilde saa hemmeligen kuldkaste mig. Obenbare rosede hun mig/ som den kysk skulde vere/ Men i hemmelighed sagde

Kierlighed er metynckt som.
1. Cor: 13.

hun til mig: Frycte dig intet for min Mand/ Thi hand er aldelis viss paa din Kyskhed/ Oc det nogen skønt siger hannem noget om oss/ da tror hand det dog icke. For alle disse Tings skyld/ laa ieg iført i en Seck / oc bad HErren / at hand vilde frelse mig / fra den falske Egyptiske Quinde. Saa tilige hun met denne Vey intet kunde vdrette / kom hun mig an / berystet i anden maade/ Som vaar / at hun vilde lære Guds Ord vdaff mig / Oc begynte saaledis at tale: Der som du vilt / at ieg skal forlade Affguderne / da giør min vilie. Saa vil ieg oc offuertale min Egyptiske Mand/ at hand oc affstaar aff sine Affgude / Saa ville wi vandre i HERrens din Guds Lou. Til de Ord suarede ieg saaledis: Gud vil icke/ at de skulle ære hannem / som ere i Vrenlighed / Oc til dennem som bryde Ecteskab / haffuer hand ingen Behage-

Den rette art/ at bliffue forløst aff Anfectning.

Intet wirent Hierte behager Gud. Derfor kand oc ey den Wgudelige Verden bede.

Behagelighed. Men hun tagde stille/ Thi hun attraadde sin Begiering at fuldkomme. Men ieg bad oc fastede/ at Gud vilde fri mig fra hende.

Atter en anden tid sagde hun til mig: Nu vel / efftersdi du icke vilt bryde Ecteskab/ da vil ieg omkomme min Egyptier / oc saa effter din Lou / tage dig til Hosbonde. Der ieg det hørde/ sønderreff ieg min Kiortel/ oc sagde: O Quinde ieg beder dig/ skamme dig ved saadant/ for Gud/ oc fryct HERren / giør icke en saadan skadelig ting/ bliff oc ey saa gantske fortuifflet / at du vilde offre dig Dieffuelen i vold. Thi der som du farer saafrem / da vil ieg røbe dine Vgudeligheds tancker. Da bleff hun red/ oc bad mig / at ieg ingen skulde sige aff hendis Ondskab/ oc gick saa fra mig. Ydermere prøffuede hun paa/ mig met Skenck oc Gaffuer at forføre/ oc sende mig allehaande Ting/

 som

som Menniſken ſkulle paaholde. Hun
ſende mig oc en ret Mad / ſom vaar
met Traaldom belagt. Oc der hendis
Kammer Tienere kom/ bærendis met
den/ſaa ieg op / oc ſaa en ſaare forſkre-
ckelig Mand / ſom fick mig it Suerd
oc en Nøgel. Oc ieg forſtod / at hun
bygte it hinderhold for min Siæl.
Der hand gick vd/da græd ieg/ Ja/ieg
aad intet/enten it eller andet aff ſam-
me Mad. Atter kom hun en dag til
mig igien / oc ſagde: Huorledis ſkal ieg
det forſtaa / at du icke haffuer æt aff
Maden? (Thi hun actede det) Oc ieg
ſagde til hende: Fordi du haffde fylt
hannem met Døden. Men du maat
vide/ at ieg icke holder mig til Affgu-
der/ Men til HErren alene. Der-
faare maat du nu vide/ oc forſtaa / at
min Faders Gud/ ved Engelen / mig
dit Skalckhed haffuer obenbaret.
Thi haffuer ieg giemt Maden / til en
Straff

Joſeph ſtraffer dē Memphitiſke Quinde/ oc vil føre hende til penitenze.

Straff offuer dig. Paa det du end
kunde see det/ oc giøre Penitentze/eller
lære/at de som ære Gud i Kyskhed / de
Vgudeligis ondskab/ icke kand faa
offuerhaand offuer dennem. Oc ieg
tog det / oc aad for hende / oc sagde:
Mine Fædris Gud / oc Abrahams
Engel/ skal vere met mig. Men hun
falt neder til mine Føder paa sit An-
sict/ oc græd. Oc ieg reiste hende op
igien / oc formanede hende met mange
Ord. Oc hun loffuede mig / hun vil-
de aldrig mere giøre den Vgudelig-
hed. Men fordi/at hendis Hierte vaar
optent til mig / tenckte hun oc tractede
paa Horeri / oc suckede dybt aff Hier-
tet / slog sit Ansicte neder / oc hengde
met Hoffuedet. Det saa hendis Egyp-
tiske Mand/oc sagde til hende: Hui for-
falder dit Ansict: Oc hun sagde: Hier-
tens vee krencker mig/ oc min Aands
sucke haffue fat paa mig. Da gaff
 hand

hand hende Lægedom / dog hun icke vaar siug. Der effter en gang / som hendis Mand icke vaar hiemme / kom hun indspringendis til mig / oc sagde: See / ret nu vil ieg sencke mig selff i Brønden / eller oc vil styrte mig aff en suar Høyhed / vden saa er / at du giør min vilie. Da forstod ieg vel / at Belials Aand haffde slet forbistret hende / oc sagde til hende: Du forblindede vdi Synden / Hui bliffuer du saa affsindig? Eller hui est du saa opfærsk? Tenck / at der som du skønt tager dig affdage / da bliffuer Gehon din Mands Bolskab som er dig hadsk / glad der aff / oc vil giffue dine Børn mangen god Kindhest / oc vdslætte din Hukommelse aff Jordē. Da sagde hun til mig: Aha / da seer ieg / at du ligeuel haffuer mig noget kier / oc bær sorg for mig / det er mig nock alt dette sinde / at du beskermer mit Liff oc mine Børns. Jeg haff-
uer

uer endnu god Fortrøstning/at ieg vil
faa mættet min Begiering. Men hun
forstod icke / at ieg paa Guds veyne
saa talde/ oc icke for hendis skyld. Thi
naar nogen giffuer den skadelige Be-
giering stæderom / da bliffuer hand
hendis Træl / lige som hun. Oc det
hand end skønt hører noget gaat / vdi
samme Anfectning/met huilcken hand
er offueruunden: Saa tager hand dog
det samme an/ effter sin skadelige Be-
giering. Jeg siger eder mine Børn/
at det vaar ved den fiette Stund / der
hun gick vd fra mig. Oc ieg bøyede
mine Knæ / oc tilbad HErren sam-
me gantske Dag oc gantske Nat / oc
opstod icke før end i Dagningen/ græ-
dendis/ oc bad ved mig ene/ at ieg maat-
te forløsis fra denne Egyptiske. En-
deligen fattede hun mine Klæder met
maet / oc drog mig/ at ieg skulde soffue
hos hende. Saa tilige ieg saa/ at hun

Hvem som tien Synden/ hand er hendis Træl/ Iohan. 8.

vaar saa saare affsindig / oc holt mine Klæder met mact / flyde ieg nøgen fra hende. Da beskyldede hun mig for sin Mand / Oc hand kaste mig i Fengsel / som vaar i Kongens Hus. Om anden dagen / bleff ieg hart slagen met Suøber / oc saa kast i Fengslet igien. Oc der ieg laa fangen i Jern / bleff den Egyptерske siug aff stor Sorg / Oc hun lydde paa / huorledis ieg loffuede HErren i det mørcke Hus. Men ieg vaar frydefuld / oc prisede min Gud / at ieg i det mindste / ved dette middel / vaar borttagen fra den Egyptiske. End lod hun icke aff / men sende offte Bud til mig / oc sagde: Kiere ieg beder dig / tag dog der ved / oc fuldkom min Begiering / saa vil ieg løse dig aff Fengslet / oc tage dig vdaff det Mørcke. Men hun kunde icke offuertale mig / at ieg met nogen eniste Tancke vilde beuilge hendis Bøn oc begiering.

Gen: 39.

Anfectning oc Bedrøffuelse / er stor i denne tid hos de Fromme.

Thi Gud haffuer meget kierere/ den som i den mørcke Grøfft faster met Kyskhed/ end den som i Soffuekammeret bedriffuer Vellyst met Vkyskhed. Men huem som leffuer i Kyskhed / oc haffuer lyst til ære / hannem giffuer oc saa den Allerhøyeste / det hand veed hanem nyttigt at vere/ som hand oc mod mig giort haffuer. Ah/ huor offte kom hun vforuarendis ned til mig/ oc hørde min Røst / huorledis ieg bad/ oc holt hart ved met Bønen. Men ieg forstod vel hendis Sucke / oc tagde stille. Fordi saa den stund ieg vaar i hendis Hus/blottede hun offte sine Arme/ Bryst oc Skinnebeen / mig i sin Kierlighed der met at optende (thi hun vaar saare meget deylig/ oc offuermaade smycket) oc mig saa at bedrage. Men Herren beuarede mig for hendis Gierninger. Derfor mine Børn/ seer huordanne store Ting/ en bestandig

Bestandighed offueruinder / oc bekommer sin løn, Heb: 13.

Dette slags Aander fordriffuis icke/ uden ved Bøn oc Faste. Matth: 13

Talmodighed vdretter/ met Faste / oc met Bøner. J oc lige saa / der som i elske Adruhed oc Hiertens ydmyghed/ da skal HErren bo vdi eder/ thi hand haffuer Adruhed kier. Men huor som den Allerhøyeste boer / om den skønt fulde for Hadskhed/vdi Trælsvilkaar/ eller forsmædelse: Da frelser hannem HErren / som bor i hannem / aff alt ont. Det giør hand for Kyskheds skyld. Ja/ icke det alene/ men hand ocsaa ophøyer hannem/oc priser hannem/som hand haffuer giort ved mig. Thi huert Menniske bliffuer huldet enten i Gierningen / i Ordet / eller vdi Tancken. Mine Brødre vide vel/ huor kier min Fader haffde mig: Dog bleff ieg icke ophøyet i mit Hierte. Endog ieg icke vaar vden en vng Dreng / saa haffde ieg dog HErrens fryct i mit Sind. Thi ieg vel viste/ at alle ting ere forgengelige. Derfaare haffde ieg maade

Guds fryct er den rette Affue oc Scholemesterinde.

paa mig/ oc tuctede mig selff / oc ærede
mine Brødre/ som ieg reddis fore. Oc
der ieg bleff saalt / tagde ieg stille / oc
gaff icke de Israeliter min Slect til-
kiende/ at ieg vaar Jacobs/den veldige
Mands Søn. Haffuer fordi/ocsaa i/
Guds fryct vdi eders Gierning oc
Idret/oc ærer eders Brødre/Thi huer
den som giør HErrens Lou / hand el-
skis aff hannem. Men der ieg kom til
Nicopoliter (alias Indoculpiter)
med de Ismaeliter / tilspurde de mig
huem ieg vor. Oc ieg sagde (paa det
ieg icke skulde beskeme mine Brødre)
ieg er en Træl aff deris Huss. Men
den ypperste iblant dennem sagde: Du
est ingen Træl / thi dit Ansict vdwis
andit om dig. Der paa truede hand
mig/indtil Døden. Jeg sagde: Jeg er
vist deris Træl. Men der wi komme i
Egypten/ Trettedis de met hin anden
huilcken Penningene skulde vdlegge/ oc
 behol-

beholde mig. Omsier saae de alle an
for gaat / at ieg skulde bliffue i Egyp-
ten hos en Kiøbmand / aff deris Mar-
skapi / til saa lenge de komme igien / met
deris Vare. Oc den HErre Gud gaff
mig Naade i Kiøbmandens Øyen /
at hand mig sit Hus tilbetrode. Oc
Gud velsignede hañem i min Haand.
Oc hand gaff hannem Sølff oc Guld
mangfaaldeligen / Oc vaar ieg hos
hannem i tre Maaneder oc fem dage.
Midler tid / gick den Memphitiske
Quinde / Potiphars Hustru / der for-
bi / i stor Stateligħed / Oc hun kaste
sine Øyne paa mig / Thi hendis Kam-
mer-Tienere haffde oc giort hende
sagn aff mig. Oc hun sagde til sin
Mand / Huorledis den Kiøbmand
vaar bleffuen rig vnder en Hebraisk
vng Karls Haand / huilcken mand oc
sagde om / at hand vaar Tiustaalen
aff Canaans Land. Derfaare (sagde
hun

hun) sæt Dom paa hannem/ oc tag dig Drengen til en Husfoget / Saa skal HERren / som er de Hebreers Gud/giffue dig Velsignelse. Thi den Himmelske Naade staar til hannem. Potiphar aff hendis offuertald / lod Kiøbmanden eske for sig / oc sagde til hannem: Huad er det ieg hører om dig? at du stiæler Siæle vdaff de Hebreer deris Land/ oc selger dennem for Træle. Kiøbmanden bleff forskrecket/ oc falt ned paa sit Ansict/bad hannem oc sagde: Herre/ieg beder dig/ieg veed icke huad du siger. Hand sagde: Huor haffuer du faaet det vnge Hebraiske Menniske? Hand suarede: De Jsmaeliter haffue befalet mig hannem. Men hand trode hannem icke / oc befol/ mand skulde nøgen hudstryge hannem. Der hand da bleff ved sine Ord/sagde Potiphar: Før hid det vnge Menniske. Der bleff ieg indført/tilbad oc gryssede

den

Det er Potiphar.

den ypperste Kammer Tienere. Thi hand vaar i høyeste anseelse hos Pharao/ paa tho Mand nær. Hand vaar en Høffding offuer alle Kammer Tienere. Hand haffde en Hustru/ Børn/ oc Slegefrid Quinder. Hand tog mig offuer en side/ oc sagde til mig: Est du en Træl / eller est du Fri? Oc ieg sagde: En Træl er ieg. Hand sagde: Hues Træl est du? Jeg suarede: De Jsmaeliters. Atter sagde hand til mig: Huorledis est du bleffuen deris Træl? Oc ieg suarede De haffue kiøbt mig aff det Land Canaan. Men hand trode mig icke/ oc sagde: Visseligen liuger du / Oc befol / at mand skulde hudstryge mig nøgen. Den Memphitiske Quinde saa igiennem it Vindue / at mand hudstrøg mig / oc sagde til sin Mand: Din Dom er wret / Thi du piner it vngt Menniske/ som frit er (oc er staallet) ligeruis som

hand

hand haffde giort nogen wret. Men der ieg bleff stadig i mine Ord / lod hand mig / som vaar Hudstrugen / foruare / til saa lenge (sagde hand) at Drengens Herrer kommer. Hans Hustru sagde til hannem / hui holder du det arme vnge Menniske i Fengsel : det skickede sig beder at du lode hannem løss / oc lode hannem saa tiene dig. Fordi i Synds begierlighed vilde hun see mig / oc ieg viste aldelis intet der aff. Hand sagde til den Memphitiske Quinde. Det er hoss de Egypter huercken ret eller billigt at hætte sig ved fremmet Gods / wden mand det først opliusser. Oc der met mente hand Kiøbmanden oc mig / vilde der for at ieg skulde indsættis oc foruaris. Men om fier oc tiue dage komme de Ismaeliter igien oc da haffde de hørt at Jacob min Fader / vaar i sorg for mig / der for sagde de til mig / hui

Hui haffuer du sagt/ at du est en Træl: Oc see/ wi haffue forstaaet/ at du est en ypperlig Mands Søn/ i det Land Canaan/ Oc at din Fader haffuer ført sig i en Seck/ oc sørger for dig. Da vaar ieg paa Veye at græde/ Men ieg holt mig/ paa det ieg icke skulde beskemme mine Brødre. Oc ieg sagde: Der veed ieg intet aff at sige/ Jeg er en Træl. Da raadsloge de tilsammen/ at de vilde selge mig/ Paa det ieg icke skulde bliffue i deris Hender befunden. Fordi de fryctede for Jacob/ at hand skulde heffne sig offuer dennem. Thi der gick ord aff/ at hand skulde vere stor for Gud oc Mennisken. Da sagde Kiøbmanden til dennem: Tager mig quit aff Potiphars Dom. Der de det hørde/ eskede de mig/ oc sagde: Wi haffue kiøbt hannem for Sølff oc Penninge. Saa gaff hand mig løs. Men den Memphitiske Quinde off-

uertalde hannem / at hand mig kiøbe
skulde. Thi (sagde hun) ieg hører / at
hand er dennem fal. Oc hand sende
en Kammer Suend til de Ismaeliter/
oc begierede mig til kiøbs. Hand kun-
de dog icke giøre det til nogen ende met
dennem / men gick bort. Der Kam-
mer Suenden nu haffde sig forhørt/
gaff hand Fruen at forstaa/ huordan
en stor Sum/ de vaare for Drengen
begierendis. Hun sende atter en anden
Kammer Suend hen/ oc sagde til han-
nem: Det de end begierede thu Pund
Guld/ da spar du icke Guldet/ Men
kiøb Drengen/ oc før hannem til mig.
Da gaff hand firsindstiue Gylden
for mig/ Dog sagde hand / at hand
gaff hundrede. Det saa ieg vel/ tag-
de dog stille / Paa det at Kammer
Suenden icke skulde bliffue pint der-
faare. Seer her til mine Børn/
huor store Ting ieg lid haffuer / at
ieg

1: Pet: 4 ieg io icke skulde beskemme mine Brø-
dre. Haffuer der forocsaa I / Kierlig-
hed / vdi Langmodighed / mellem eder
Eccles: 25 indbyrdis / skiuler / ia bortkaster all tue-
Matth: 5. drectighed imod hin anden. Thi
Gud haffuer lyst til enighed imellem
Brødre / oc til it Hiertis vduellelse /
som i Kierlighed er beuaret oc stadfe-
stet. Men der mine Brødre komme
i Egypten / oc kiendis ved mig / gaff
ieg dennem Sølff / oc beridde dennem
Gen: 43 intet aff alt dette / men trøstede den-
nem. Oc effter Jacobs død / haffuer
ieg elskt dennem end ydermere. Oc
huis de vilde haffue giort / giorde ieg
offuerflødeligen / at de sig selff der paa
haffue forundret. Jeg lod dennem icke
bedrøffue / end i det allerringeste. Oc
alt huis ieg haffde i mine Være / gaff
ieg dennem. Deris Børn vaare mi-
ne Børn / oc mine Børn / som de haff-
de veret deris Tienere. Deris Siæl

vaar

vaar min Siæl / oc deris Sorg vaar
min Sorg / oc all deris Siugdom
vaar min Siugdom / Min Jord vaar
deris Jord / mit Raad deris Raad.
Ja / ieg icke ophøyede mig selff i Hoff-
modighed / for min Verdslige Aris
skyld. Men ieg vaar iblant dennem / Luc: 22.
som en aff de ringiste. Derfaare / mi-
ne Børn / der som ocsaa i / ville vandre
i HErrens Bud / da skal HErren her
ophøye eder / oc euindeligen velsigne
eder i alle gode. Oc der som nogen vil Matth 5.
giøre eder ont / da beder i vdi all Sact-
modighed for hannem. Saa skulle i /
ved HErren / bliffue forløste fra alt
ont. Giffuer act paa / J seer / at ieg
formedelst Langmodighed / haffuer
faaet min Herris Daatter til Hu- Gen: 41.
stru / oc hundrede Pund Guld / bleff
mig hiemgiffuet met hende. Thi Gud
giorde det / at hun skulde tiene mig / Oc
hand gaff mig saadan Deylighed / at

ieg vaar som it Blomster offuer all Israels skønhed/ Oc hand haffuer indtil min Alderdom beuaret mig/ved Styrcke oc Deilighed. Thi ieg vaar i alle ting Jacob lig. Hører ocsaa mine Børn / huad for en Drøm ieg seet haffuer. Tolff Hiorte ginge i Græs/ de ni bleffue fraskilde/ oc atspridde paa Jorden. De tre saa ieg ocsaa. Thi aff Juda bleff fød en Jomfru/ hun haffde en huid Kiortel paa. Aff hende fremgick it vbesmittet Lam / Oc aff dets venstre Side/ lige som en Løffue. Oc alle Diur haffue giort it anstød imod det/ oc Lammet offueruant dennem/oc forderffuede dennem / til saa lenge de bleffue borttraadde. Oc vdi det Lam fryde sig Englene/ Menniske/oc gantske Jorderige. Disse Ting skulle i sin tid skee / vdi de sidste dage. Derfaare mine Børn/ beuarer HErrens Bud/

* Merck 1. Pet: 1.

Apoc: 5. 12.

oc ærer Judam oc Leui. Thi aff den=
nem skal Guds Lam oprinde eder/som
saliggiør alle Hedninge/ oc Jsrael met
sin Naade. Hans Rige er it euigt Ri=
ge/ som icke skal forgaa. Men mit Ri=
ge skal vdi eder vere at ende/ligeruis
som en Eblehytte. Thi effter denne
Are/ skal mand icke mere vide der aff
at sige. Jeg haffuer oc forstaaet/ at de
Egyptiske skulle plage eder effter min
død. Men Gud skal vere eders heffn/
oc skal indføre eder/ i eders Fædris for=
iættelser. Men bærer mine Been met
eder. Thi der som i føre mine Been
met eder/ da skal HErren vere met
eder i Liuset met eder imod de Egyp=
tiske. Fører eders Moder Zelpham oc=
saa met eder/ oc legger hende hart hos
Balla / allernæst hos Rachel / ved
Rendebanen.

Disse Ord sagde hand/ oc stracte si-
ne Føder vd / soff saa den Verdslige
Søffn. Oc gantske Jsrael oc gantske
Egypten begræd hannem met store
Klagemaal. Thi hand haffde hafft
metynck/ ocsaa met de Egyptiske/ lige
som met sine egne Lemmer / oc giorde
gaat altid / oc vaar dennem bi-
standig met Raad/oc
met alt gaat.

Ende paa Josephs Testa-
mente.

BENIAMINS
Testamente / Om it
rent oc kyskt Hiertelag/ som
intet ont vil eller be-
gierer

Vdscrifft aff Ben Jamins ord/som
hand sine Børn bød oc befol/ der hand
haffde leffuet hundrede oc tiue Aar.
Hand kyste dennem / oc sagde:

LIge som Isaac bleff Abraham fød / der hand vaar hundrede oc tiue Aar: Saa bleff oc ieg Gen. 35.
Jacob. Men fordi / at Rachel døde / der hun fødde mig / haffde ieg ingen Melck / men dide Ballam hendis Tienerinde. Thi Rachel vaar / effter hun haffde fød Joseph / i tolff Aar wfructsommelig. Der effter vndfick hun / oc fødde mig. Thi min Fader haffde Rachel saare kier / oc bad / at hand maatte see tuende Sønner aff hende. Derfaare bleff ieg kallet / en Dagsens løn / eller en Sorgis Søn (det er BenJamin) at min Moder bleff død i Fødzelen. Men der ieg kom i Egypti Land / oc min Broder Joseph fick mig at kiende / sagde hand til mig:
Huad sagde de til min Fader / den tid Gen: 37.
de haffde saalt mig? Oc ieg sagde til hannem: De bestenckte din Kiortel

met Blod / sende den til hannem / oc
sagde: Acter du om det er din Søns
Kiortel/ Oc min Broder sagde: Ja/
der de Ismaeliter anammede mig/
drog en aff dennem mig aff min Kior-
tel / oc gaff mig it andet Klædebon.
Hand slog mig met en Supbe/ oc bad
mig løbe fast. Men der hand hengick
mit Klædebon at Skiule / møtte han-
nem en Løffue oc tog hannem aff dage.
Da bleffue hans Methielpere forfærc-
de / oc saalde mig deris Staalbrødre.
Derfaare i mine Børn/elsker den Her-
re/Himmelens Gud / oc beuarer hans
Eccles. 12. Bud. Efftersølger Joseph den hellige
Mand/ ot lader eders Hiertelag vere i
det gode / saa som i paa mig seet haff-
ue. Huem som haffuer it gaat Hierte-
lag/ hand seer alting ret an/ hand fryc-
ter Gud/ oc elsker sin Næste. Oc der
som skønt saa skee skulde/ at Belials
Aand skulde prøffue paa/ met all Ar-
righed/

righed/ at drage til fortuilelse / saa skal dog Arrighed / som eder kunde føre i Foruildelse/ icke kunde faa vold offuer eder / som hun ey heller giorde offuer Joseph min Broder. Huor mange Mennisker haffue villet omkomme hannem / oc Gud haffuer dog beskermet hannem. Thi huem HErren fryckter/ oc elsker sin Næste / hand kand icke bliffue beskad aff Belials vildfarendis Aand. Hand er skiult met HErrens fryct/ oc kand icke vndertryckis aff noget / enten Menniskers eller Diurs hinderhold. Thi hans Hielp er aff HErrens kierlighed / som hand haffuer til sin Næste. Oc der Joseph bad vor Fader/ at hand vilde bede for hans Brødre / at HERREN icke vilde tilregne dennem/ det skadelige de haffde tenckt imod hannem : Da raabte Jacob høyt / oc sagde: O min Søn

Joseph/ Du haffuer offueruundet din Faders Jacobs Barmhiertigheds Lemmer. Oc hand vndfangede hannem/ oc kyste hannem i tho Timer/ oc sagde: Himmelens Prophecie/ om Guds Lam/ oc Verdsens Frelsere/ bliffue fuldkommen vdi dig. Fordi den wbesmittede skal offuerantuordis for Skalcke. Oc den som er vden Synd/ skal dø for de Wgudelige/ vdi Testamentens Blod/ Hedninge oc Jsrael til Salighed. Oc hand skal vdtømme Belial/ oc de hannem tiene. Seer i Børn/ til den fromme Mands endeligt/ oc efterfølger vdi it gaat Hiertelag hans Barmhiertighed/ Paa det at i ocsaa kunde bliffue iførde met ærens Kroner. En from Mand haffuer intet mørckt Øye. Hand forbarmer sig offuer alle/ Ja/ det de end skønt vaare Syndere/ oc haffde hafft onde Raad oc Anslag i mod hannem.

Iohan: 1.

2. Cor: 5.

Esa: 53.

Thi huem som giør det gode/hand beskermis aff det gode/ oc offueruinder det onde. Men de Retfærdige elsker hand som sin egen Siæl. Bliffuer nogen æret / da affuindis hand icke der ved / Bliffuer nogen rig / fortryder hannem det icke. Er nogen sterck / da roser hand hannem / Loffuer nogen en / som kysk er / da troer hand det / oc loffuer hannem met. Huem som haffuer Guds fryct / den beskermer hand. Thi hand arbeider / oc giør it met den som Gud elsker. Men den som foracter den Allerhøyeste / den formaner hand / at hand skal rette oc bedre sig. Oc huem som haffuer den gode Aands naade/ den elsker hand næst sin egen Siæl. Hand forbarmer sig offuer den Fattige / oc haffuer metynck offuer den Siuge / Men Gud loffuer hand/ oc ærer hannem. Mine Børn/ der som i haffue it gaat Hiertelag / da

It fromt Hiertelag oc god Omgengelse forbedret mange.

skulle de onde Mennisker giøre frid
met eder. Oc de wskickelige skulle skamme
sig for eder / oc affuende sig. De
Gierige skulle da icke alene vige bort
fra deris anfectning / Men huad dennem
offuerløber / skulle de giffue de
Bedrøffuede. Naar i nu giøre det gode /
da skulle de wrene Aander vige fra
eder. Oc de onde Diur skulle fryete
for eder / oc fly. Thi huer som er i
Hiertelaget Kierlighed til gode Gierninger
/ der flyr Mørckhederne fra
hannem. Huem som sendis oc lader
ilde met en hellig Mand / hand angrer
det. Thi den Hellige forbarmer sig
offuer den hannem skender / oc tier.
Oc der som nogen bedrøffuer en retfærdig
Siæl / oc den Retfærdige da beder
/ da bliffuer hand noget lidet ydmyget
/ Paa det hand siden fremdelis
kand skinis diss klarere. Lige saa er oc

1. Pet: 3. Iacob: 4.

min Broder Joseph vederfaret. En from Mands raad/ er icke i Belials vildfarelsis Aands Haand. Thi Fredsens Engel ledsager hans Siæl/ oc i Anfectninger anseer hand icke de forderffuelige Ting. Hand samler oc ey Rigdom i Vellystens begiering. Hand haffuer icke Behagelighed vdi Vellyst/ bedrøffuer oc icke sin Næste. Hand offuerfylder sig icke met Mad/ oc forseer sig icke met Øynenis hoffærdighed. Thi HERREN er hans del. For it gaat Raads skyld/ er hand icke stor ære begierendis/ bekymrer sig ey heller/ at Hedningene vanære hannem. Ja/ hand veed icke at sige aff noget Bedrag/ Løgn/ Trætte eller Ildelad. Thi HERREN haffuer Bolig vdi hannem/ oc opliuser hans Siæl/ oc altid glæder hand sig for alle andre. It fromt

It gaat Raad er aff Gud alene.

Iacob: 1.

Hierte-

Hiertelag haffuer icke tho Tunger/til at velsigne oc formaledide / til at skelde oc til at ære/ til at bedrøffue/ oc til at glæde/til Ro oc til Vstyr/til Smiger oc til Sandhed / til Armod oc til Rigdom. Men hand haffuer en eniste/ kysk oc reen Skickelighed / mod alle. Hand haffuer huercken dubbelt Siun eller dubbelt Hørelse. Thi hand veed vel/ at vdi alt hues hand giør/ taler eller seer / da hiemsøger HErren hans Siæl / oc renser hans Hiertelag / at hand icke bliffuer straffet aff Gud oc Mennisken. Men dubbelt er all Belials Aands gierning / oc hun haffuer ingen Enfaaldighed. Derfaare/ mine Børn / flyer Belials Ondskab. Thi hand giffuer Glæde den hannem er lydig. Men Suerdet er de siu onde Tings Moder. Først fatter Sindet/ formedelst Belial/ det første Onde/ som er Had. Det andet er Forderffuelse.

uelse. Det tredie er Bedrøffuelse. Det fierde Fengsel. Det femte Uselhed. Det siette Tuilraadighed / oc det siuende Forødelse. Derfaare bliffuer oc Cain met siuhaande Plager igiennemtagen aff Gud. Thi HErren paaførde hannem Plager / vdi siu Aar der effter / I thu hundrede Aar haffde hand at lide / oc vdi det halffemtesindstiuende Aar / ødis hand i Vandfloden / for den retfærdige Abels / hans Broders skyld. Vdi siu hundrede Aar bliffuer Cain dømt / men Lamech i halffiersindstiue ganʒe siu. Thi de som ere Cain lige / met affuend i Broderligt Had / skulle haffue Heffn i lige Pine / vdi Euighed. Derfaare / i mine Børn / skyr Ondskab / Affuend oc Broderligt Had / oc holder eder til Fromhed oc Kierlighed. Huem som haffuer it reent Hierte i Kierlighed / hand anseer icke Quinden

Gen: 7.

Affuends oc Hads Straff.

It reent Hierte i Kierlighed bruger sig vel oc ret i alle ting.

den til Wkyſkhed. Thi hand haffuer ingen Beſmittelſe i Hiertet/ HErrens Aand huiler i hannem. Ligeruis ſom Solen icke bliffuer wren/ det hun ſkønt anrører en Dynneputs eller Møding. Men heller tørcker det / oc bortdriffuer Stancken: Saa oc det rene Hiertelag i Jordſens wrenlighed / beſmittis icke/ men heller opbygger. Ocſaa forſtaar ieg/ aff den retfærdige Enochs ord/ at eders Gierninger i fremtiden ocſaa ſkulle bliffue onde / Thi i ſkulle bliffue wkyſke met Sodomitiſke Wkyſkhed/ oc forderffuis paa en føye ting nær / oc ſkulle faaretage eder wordentlige Beuegelſer met Quindfolck. Oc Guds Rige ſkal icke vere vdi eder. Thi hand ſkal haſteligen tage det fra eder. Dog ſkal Guds Tempel vere i vor del/ Oc hand ſkal vere ærerig i eder. Thi HErren ſelff ſkal anamme Riget. Oc de Tolff Slecter ſkulle der for-

BenJamins Prophecie om ſine Børns tilkommendis ondſkab.

* Om Chriſto den rette Saliggiøre/ en klar Prophecie.

forsamlis/ saa oc alle Hedninger / til saa lenge / at den Allerhøyeste vdsender sin Salighed / i den Enbaarnis besøgelse. Oc hand skal indgaa i den første Tempel. Oc Herren skal der lide Wretfærdighed/ oc bliffue forsmaaet/ oc bliffue ophøyet paa it Træ/ oc Tempelets Forhenge skal sønderriffuis/ Oc HErrens Aand skal nedstige offuer Folckene/ ligeruis som en Ild som vdøsis. Ja/ hand skal opstige aff Helffuede/ oc opfare aff Jorden til Himmelen. Ja/ ieg forstaar vel/ huor ydmyg hand skal vere paa Jorden / oc huor ærefuld hand skal vere i Hiṁelen. Der Joseph vaar i Egyptē/ begierede ieg at see hans Skabning / oc hans Ansictis skick / oc ved min Faders Jacobs Bøn/ fick ieg haunem ved Dagslius / oc vaagen at see/ i alle maade/ som hand vaar skicket. Vider mine Børn/ at nu dør ieg. Giør fordi Sandhed oc Retfærdighed / huer mod sin Næste/ Dom oc Troens vdret-

Om Christi pine/ Død/ oc Opstandelse / oc om den hellig Aands vdsending.

Matth: 27. Actor: 1. Luc: 24.

vdretning/ Oc beuarer Herrens Lou/ oc hans Bud. Det lærer ieg eder for all Arff/ Giffuer i ocsaa eders Børn

Genes: 18.

det samme/ til en euig Eyedom. Saa giorde oc Abraham/ Isaac oc Jacob/ oc gaffue oss disse Ting til Arff/ oc sagde: Beuarer Guds Bud/ til saa lenge Gud obenbarer sin Salighed

Om Opstandelsen/ oc om de Ondis oc Godis belønning/ en Prophecie.

for alle Folck. Da skulle i see Sem/ Noe/ Abraham/ Isaac oc Jacob/ opstande ved den høyre Haand/ i Fryd oc Glæde. Samme tid skulle oc wi opstaa/ huer i sin Spir/ oc tilbede Himlenis Konning/ som paa Jorden vdi Menniskelig skickis Ydmyghed/ sig obenbarede. Oc saa mange som hannem haffue troet paa Jorden/ skulle

Philip: 2.

fryde sig met hannem/ Oc de samme skulle alle opstaa til Herlighed/ De andre til Forsmædelse. Oc først skal HErren dømme Israel/ for den Vretfærdigheds skyld/ som er imod han-

Iohan. 5.

nem/

nem/ at de icke haffue troet paa Gud/
som kom i Kiødet en Gienløsere. Si-
den skal hand dømme alle Folck / saa
mange som hannem icke troet haffue/
der hand lod sig see paa Jorden. Saa
skal hand straffe Jsrael/ vdi de Vdual- Hedninge/ som
de aff Hedningene/ ligeruis som hand hand der
straffede Esau vdi de Madianiter / der til vdualer.
de forførde hans Brødre ved Wkysk-
hed oc Affguderi / Oc de saa affuigede
fra Gud/ at de icke ere deris Metarff-
uinge/ som fryncte Gud. Men der som
i vandre vdi Helliggiørelse / effter
HErrens Ansict/ da skulle i igien/ vdi
Forhaabning/haffue Bolig i mig/ Oc
gantske Jsrael skal forsamle sig til Her-
ren. Oc da skal ieg icke mere kaldis en
riffuendis Vlff / for eders Røffueris
skyld / Men en Guds Arbeydere / oc Gen: 49.
dennem som giøre gaat/ en Bespisere.
Oc i de sidste Tider / skal en opueckis
aff min Sæd / en HErrens elskere/ Paulus.

som skal høre hans Røst paa Jorden/
Oc formedelst it nyt Kundskab skal
hand opliuse alle Folck / it Tanckernis
Actor: 9. Lius/ at Israel skal opstige til Salig-
hed. Oc som en Vlff skal hand riff-
ue fra dennem / oc giffue det Hednin-
gernis forsamling. Oc hand skal bliff-
ue / til Verden bliffuer fuldent / vdi
Hedningernis forsamling. Oc iblant
deris Førster / som en sød oc lifflig
Klanck/ i allis Mund. Hans Tale oc
hans Gierninger / skulle indscriffuis
i de hellige deris Bøger. Oc hand skal
bliffue en Guds vdualt til euig tid.
Oc om hannem haffuer min Fader
Jacob/ vnderuist mig/ oc sagde: Den
skal opfylde / huad i din Slect bliffuer
formindsket.

Oc der hand disse Tale fuldkom-
met haffde/ sagde hand: Mine Børn/
Jeg befaler eder/bærer mine Been aff
Egypten igien / oc begraffuer mig i
Hebron/

Hebron/ hos mine Fædre. Oc Ben=
Jamin døde/ hundrede fem oc tiue Aar
gammel/ vdi en god Alder. Oc de lag=
de hannem vdi en Kiste/ Oc vdi it oc Esa: 49.
halffemsinds tiuende Aar/ før end Rom: 11.
Jsraels Børn vddroge/ vdførde de oc
deris Brødre/ deris Fædris Been/
hemmeligen aff Egypten/ til den
Landart som kaldis Canaan/ oc be=
groffue hannem til Hebron/ hos sine
Fædris Føder. Oc de komme aff Ca=
naans Land igien/ oc haffde deris Bo=
lig i Egypten/ indtil den dag/ paa
huilcken de igien vddroge
aff Egypten.

Ende paa BenJamins Testamente.

Efterfølger Assenaths Histo=rie/ som funden er vdi gamle Bøger oc Scriffter/ som skiulte oc vnderstungne veret haffue. Nu fordansket aff Tydsken/ oc i dagen vdgangen. Huor vdi mand maa see stor Hemmelighed. Gantske trøstelig oc lifflig at læse.

ASSENATHS
Historia/
Huorledis Joseph bleff saalt/ oc igien forløst aff Fengsel. Om hans Gifftermaal oc Endeligt. En lifflig Historia/ fuld aff Christi oc hans Bruds hemmelighed.

Oseph bleff fød/ i sin Faders halffemtesindstiuende Aar/ i sin Oldefaders første Aar til thu hundrede/ oc i Verdens alders Aar/thu tusind oc halffemsinds
Gen: 37. tiuende. Denne Joseph/der hand vaar sexten Aar gammel/ oc vaactede Hiorden/ falt hand i sine Brøders Affuind oc Had/for deris Faders synderlige Kierligheds /oc sine Drømmis fortællelsis skyld/ som hand sine Brødre haffde obenbaret. Huilcke/
der

der hand bleff sent/ oc kom til dennem/ droge hannem aff sin lange Kiortel/ oc lagde hannem i en gammel Guld-brønd. Oc siden effter Judæ raad/ toge de hannem der vdaff igien / oc saalde de Jsmaeliter hañem. Der eff-ter/førde de it stort Klagemaal ind for deris Fader/oc lode som hand vaar aff-liffuet. Midler tid afflede Judas/vdi wærlig Beblandelse/ ved Thamar sin Sønnequen/ Phares oc Zaram. Oc der hun bleff beklaget/oc røbt/ lignede hand hende ved sig selff / oc vndskylde-de hende / for den skyld / at hand icke haffde giffuet Sela hende / Oc fordi/ at hand haffde befalet hende / saa vng at bliffue i Enckestat. Men de Me-dianiter / som oc kaldis Jsmaeliter/ saalde Potiphar i Egypten / Joseph/ som vaar øffuerst Høffuitzmand off-uer Pharaonis Ridderskab. Somme andre sige/at Potiphar vaar øffuerste

Gen: 38.

Det er/ hand be-kiende sig at haffue større skyld end hun.

Første oc Høffding offuer Kockene/
Det er oc icke vildfaret fra Sandhed.
Thi hos mange Folck / er Førstens
Credentzer i større ære oc anseelse / end
Hoffmesteren. Hannem kalder Jo-
sephus Potiphar / Hand haffde Hu-
Gen: 39. stru oc Børn/hues Daatter Joseph oc
tog til Hustru. Hand vaar icke aff
Kongens Kammer Tienere. Thi de
bleffue saare vnge/ vdskaarne. Men
de Hebreer sige / at hand kiøbte Jo-
seph (fordi hand vaar saa saare deilig)
Der hand fick hannem at see / oc i saa
maade befride hannem / at Herren
bleff wmectig/oc omgicks met Quind-
folck / lige som den der vdskaaren kun-
de vere. Saa tilige de Egyptier saae/
at hand vaar wformuendis / oc ingen
Fruct kunde giøre / giorde de hannem/
som de haffde før seet / til Bisp i He-
liopolis. Oc saaledis bleff hand i Pre-
stedømmet meget hederligere / end
hand

hand haffde veret i Førstedømmet. Men Joseph/ effter hand bleff ført i Egypten/ oc kiøbt aff Potiphar / bleff hand høyt anseet hos hannem. Men fordi hand elskte Kyskhed oc Troen/ bleff hand effter alt dette anklaget oc fangen. Hand vdtyde Drømme / oc Vdtydningen bleff met Sandhed beuaret oc stadfestet. Der met bleff hand effter Pharaonis befalning vdtagen / oc ført oc skicket for Kongens person/ hans Drømme at vdlegge.

Huorledis Joseph bleff ophøyet / oc kom til velde.

JOSEPH vaar tredive Aar gammel / der hand bleff indført for Pharao. Oc der hand hannem Gen: 41.
sin Drøm vdlagde / bleff hand op-

 høyet/

høyet/oc forordineret oc saa til en Første offuer gantske Egypten. Vdi Jacobs første oc tiuende Aar til hundrede (som her effter skal giffuis tilkiende) der Oldefaderen vaar thu hundrede thu oc trediue Aar gammel / i Verdsens Aar thu tusinde oc trediuende/ gaff Pharao hannem/ Assenath/ Potiphars Daatter / som vaar en Jomfru / til Hustru. Ved huilcken hand afflede tuende Sønner / Manasse oc Ephraim. Midler tid bygde Apis/ de Arguiners Konning / Memphim den Stad / vdi Egypten. Vdi det første aff de siu fructsommelige Aar/ vdsende Pharao / Joseph / Korn at samle oc oplegge. Oc hand kom i Heliopolis Grentze/ huor Potiphar vaar en Landførste / oc en Første offuer alle Førster/ oc Pharaonis Raad.

Hand haffde en Daatter/ som hed Assenath / hun vaar skøn offuer alle

Jomfruer i samme Land / i alting lig de Hebraiske Døtter / Men hun vaar stolt oc hoffærdig / oc foractede alle mand. Ja / aldrig nogen mand haff=de seet hende. Thi hos Potiphars Hus / vaar it Taarn / høyt oc stort. Der paa vaar it Pallatz / met tolff Mag. Det første vaar stort oc pry=deligt / Steenlagd met Malmersteen / Veggene vaare met Ædlestene besæt=te / oc Pillerne vaare aff Guld. Der in=de vaare de Egyptier deris Guder aff Sølff oc Guld giorde / huilcke Asse=nath dyrckede / oc offrede dagligen til dennem. Vdi det andet Mag / vaar Assenaths Smycke / Guld / Sølff / ædle Stene oc Tageter eller Drætter. Vdi det tredie vaar allehaande aff Landsens gode Ting. Der haffde Assenath sit Bedehus. Vdi de andre Mag / vaare offuermaade skøne Jom=fruer / som tiente Assenath / met huil=

icke nogen Mand eller Dreng / aldrig haffde talet. Vdi Assenaths Mag/ vaar try Vinduer. Det første vaar saare stort vd i Øster / Det andet i Sønder/Det tredie i Nør. Der vaar en gyldene Seng/ tilflyet met Fløyel oc Guld / omhengt met vdsprengede Klæder/oc vden til met Jarint / Purpur oc Bliant besmycket. Der vdi soff Assenath allene / oc aldrig haffde nogen Mand sæt sig der paa. Oc om samme Hus vaar en stor Forgaard/ omgiffuen met en stor Mur / aff firekant huggen Steen. Vdi samme Forgaard vaare fire Jern Porte / som bleffue beuaagede aff atten Mand vdi Harnisk. Oc vdi den høyre Side aff samme Forgaard vaar en Kilde/ aff leffuendis oc seindis Vand. Oc neden for Kilden vaar en liden Parck/ som fattede Vandet / som løb aff Kilden/ oc vandede alle Træ/ som vaare

elskte/

elskte/ oc baare Fruct i Forgaarden. Oc Assenath vaar stor som Sara/ deylig som Rebecca/ oc yndelig som Rachel.

Huorledis Joseph straffede Assenath for sin Affguds tieniste.

DA sende Joseph it Bud til Potiphar/ giffuendis hannem tilkiende/ at hand vilde gieste hannem. Potiphar bleff der ved glad/oc sagde til sin Daatter: Joseph den Guds Stercke/ kommer til oss/ oc ieg vil giffue hannem dig til Hustru. Der ved bleff hun ilde til frids/ oc sagde/ at hun icke vilde vere giffuen nogen Fange/ Men en Kongis Søn vilde hun haffue. Oc den stund de saa talede/ kom en/ oc sagde/at Joseph vaar forhaanden. Assenath flyde hen op i sit Kammer. Men Joseph kom / siddendis i Pharaonis Vogn/

Josephs tilkomst til Assenath.

Vogn/ Hand vaar aff idel Guld/ oc ginge fire Heste for hannem / huide som Sne/ oc deris Tømmer vaare offuer oc offuer forgylte. Men Joseph vaar iført i en Snehuid Kiortel/ oc i en Fløyels Mantel / veffuet met Guld/ Oc haffde en Krone aff Guld paa sit Hoffuet / oc i Krantzen aff Kronen/ vaare tolff ædle Stene / oc offuer dennem stode tolff Stierner/ oc i hans Haand it Kongeligt Riss/ der til oc en Oliequist met Fruct paa. Potiphar oc hans Hustru ginge imod hannem / oc tilbade hannem / Joseph gick ind i Forgaarden/ saa bleffue Portene til Forgaarden / tillucte. Assenath saa Joseph/ oc hun bleff bedrøffuet/ for de Ords skyld / som hun haffde talet om hannem / oc sagde: See/ Solen aff Himmelen / er i sin Vogn kommen til oss. Jeg viste icke/ at Joseph vaar Guds Søn. Thi

huad for en aff alle Mennisker/skulde kunde haffue fød saadan en Deylighed ? Eller huilcken Quindis Liff kunde bære saadant it Lius ? Men Joseph gick ind i Potiphars Hus/ oc de tode hans Føder. Oc Joseph sagde: Huad er det for en Quinde/ som vaar i Vinduet/ offuen paa Pallatzet ?. Lader hende gaa aff dette Hus. Thi hand befryctede sig/ at hun oc skulde giøre hannem wro/som alle andre/ som stedse sende deris Bud/ met allehaande Gaffuer oc Forærring til hannem. Huilcke hand dog haadeligen forskød/ met wuilie oc met vrede. Potiphar sagde: Herre/ det er min Daatter/ en Jomfru/ som hader alle Mend/ oc aldrig haffuer seet nogen Mand/ vden mig/ oc dig i denne dag. Men vilt du/ da skal hun komme/ oc grysse dig. Da tenckte Joseph/ efterdi hun hader alle Mend/ da lader

hun

hun vel ocsaa mig vere met frid / Oc sagde til hendis Fader: Er eders Daatter saadan en Jomfru / da haffuer ieg hende kier / som min Hustru. Oc Moderen løb strax hen op / at hente hende ned. Oc hun skickede hende for Josephs Ansict / Oc hendis Fader sagde til hende: Grysse din Broder / som hader alle fremmede Quinder / saa som du alle Mend. Da sagde Assenath: Jeg grysser dig / du velsignede aff den Allerhøyeste Gud. Oc Joseph sagde: Signe dig Gud / som leffuendegiør alting. Oc Potiphar sagde til sin Daatter / at hun skulde kysse Joseph. Men der hun saa giøre vilde / vdstrackte Joseph sin Haand / rørde paa hendis Bryst / oc sagde: Det er icke tilbørligt / at en Mand / som ærer den leffuendis Gud / oc æder Liffsens Brød / oc dricker Vforgengeligheds Drick / skal kysse en Frem-

Joseph forsiger Assenath en Kyss.

met met sin Mund / som kysser de hø-
reløse oc stumme Affguder / oc æder
Affgude Brød / oc dricker aff deris
Begere / Mørckhedsens Affgude
Drick / oc smør sig met whellig Olie.

Om Assenaths Penitentze.

DER Assenath nu hørde Josephs
ord / vaar hun høyligen bedrøff-
uet / oc græd saare. Oc Joseph for-
barmede sig offuer hende / lagde sin
Haand paa hendis Hoffuet / oc vel-
signede hende. Oc Assenath glædde
sig ved hans Velsignelse. Hun lagde
sig paa sin Seng / oc bleff siug aff
Fryd oc Glæde. Oc hun giorde Peni-
tentze / for sine Affguder / som hun dyr-
cket haffde / Oc hun affsagde oc off-
uergaff dennem. Men Joseph aad oc
drack. Oc der hand vilde reise / begiere-
de Potiphar / end da en dag hannem at
beholde.

beholde. Men det maatte hannem icke vederfaris. Thi Joseph drog bort / dog loffuede hand at komme igien om otte dage. Men Assenath tog en sort Kiortel paa/som vaar hendis SørgeKlædning/ der hendis yngste Broder døde / tillucte Dørren offuer sig / oc græd / oc kaste alle Affguder vd at Vinduet / som vaar Sønder vd / Alle Kongelige Retter kaste hun for Hunde / oc strødde Aske paa sit Hoffuet / lagde sig ned paa Jorden/ oc græd bitterligen siu dage effter hinanden.

En Form oc fatsoen aff Penitentze.

Om Engelens Trøst.

PAa den ottende dag/Aarle i Mørcket/ ved Hønsegal / saa Assenath vdaff Vinduet/som vaar Øster paa/ Der maatte hun see Morgenstiernen/ hos hende lod Himmelen sig op/ Oc it mectigt stort Skin lod sig tilsiune,

Effter Pentrentze kommer trøst.

stune. Det saa Assenath/ oc falt paa sit Ansict ned i Asken. Oc see / en Mand kom ned aff Himmelen/ oc stod offuer Assenaths Hoffuet / oc kallede hende ved sit Naffn. Men hun / aff forfærdelse/ suarede hanem intet/hand kallede anden gang/Assenath Assenath. Hun suarede: See Herre / her er ieg/ sig mig/huem est du. Oc hand sagde: Jeg er Guds Husis Første / oc HErrens Herskaris Første/ stat op/ paa dine Føder at staa / at ieg kand tale met dig. Assenath opløffte sit Hoffuet/Oc see/ Manden vaar Joseph lig i alting/ met Kiortel Krone oc Kongelig Spir/ Men hans Ansict vaar som it Liunet/ hans Øyen som Solens gisler/oc hans Haar som Ild oc Lius. Det saa Assenath / oc bleff beslagen met redzel/ oc falt ned paa sit Ansict igien. Men Engelen trøstede hende/ rettede hende op/ oc sagde. Tag bort det sorte Klæ-

Guds Engel kommer til Assenath / læter oc trøster hende.

debon/ ſom du eſt iført/ oc det Sørge-Belte/ oc Secken aff dine Lender / oc to Støffuen aff dit Hoffuet/ oc to dit Anſict oc Hender met det leffuendis Vand / oc pryde dig met dit Smycke/ ſaa vil ieg tale met dig. Oc hun ſmycke-de ſig haſteligen / oc kom igien til Engelen / oc Engelen ſagde til hende: Blotte dit Hoffuet / tagendis bort dit Nattekløde / Thi du eſt en Jomfru. Ver ſterck oc glad du Jomfru Aſſenath. Thi dit Naffn/ er i de leffuendeſ deris Bog indſcreffuet / oc ſkal icke vdſlættis i Euighed. Oc den dag i dag er/ eſt du fornyet / oc leffuendis giort/ oc ſkalt æde Benedidelſens Brød / oc dricke Wforgengelighedſens Drick/ oc ſkalt bliffue ſalffuet / met den hellige Olie.

See/ Jeg haffuer i dag giffuet Joſeph dig til Brud / Oc dit Naffn ſkal icke kaldis Aſſenath/ men megen Til-

fluct.

fluet. Thi din Penitentze/haffuer bedet den Allerhøyeste for dig. Hun er den Allerhøyestis Daatter / en gladsko/ altid leuendis/ oc tuctig Jomfru.

Penitentze forhuerffuit Guds yndist oc Naade.

Men der Assenath tilspurde Engelen/ om hans Naffn/ suarede hand: Mit Naffn / er met Guds Finger screffuet i den Allerhøyestis Bog. Oc alt det i den Bog er screffuet/ kand icke vdsigis. Det er oc intet dødeligt Menniske nytteligt/ samme ting at høre eller see.

Om Assenaths oc Engelens Maaltid / oc Honnigkage.

ASsenath holt ved hans Kiortelsko/ oc sagde: Haffuer ieg fundet Naade i dine Øyen / da sid en liden stund paa denne Seng / som aldrig sad

Mand paa / saa vil ieg brede Bordet for dig. Oc Engelen sagde: Bær snart hid. Oc hun sætte Brød/ oc sød Vin/ tørre Vrter / oc it nyt Bord for hannem. Oc Engelen sagde: Hent mig oc en Honnig Kage. Men der hun stod sorrigfuld (fordi hun ingen Honnig Kage haffde) sagde Engelen til hende: Gack i dit Spisekammer/ saa skalt du finde en Honnigkage paa din Disk. Oc hun fant en Kage huid som Sne/ aff aller reniste Honnig / oc hendis Smag vaar saare lifflig.

Assenath sagde/ Herre ieg haffde ingen Honigkage / men met din hellige Mund sagde du det / saa er det skeet. Derfaare er oc hendis smag som din Munds Aande. Oc Engelen lo hemmeligen / ved Assenaths høye forstand / vdstrackte sin Hand oc rørde ved Assenaths Hoffuet oc sagde: Salig est du. Thi du haffuer forlad Affguderne

guderne / oc troet paa den leffuende Gud. Oc alle de som komme til den HErre Gud met Penitentze/ de skulle æde aff disse Honnigkager/som Guds Paradises Bier / giort haffue / aff de Rosen i Paradis. Aff dennem æde alle Guds Engle. Oc huilcke som æde aff dennem / de skulle icke dø i Euighed. Hand vdstrackte sin Haand/ oc brød it stycke aff Kagen / det aad hand selff/ Det andet gaff hand Assenath i Munden / oc sagde: See / du haffuer æt Liffsens Brød/ oc est salffuet met hellig Olie. Oc fra denne dag skalt du bliffue aldelis fornyet oc helbredegiort. Du skalt vere som en Hoffuetstad / alle dennem som fly til den Almectige Guds Naffn/som er Euighedsens Konning. Oc der hand rørde ved Kagen / som hand haffde sønderbrut/ bleff hun hel/ som hun vaar før. Anden gang rackte hand oc sin Haand

Liffsens Brød er Englenis oc Guds Børns spise.

vd / oc rørde ved Kagen met enden aff
sin Finger / Oc der som hans Finger
vaar gangen frem / det bleff til Blod.
Det saa Assenath / oc sagde: See til
Kagen / Da komme der mange Bier
vdaff Kagen / huide som Sne / oc de-
ris Vinger vaare som Fløyel / met
mange Farffuer. De gaffue sig alle
omkring Assenath / oc virckede en Hon-
nigkage i hendis Hender / Oc de aade
der aff. Engelen sagde til Bierne:
Flyer hen til eders sted / Oc de fløye
hen Øster paa i Paradis. Tredie
gang rørde Engelen ved Kagen met
sin Haand / da opgick Ild aff Bor-
det / oc fortærede Kagen / giorde dog
Bordet ingen skade / Oc den Brands
luct vaar sød offuer alle maade.

Om Velsignelsen offuer de siu Jomfruer,

ASsenath sagde til Engelen: Herre / Jeg haffuer siu Jomfruer. De ere met mig opfødde / oc alle ere wi fødde paa en Nat / Jeg vil kalde dennem hid / at du oc velsigner dennem / som du haffuer velsignet mig. Oc der de komme / velsignede hand dennem / oc sagde: Den Allerhøyeste Gud velsigne eder / at i bliffue som siu Pillere i Tilfluctens Stad. Oc Engelen bad Assenath tage Bordet bort. I allen de / forsuant Engelen for deris Øyen. Der Assenath nu stod i Vnder / kom Joseph gaaendis i Forgaarden. Da skyndede Assenath sig til hannem / gryssede hannem / oc sagde hannem alle de ord / som Engelen haffde hafft met hende. Om anden dagen bad Joseph Pharao / at hand vilde giffue hannem Assenath til Hustru. Oc Pharao gaff hannem hende / oc sætte en GuldKrone paa hans

Hoffuet/ oc giorde hannem Bryllup i siu samfelde Dage. Joseph føddis tuende Sønner før end Hungeren kom paa / oc kallede den ene Manasse/ det er/ en forglemmelse/ oc sagde/ Gud haffuer ladet mig forglemme all min Armod. Den anden Søn/ kallede hand Ephraim / det er / Fructsomelighed/ oc sagde: HErren haffuer ladet mig voxe / vdi det Land som ieg vaar arm vdi.

Joseph tager Assenath til Hustru.

Om Israels Reise wdi Egypten.

DEr Joseph nu haffde/ i de siu Grødefulde Aar / opsamlet Kornet / oc Hunger nu offuerfalt / effter Drømmens vdleggelse / alt Jorderige / oplod Joseph Kisterne / oc saalde de Egyptier aff Grøden / saa giorde hand oc andre fremmede Land. Der offuer kiende hand sine Brødre / Men de

kiende icke hannem. Hand talde dennem hart til / oc kallede dennem Landsens Bespeidere. Men saa tilige de komme met BenJamin/oc deris Forœring / obenbarede hand sig for dennem met grœdende Taare/ oc beuiste sig mod dennem/ paa det allermildiste/ met Ansict/ saa oc met Ord oc Tale. Ja / end ocsaa met Forœring / oc befol at Jacob skulde komme til hannem.

Derfaare drog Jacob (vdi en Siun aff Gud tilstyrcket) i Egypten met sex oc trysinds tiue Siœle / Saa at hand met dennem/ oc der til Joseph met sine tho Sønner / vaare lige halffiersinds tiue. Oc Jacob vaar hundrede oc trediue Aar gammel/ der Joseph førde hannem ind for Pharaonis Ansict / Oc hand hannem indgaff det Land Gosen / at bo vdi. Vdi det andet / aff de dyre Aar / oc i den anden Maanet i Aaret / oc paa den anden oc

Jacob 113. Aar gammel/ kommer i Egypten/met 66. Siœle / aff hans Slect.

tiuende dag i samme Maanet / kom Israel i Egypten / met sin gantske Slect / oc indgick i det Land Gosen / det at besidde.

Assenath saa Jacob / oc forundrede sig. Thi saa gammel som hand vaar / siuntis hand dog som it vngt Menniske / Hans Hoffuet vaar huit som Sne / Oc hans Skeg vaar huit / oc naade ned paa hans Bryst / Hans Øyen vaare klare oc skinnendis / Hans Skuldrer / Knæ / Skinnebeen / Oc hans Føder vaare stercke / som paa nogen vng Helt.

Oc Jacob gaff dennem Velsignelsen / ot kyste dennem / Oc efter Morgen Maaltidet vaar giort / droge de (Joseph oc Assenath) hiem til deris Hus igien / oc Leui oc Simeon droge met dennem.

Om it Oprør.

DEr Pharaonis Søn / fick Assenath at see / at hun spatzerede vdi hans Faders Hus / bleff hand optendt aff hendis Deylighed. Oc hand haffde Ord / met Leui / Gad oc Simeon / at de skulde dræbe hannem / at hand maatte faa hende til Hustru. Saa vilde hand giffue dennem meget Guld oc Sølff. Men de actede intet om hans Ord / oc lydde hannem icke.

Dernæst / beløig Pharaonis Søn / Josep / for sine Brødre / Dan oc Gad / som vaare Jacobs Tienerindis Sønner / oc sagde / at hand haffde hos Pharao hørt sige / at hand effter Jacobs død / vilde øde oc omkomme dennem / at de icke

Wski-ke-lig Kier-lighed giør off-uergiff-uet oc wi-gudeligt Folck/ Oc stiffter Mord oc alt ont.

skulde arffue met hans Brødre. Fordi de vaare Tienerindens Børn/ oc haff-de til met/ solt de Jsmaeliter hañem/ oc tilbedring vaare endnu affuindsiuge i-mod hannem. Oc hand offuertalde dennem / at de skulde myrde Joseph/ Saa vilde hand oc (loffuede hand den-nem) omkomme sin Fader Pharao/ som Joseph lyde som en Fader. Der hand dette ved Nattetide/ nu vilde vd-rette / vilde Kong Pharaonis / hans Faders / Vectere / icke lade hannem ind til Pharao oc sagde: Din Fader haffde ont i sit Hoffuet / oc nu er hand falden i Søffn/ oc huiler sig. Hand haffuer oc giffuet oss Befalning / for-biudendis oss / at wi ingen / icke end hans førstefødde Søn / skulle lade ind-komme til hannem i hans Mag.

Da tog Pharaonis Søn it halfft hundret Mand i Harnisk/ oc gick met dennem paa den sted som hans Hin-

derhold

Hinderhold vaar / Huor oc de tuende Brødre Dan oc Gad / laae met meget Folck i Rustning. Thi der samme steds skulde Joseph oc Assenath reise forbi.

Der Assenath nu drog der forbi / met siu hundrede Mand / bleffue de alle slagne / paa en nær / som vndrende / oc kom til Simeon oc Leui. Men Assenath vndflyde vdi hendis Vogn / oc BenJamin met hende.

Der denne Gierning nu vaar begangen / toge Simeon oc Leui / alle som vaare hos dennem / oc vaare beuebnede oc Stridføre / iagede effter / oc offuerfulde dennem hasteligen / oc ihelsloge mange aff dennem. Men Dan oc Gad vndflyde / oc skiulte sig i noget tyckt Rør. Der forholde de sig / oc der met vndkomme.

Om Pharaonis død.

VDJ det tolffte Aar aff Josephs Førstedømme / døde denne Pharao / vnder huilcken sig Joseph gifft haffde / oc bleff sæt til en Første offuer Landet. Huilcken Pharao (som Nephrem siger) met it andet Naffn kalledis Commessor. Om hannem talis i Assenaths Historia / som effterfølger.

Effter at denne Strid oc Oprør skeet vaar / om huilcket nyligen her offuen rørt er / vaar Assenath i sin Vogn / oc BenJamin met hende. Der hand nu saa / at Pharaonis Søn / i denne Handel oc Strid / sætte ind til dennem / oc trengde hart paa / at hand vilde met vold tage Assenath: Da tog hand en Steen aff Becken / oc slog hannem i hans Nacke / paa den venstre

venstre Side/ at hand styrt ned aff sin Hest/ oc laa for død.

Da saa Ben Jamin/ som vaar frimodig oc wforfærdet/ at Simeon oc Leui komme an/ oc fore effter at affliffue deris Brødre. Men BenJamin formildede dennem/ oc stillede deris Vrede. Oc de toge Pharaonis Søn/ som laa næsten død/ op aff Jorden/ tode hans Saar/ oc forbunde hannem oc førde hannem til Pharao sin Fader/ oc berette hannem den hele Handel/ huorledis met hans Søn vaar tilgaaet.

Pharao tackede dennem høyeligen/ at de haffde skonet/ oc icke slaget hannem ihiel met alle. Dog døde Pharaonis Søn aff sit Saar/ paa den tredie dag der effter.

En føye tid der effter/ døde ocsaa Kong Pharao aff Hiertens sorg/ som hand haffde for sin Søns

død/

død / Oc da vaar hand ni oc halffemsinds tiu Aar gammel. Oc hand befol Joseph sit Rige / oc efftlerlod hannem det. Huor vdi hand oc regierede paa hans vnge Herris vegne / i otte oc fyrretiue Aar. Oc denne tid forløben offuerantuorde hand den anden Pharaonis Søn Kronen / Huilcken / den tid Pharao døde / end da laa ved sin Moders Bryst. Oc Joseph bleff i Egypti land / neffnt oc kallet samme vnge Herris Fader.

Men Joseph / som en Statholdere / tiente sin Herre gantske fliteligen / oc troligen / vaar oc meget vnderdannig oc lydig / giorde oc alle Egyptier / met sit Kornsal / Pharaoni til Træle. Huilcke / at de ved saadan Nød der til komme / de vden alt tuil / vel fortient haffde.

Om

Om Jacobs / Josephs Faders død oc affgang aff denne Verden.

DEr Jacob den Patriarch / nu lefft haffde / hundrede otte oc fyrretiue Aar / saa hand / at hans Ende oc Aff- Gen: 47
gang vaar nær / kallede hand sin Søn Joseph til sig / oc tog Eed aff hannem / at hand icke i Egypten / men hos Abraham / hannem skulde begraffue. Ocsaa velsignede hand hans tuende Sønner / Manasse oc Ephraim / met Kaarssuis lagde Hender / gaff hannem ocsaa / vden skiffte / den Marck Sichem / som hand haffde forhuerffuet.

Oc der hand nu sine Børn kallet oc forsamlet haffde / velsignede hand mange aff dennem. Men dennem alle / sagde oc forkyndede hand tilkommendis Ting / som om Landens ødeleggelse / effter Bogstaffuen / Oc huor-

ledis met Slecterne skulde tilgaa/ i
den tilkommendis tid. Men oben-
barligen forkyndede hand dennem/
om begge CHristi Tilkommelser.
For det sidste lagde hand sine Føder
tilsammen paa Sengen / vdstrackte
dennem / oc saa døde. Oc aff sine
Børn bleff hand ført i det Land Ca-
naan / oc begraffuen til Hebron/ i den
dubbelte Hule.

Om Josephs affgang/ endeligt oc død.

JOsedh i sit leffuendis Liff/ oc vdi si-
Gen: 50. ne karske dage / tog Eed aff sine
Brødre / at de effter hans død / naar
de droge vdaff Egypten / skulde bære
hans Been vd met dennem. Oc kaart
der effter/ døde hand ocsaa/ oc gaff saa
Verden Orloff / oc bleff lagt i en Ki-
ste/ vdi hans Alders tiende Aar til

hundrede / Men i hans Førstedøm=
mis firsindstiuende Aar. Vdi de fir=
sindstiuende Aar / effter den første
Foriættelse skede Abraham / paa Vey=
en til Mesopotamiam / Try hundrede
oc it oc trysindstiue Aar effter Abra=
hams fødsel / Paa huilcken den tredie
Alder begyndis. Men fra Verdsens
begyndelse / thu Tusind / try Hundret /
oc paa det Niende Aar.

Oc Juda er intet tilkommet / ind=
til Jsrals Børn vddroge aff Egypten.
Men alle de andre Brødre / bleffue
effter deris død vdførde oc begraffne
vdi Hebron / som Josephus siger.

Siden ere de bleffne flyt=
te / oc lagde i
Sichem.

❧

E N D E.

Gud skee Loff i Euighed /
A M E N.

En Almindelig Bøn/ om alle slags Dyder oc Gaffuer/ tilhobe samlet aff Augustini Scriffter.

O HERRe Jesu Christe/du min Gienløsere / oc Saliggiørere/ Jeg beder dig / lad vdi mig icke bliffue nogen ond Lyst oc Begiering/ men meget mere lyst til Kyskhed. Giff at ieg er langsom til at høre det som ont er/ oc snar til dit Ord/lystig til at fuldkomme det: Lad mig vere idelig i din Fryct/ fuldkommen i Kierlighed/ varactig i Troen / vtuilactig vdi Haabet: Brendendis i Kierlighed til min Næste/ Oc beuar mig/ at mit Hierte icke bliffuer optendt met Had oc Affuind. Giff mig altid at betencke det som heligt oc gaat er / oc driff mig / at ieg ocsaa giør det som ieg tencker / Reger du mig/ at ieg elsker dig alene / Bestyrcke mig/

mig/ at ieg beholder dig / Beuar mig/
O HErre/ at ieg icke fortabis. For=
skaffe/ at der icke faar indgang / eller
bliffuer vdi mit Hierte (i huilcket du
vilt haffue bolig) Hoffmod / Offuer=
flødighed / Druckenskaff / ond Begie=
giering / Horeri / Gerighed / Aager/
Karrighed/ Had/ Vrede / Hyckleri/
eller Æregerighed. Giff mig Ydmyg=
hed / Venlighed / Sparsommelighed/
Ædruhed/ Hiertens reenhed / Tuctig=
hed/ en sactmodig Aand/ oc en Barm=
hiertig Haand mod min fattige Næ=
ste. Giff Naade / at ieg ingen bedra=
ger/ oc icke heller bedragis aff andre/
Men at ieg altid kand lære/ at kiende oc
giøre forskel imellem det gode som ieg
skal giøre/ oc det onde som ieg skal fly/
at ieg taler det som ret nytteligt oc gaat
er/ at ieg stedse vandrer i it gaat For=
sæt/ elsker Retfærdighed/ Barmhier=
tighed oc Sandhed. Giff at ieg hol=
der fred met huer mand / formaner de

 Vsam=

Vsamdrectige til Fordrag / Enighed oc Kierlighed. Forlen mig din Naade/ at ieg giffuer huer mand sin tilbørlige ære oc Reuerentz/ icke aff frygt for de Store oc Mectige/ Men for din skyld/ som det befalet haffuer/ at ieg elsker min Næste/ lige som mig selff / oc ingen giør forfang eller wræt / ingen giffuer Forargelse/ ingen forfølger/ hader/ foracter eller bespaatter. Giff at ieg altid er villig oc tilbøyelig til at forlade/ at ieg icke staar effter fremmet Gods/ trøster den Bedrøffuede/ klæder den Nøgne / spiser den Hungrue / oc haffuer metlidelse / met dem som ere i Nød oc Trang. Hielp mig / at ieg kand offueruinde mine argiste Fiender / som ere Dieffuelen / Verden oc mit Kiød oc Blod/ at de icke skulle føre mig til Synden oc Guds fortørnelse. O HErre/ lad min Bøn komme op faar dit Ansict i Himmelen/ Jeg beder dig / bliff hos mig / oc kom

mig

mig til Hielp / lad mig icke bliffue til skamme. Tag mig Naadelige i din almectige Haand/ forløs mig aff den grumme Dragis kæffter / giff mig en salig affgang aff denne Verden/ oc en glædelig Opstandelse met alle Guds vdualde/ oc giør mig endelige salig/ for din kiere Søns JEsu CHristi død oc pine skyld/ som met dig leff-
uer en sand Gud fra
Euighed oc til
Euighed/

A M E N.

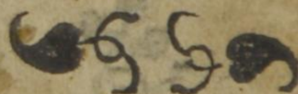
Prentet i Kiøbenhaffn/
aff Andrea Gut-
terwitz.

Paa Baltzer Kausis/ Bor-
geris oc Bogeføreris der
samme steds Be-
kaastning.

Oc findis hos hannem
til Kiøbs.

ANNO

1580.

Peder Tidemand till Leseren

Kiendag att denn fromme mand
som haffuer samlet Bogend
denne Bog aff denn hellig Skrifft
Bekiend sig dett icke alle hoffs
giortt for Börnn oc unge
personner. Han haffuer icke
dog fordanndskaid denne
de gamle han wille tillegne
oc gaffuend som de Vnnge
forde att dog hore dagligenn
som haver oc well Beuengelikend
Att menniskenn haffuer Begiend
ligt Lyst att tale oc haffuend
for Smalt dett som er Bestallet
oc giortt paa Skjørsmaall

or vsshed

Det effterdi At huar en, da er io
bedre att talle om gud oc beskylle
sig medt de ting som ehr hand hell-
ligh aarund Dessfuer Biscop sielff
beskriffuer oc forklarer Saa att
effter sig dett Annder gudell-
lige spörssmall som nu ere
mange omkring feyl oc andenn
vnyttelige smaall som verit
henn besuerlige oc örkelösse ord,
de spörssmall, de Spandkernum-
ulkum till ingen end. Der till
kommer oc disse spörssmall aff
hellige Schrifft denn ingen orsag
meget sig (han well haff de
gamle som Jeg de Walmyge)
At man maa talle oc spörge
sig dett de ting som ere

gud anbefal

Thend Ammerind C rindg det
wij ere skiödelige och vforstandig,
dan kommer hannd oc gienne
Aff den hellige aand som lig
betacke wij allenne i den for-
Lue, Wett er hannd aff ett
kingr forstannd oc hellige tro.
C Ner som wij ydelige samle
oc tale om hannom, effter mod
woer Kircke oc giör dennem
forsamlingh vdi ett stör for-
stannd oc faster tro paa sit
hellige ord oc willie som hand
oc bleff sig. Matthej xviij
Huor som tuo eller tre ere for
forsamlede vdi mit naffn
Der er ieg mit iblandt dennom

ydelig som hannd oc selff beuiste
meed kiendelige oc obenbare exem-
pell Luce i det sidste Capittell.
der hannd kom till de tho Wan-
uittige oc uforstandige discipler
som ginge till Emaus oc talede
om hannem, oc hannd strax wor
hoss dennem, oc vdlagde dennem
scrifftern, oc oplucte deris
hiertter saa at de forstode att hand
war denn rette Messias som
hagde told død paa korsset oc
vaar wor opstanden fra de død
der for skulle wij oc idelige
aarlig oc silde, offtere manlundt,
oc i Collatz hoffuet wor prestmunt,
oc gaae oc talle dett som hannd weste

till teringen

Thill trøning oc byggelse. Thill
huilckid denne dag er inregiet
nyttelig, oc icke Lade vnhøff-
nisk oc fuld snack komme aff
wor Mund, Ephe: 4 saa
skall det wisselige skee at gud
skall opliusse wor hierte, oc
giffue oss att forstaa paa
sit hellige ord oc willige

Amen

Vmrug: i. Job. xi

Hand er höger end Himmelen,
dybere end Helffuede lenger end
iorden bredere end Hafuet . Hand
allmectig Gudt

[illegible]

[illegible]

prover

Prouer xxv

Huad er gudtz ære?

At hand skiuller alle ting for werden

paa at hun wed Himmelrigs Hem-

meligheder der paa [illegible]

Sirach iii

Huad nod gior vnyttelige till at

daarneris? de vært fordriuer er wgud-

elig handell

Esai lxvj. oc xl

Huor stor er gud? Hand sidder i

Himmelen som paa en stoll oc holder

paa Jorden under hans fødder, hand

maaler de wandet medt hand

oc hand offuer [illegible] himmelen

[illegible] till fingre [illegible] hand [illegible]

Bierge oc [illegible] wegher hand med en

wecht

Menniskendtz wijsdom ii

Eccle i

Herrand haffuer werritt for alle tingh: Gudtz wijsdom

Prouer ii

Sendes for mennisken gudtz wijsdom
Och giffuer dennom alle mit
or ingen Aandome ——

Eccle iii

Huilcket gifft gud sin
wijsdom: for menneske sin
ord or perditionem:

Eccle 4

Sinom will gud giffuer sin
wijsdom: dennom fram
himmel ·

Syrac vi

Huilcken som skall mand siger
gudz wijsdom: derer fleire oc
ad spörre, som mand sögger
begyrend for oc selff

Eccle xiiij

Hvad kand mand icke begynde
oc fuldgiöre: Gudz wijsdom

Prouer iij

Huem er gudz wijsdom ligge:
Dissbruning ere for alle de
hennem fatte oc holde aff
saalige ―――

Sapientia i

Derwiss dieelle mennisker bære gudz
wijsdom icke: hoss de onde oc
de kue som ære skymende ved denne

Sapien: vij

Huad mannd er liger nogen
ting hand iwid met gudz wijsdo
Ney, fordj att som waerend er
Med guldt, er skarnd er med
sleff, sand er indtil att liger
med hannem.

Herren er alle kiendstornes mester
Gudz Wiijsdom

Om gudz ordt iii

Sapientia xvj

Huad er det som helbred er fedlaste
Aller ting? Gudz ord

Jiner xxx

Huad er gudz ordt lige? en
skiöldh, der de trofaste paa
fortrøster

hannd fortyder guds haarr / oc
hand will hoordlige straffe:
Mand setter nøgit thill hans ordt

Eccle. xxxij

Huem wiisdom forstanndig
forandrest gudts ordt:
Denn som dett almeligt athaffue

Eccle xx iiij

Huad lignis ett forstad paa gud:
Honning: fordi att som honning
er mundenn sødt, saa er det
sielenn mere søde oc godt
att kiende gud —

Om gudts naffnn iiii

Prouer . xviij

Huad er ligt som ett fast slott:
Herrenns naffnn: dett beskermer
mer alle rettferdige.

Ecclesi xxiij

Huem er den lige, som offte sueer
oc nöffner oc Kenger Gudz Naffn
forgeffuis? Een tiener som offte
Hudstryges, Hudstrygning, Hagen,
foch lige som den tiener der
Hudstryges offte Hudstrygninger er
icke vden Arbeide, saa
kand den oc icke vere vden
Synd som offte sueer

Prouer. xx

Huad er lige som ett snare eld
et fald? At bespotte helligt

Ecclesi

Den gudz

Vm gudtz ord att horre ꝛc.

Lucæ xviij

Huilke menniske forarmer gud
sig best offuer: de mon hem
lader jg de vnderuisse, oc
flitelige hørr gudtz ordt

Lucæ: xxiij

Huem hører gudtz ord oc foragter
det: de vnd det icke
begierer oc hører dett icke
alle rockligt

Capitulum: vj

Huem holler oc achter helligdag:
de mand skal mest helligste brunner
helligste Ledomme

Om troen: vj

Eccle: i

Hvad befalled gud wert,
trouw or tell med ydmyghedt

Sapientie x

Hvadt er there freckliste rette medt
aller ting, troen till gudshordt

Eccle ij

Hvilcken menniske kand icke
blessiss bekennide,
dem som troe paa gud, oc for
lad sig paa hannem.

om troffte

Ein troeste vi

Eccle: ij

Hwadere det troefastig ordsprock;
Wij welle hellr falde vdi gudz
haand end vdi Menniskens
hand for hans barmhiertigh
e ican saa stor som hand er
selff

Prouer x

Huilcke Menniskens Aand vdelsk
aer aerfuld; de retferdigh

Sapientiæ iij

Siele aer de retferdigis oc troefastis
sielle; och findes er och
gudz haand endt

Sapien: iij

Thuij huad end de fromme synelige
dør: den forhaffuer skande
vdi de nu aff dette verde
haffuer, At de skulle ikke fare
ay for vnderst vnd offuerst

Forhobelsse viij

Eccle: ij

Huilke Mennisker bliffuer ikke
beskemmede, de som sette
deris haabe till gud

Sapien: iij

Huad er de troffastes forhobelsse:
At de skulle aldrig dø.

Kierlighed

Lucæ iij

Huad betreffer hiemmet met Kierlighed, for huem fader siig ikke forbarme ~ ~ ~ ~

Eccle iij

Huem sin Faster gud tiener oc hannem ginnem met: den der skikker sig mod de fader sosser som en fad

Eccle: xxxv

Huad Regnen dem Engen som kommer i tørkefuld tiid: Barmhiertighed som gides aller haft Tharf

Cmer iij

Hvoraff skulle dij ære Barn,
Hiertelige: Effter wortt egett,
oc dett som er retterlig [illegible]
oc att [illegible] er

Naar skall mand ære Barn,
Hiertelig oc paa huad tid:
Naar wi icke [illegible], for gud
[illegible] giffuer. derfor
skall mand icke sige [illegible]
[illegible]
[illegible] att
giffue [illegible]

Cmer xj

Prouer xi

Blissedhe Mannd er Armes off
Barmhiertighedt e Ner, fordi thenn
som rigelige giffuer hand skall
rigelige vederlegges

Prouer xix

Thenn Velsigner dett Naar mannd
hielper de arme e [illegible]
hannd bliffuer mand dett igien
som naar mannd laaner penninge
vd paa Aager

Prouer xxviij

Kommer der er Vytte er giffuen
aff at mannd er Barmhiertig e
haa, for thenn som giffuer de arme
hannd skall inte fattis

Prouer ii

Prouer xi

Huilcke Menniske formaledied
folckiden, Dennem der indlucker
vd Vyllir deris korn
Huilcke Menniske ynsker Huris mund
gott, dennem der Vedt lar oc selie
deris kornd

Prouer xxi

Huilcke Menniske Veill gud icke
Höre, dennem der stopper deris
ørenn for de armings rob oc skrig

Om Helligenn x
Job xv

Huad finnd man vnd Hinnoz alle
Helligenne, Himmel oc Viist,
for gud Hellige oc finnis hi vder
i Himmelenn

Eccle xiiij

Eccle xiiij

Huad haffuer werdt alle gudz
helgenner wenneligt : At holle
werdt tilbørlig der, alle gudz wnderlige
gierninger

Om Menniske xi

Eccle xx

Huilcke Menniske ere vdholdige :
der som laaner bort wdj dag og
vdj morgenn kreffuer dett igienn

Eccle xxij

Huad er suarere end bly, sand,
salt, oc iern ? Et wforstandigt
Menniske

Luce xvj

Huilcke menniskers Armod
haffuer forandring : deris der
sett vdj gudz haand

Prouer xxiiij

Huilcke aller menniske kalling skallde;
de store hoffherz ett om forsett,
oc om i ... mede

Job xxix

Huilcke menniske forundrig oc Verghe
beskreuuelde; de slotte som eder
sig selff formygede tilller

Eccle xxij

Huem Kyrckeg ett steruer menniske;
som stener some teig hyzlauen,
for huem huerne opsteg skall
stue skygge stine hand igenn

Huilcke alle menniske ere vnderdige
for gud oc for werdenn;
Uppspetter oc ögensyndelle

Eccle xxxij

Huad giör ett menniske slere
iordisk Kong folck; Verdtel

opirmi 2

Capitum: 17

Huor till er mennisken skapt:
till et euige Liff

Job XI

Huem ligner icke wile afskrue; [illegible] som wyßtig er / er holde[illegible] [illegible] aff seg sielff er [illegible] wordt Gudz mand

Om Menniskens
Leffnid XIII

Job VII

Huad ligner menniskens leffnid her paa Jorden i disse thing, Et Riders stab, som ligger ved Mandtens en dagløners dage, oc en [illegible] thiid som forlder.

Job XIIII

Huor Lenge leffuer ett menniske; hans dage ere hans besluttede tiid er, huilken hand icke kand offuergaa

Om en [illegible] [illegible]

Om en god samuittighed xiii

Ecclesiasti xxii

Huad er lige som ett fast oc wellbe
bunden huus der icke kunned falle
vdi stoer storme?
Enn god samuittighed, oc ett
Hierte som er wiist paa sin
sag, dett frycter sig for
ingenn forferdilsse

Luce xv

Huad [illegible] en god samuitt
ighed? Gode oc lystige [illegible]
dage

Om en ond samuittighed

Om en ond samuittighedt
xiiii

Huad er

Eccle xxii

Huad er lige som ett giærde
paa ett høigt bierge, eller som
enn [illegible] kledemuur paa en
slett weg, som kand icke [illegible]
for wejret? Ett mistrøstige Hierte
oc en ond samuittighed

Sapientia xvij

Hvad giør ett menniske mest skrøbelig:
Een ond samwittighed, for-
hand hannem ondtt hans ber wered,
Kiød er forwhnter hannem skan
att hand forskrecker sig altiidt
dett werste

Huor aff kommer skadenn for-
~~giffttig~~ tiilwelse: Att mand
wend sig ingen hielp, oc
forlæst sig icke vel att forsinne
sig

Den Wijsheder XV

Eccle xix

Hvad forlucker de wisse drenges
wijsdom oc giffuer dennem gabe:
Wijnn oc quindfolck

Orcle xx

Huad forbinnnd de wisse, oc legg
dennom ett bidsell wdj munden
att de icke kunde stoffte;
gaffuer oc strenelle, Den wisse
man med som icke lad berge sin
wisdom Huem wchandlig;
Wdrer dett bijende for som
oc bografft

Oner xiij

Huer blisffuer mand wiss; Den
som man med omgangs ug visse
forett

Huad offuer gaar guld oc solff:
Wished oc forstand

Om daarer oc gecke xvi

Orcle xxi

Huad dag nu ett dragen hiell
Som gerlig hiertte forej haus
tancker tiber om Kiung som ett
wafft

Huer paa

Huor paa Kiender mand
En daare: paa mange ordt

Cap xiiij

Huor Vissdoms mand daarlig:
hos daarlig [illegible].

Cap xvj

Huad er mer daner till Vijsdom [illegible]:
Ett Rijg som er skrøber paa
en Trost

Huj skall mand icke sinder
en gold: Att mand skall
icke Vissdom Harmo [illegible]

Huj skall mand vnd tiet
sinder Harme: att hand
skall icke holde sig visst

Som daner som Wider [illegible]dre
som vdarlighz hemm er handlig:
Vnd hand som vdagen dett
hand hafft [illegible] spirit
vgiedelegh

vgiedelegh

Eccle xxi

Huad Kongens en wgudelig forsam=
ling ? Een hack blaar, som
weed opbrendt med ild.

Huad Styren en wgudeligt
Mennisker som icke will lade
sig raade wise ? Een brekende
potte som icke hold wandet

Huad Banned en wgudelig man
Huad band en skalk ; sig selff

Eccle xxij

Huilkedt Mennisker man mand
mest begrende, dennd, dode eld
Huad wgudelige ; Huad dode be=
gred mand wij 7 dage fordi
hannd haffuer mist dette Liffs
er for stunte skall hand icke
begrend, fordi hand er kommen
till Roligheid.

Menn denn vgudelig man mand
Vogende alle sine dage for hand
hastue ille forstand, oc for
hans Losseruit er vorix vndelit.

Eccle xxx iij

Huilckelunde besmitter den
vgudelige, sin vgudelige handell
oc lad sig icke straffe; Menn
de finder vgudelig exempell,
oc trecker som, i ind som icke
at skal gaar denne, aller denn
ilde som oc forachter gudshed
han, man argere skalleck han
Verden Cörke

Cap x

Huilcke Allemiske forgärde mand
sinne; de vgudelige.

Capit xi

Huor off gud fulkinde sig:
Att de vgudelige forgang oc
lige iide

Job 4°

Eccle xl

iiij Siffke gud skabt saame, vend, ild, Hagell, Hunger, döden, wilde dirr, Scorpionner, Hugorme, oc Suerd: De vgudelige skall en straff oc fordersffuelse, oc for deris skyld bleff oc paa flode ofte werdenn

Gene 4

Naar skeffuer de vgudelige, oc naar haffuer de Salighed:

Naar de haffuer giort skade oc ondt

Hand offuer inde Tijd de vgudelige Bespijs-Wroche

Jo xi

Hand vill vredelige vpd fijlge de vgudelige: pijne oc straff for der skal denne vretferdige beskiffuer bestillid paa iorde, hun vill dogh denne vgudelige Beiste

Sapie v

Capitum: V.

Hvad Rigdom den vgudelige for=
hobreße: Thi [illegible] den slett
som [illegible] den [illegible]
[illegible] ij [illegible] for
[illegible] [illegible] for=
[illegible] [illegible]
[illegible] dage.

Iob iij

Hvor [illegible] de vgudelige [illegible]:
Hvor de de.

Hvor gaar det de vgudelige [illegible]
[illegible] [illegible] vgudelig
[illegible]: [illegible]
[illegible] de [illegible]

Aff Ærlighed xviij

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] or
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]

[illegible]

Prouer: xiiij

Huad prijß en Koning i Menigheds folck

Prouer xvj

Huad prydler en Koning, Sande i Rett ferdig hedt

Prouer: xxi

Huor wij staarck Konningens hiertte i wor Herris haand, hand bøjer det huort hand will,

Prouer: xxv

Huad er en Koning ærligt i At hand er flijttig vdi gudz ord og agter dett er Kongens ære.

Huad giører Vdkosteljge Konger for skader i At Mand bør tage vare, Lijgesom aff deris forraderi gudz ord, saa ild hver mand rösk aff solleth

Prouer: xxviij

+ Huj giffuer gud vnder tide mange förster y ett land i for landzens Synd skyld:

Huilken Konnings stole bliffuer euindeligh bestandendige i den som troligen dömmer de Arme

Koningen: e

Sapien: viij

Hwad er folckens Salighed; en for-
standig oc klog koning.
Hwad omkaster de werldig folck;
uretferdighed oc ret onde lefnet

Sapien: i

Hwad skulle förster elske; retferdighed:

Prover: xvij

Hwad staar en förste ilde; löggnen:

Eccle xx

Hwem er hand de mer lig som
kong wold wed giöre dom;
Een hoffmester som bekrencker
en Jomfrue som hand skulle
Bewaare

Prover xi

Hwad ophöffuer enn stad; de fromme
wijssheds oc retferdigis welsignelse
Hwad ned styrer stad; de vgudelige
kröderlössighed oc hoffmod
Hwad giör det att folcket fordeffuis
wed [illegible] ; onde
Raadgiffuere

Om Raadt xix

Eccle xxxiii

Hvad giør forttrydelse: Att begynde nogit vden Raad.

Eccle xxxvii

Hvilcke Mennisker skall mand icke tage till sig vdi Raad; de som hem dig hadde oc ære vrede.

Eccle xli

Hvad kand derimod en Mand; Guld oc Sølff, Men ett gott Raad Megit mere

Eccle xix

Hvilcken Raad heisker Visdomdigt;
Hvadtiid Menniskens meningh gaar allerede heiskher Visdomdighet

Om forelldr Eccle xxv

Hvilcke ære lyckstalige forelder; De, Hustruer glede aff deris Børn.

Hvilcke forelder (dem) faa ære aff deris børn paa alderdommen; de som Altiid holde deris børn vdi fridtstarkhed oc ...vnd vistede

Huilkenn fad
fer död, oc er dog som
hannd wor icke död: thi hand haffuer lad
sin lige effter sig. Prouer: xiii
Huilcke forelder hade deris börnn:
de som sparer Riset, oc wnne
icke att slaa paa themm:
Huilcke forelder elsker deris Börnnd:
De som töcter oc affuer themm fordige
Huad er forelderniss krone: Börne
Börnnd
Huad pryder de gamle: graahærdighede. Prouer: xx
Huad Bygger Börnene hws: deris
faders welsignelse.
Huad Ned Riffuer themm: deris Mode
malledidelse:
Huad forhaaner oc beskemmer Börnnen:
Att de bespotter deris forelders Brost
Eccle xxx
Huad er lige som en vtemder Hest:
Ett vnhöredigt Barnd.
Eccle xlii
Huad giffue forachtelse Börnn: En
vgudelig fad.
Prouer i

Luce i

Huad er Börnnens beste prijdelse: Att de hörer deris faders tuckt, oc Vijder deris Moders Low

Huad er farligt for Börnn: att vort selffschab

Prouer. x

Huad gleder faderenn: Wijsse Börnn.

Huad bedröffuer Modernn: Een daarlig Börnn

Prouer. xix

Vnckte er skammelig oc vbeleilig Börnn: de som fordriffuer deris fad oc fordriffuer deris Moder

Prouerbium xx

Huad pryder vngdommenn: Hans krafft oc styrcke.

Prouer xxi

Huad gaffuen haffuer Börnn aff disse: Att thi ... Velsignelse fra ...

Prouer 30

Hwelke Qvinder willgiud straffe de
Börn som bespotte deris fader or
fortörner or bedröffuer deris Moder i Raffner
skulle hacke deris öygen ud, or
Ørne skulle ede deris krop

Sapientia iiij

Hwelke bölling gamle börnes de som ere
forstu undigr or kysker skellige vndag
de ære Mange

Om Qvinder xx Eccle 26

Quind er ädlere end guld i Een
fornufftig or fromme qvinde.

Eccle xxv

En mund Mundkaad qvinde, or en stille
Mand hand ligner de i Som sand
fuld Weij, som en gammell mand skall
stie opffuer

Eccle xxv

Quind giör kiff or tirette enwelle Mand
or Qvinde i Ett qvinde giör Mange
Kiff.

Eccle xxvi

Qvinderlige som drum klaer Solle naar hun
opgaar or prijder den Höier himmels
Som ærlig qvinde for hun prijder sit
Hus.

Een fromer dydig Mannd, och enn
vdvalde quinde hunn kunnde de ligenoch:
Ett par Øxen som drage vlige mod
hin anden de drage vlige, oc veske
dette Rige
Eccle xxv
Quindenn er den aller største Lyst:
en onnde Lyst
Quindenn er then bitterste Vrede:
en ond quinde Vrede, forti dett er bedre oc
boo hoss Løffuer oc drage, en
hoss en ond quinde
Aff Quinnen kommer alle Synnd: Aff
een quinde, for wi skuller oc alle dø
for Hennes skyld.
Eccle xlij
Een dydig quinde hun er hun lig
Perle de Moder, fortige som nobels
kiøbes aff Werden, paa kan mue
mugitt ont aff dydige quinde
Eccle vij
Quinde de Vitters Sinnd oder: Sinn
dydig Kone, for hind hierette er ret
gannun oc prise, her mig her med reo
ett borg: paa att Quindenn dyd
Weiffuer foruge thanne man hud
siunde dig Vennere.

Een deyligquinde som er vtuchtig hun
er hun ligh, en soo Som bær en guld
Ring paa Nesenn

Capitu: ij

Huad sige de velle Børn Naar Mandend
Att spør denno : De Arffue Windrig
Kvid offuer der os Oyne forelders
Vndergang

Capit ij

Huad Bruner Mannge Menniskr fra
Adelessnæe er hurtig i gud ind

Capit kij

Ere de er kiend Att ingenn brolande
Seg med sin mestig Hiertrer : huor
Sige som ingenn kand bær ild y
sin skiød, Ordem hand Biersd
sine klæd, paa Amd ey Hedd vell
Ende skade til sin mestig Hiertrer

Capitel: vj

Hwilcke er vist en tyff ved enn hors
Wall : Omm hey Wall, for, en tyff
ved offte ihiel fact stiells off trang
or hung, att hand Amd opholde sig
tyff Mann en horlaae quind aff idell
omgiaeld

Prouer vij

Huem er een Beuer under ett aag
For Axell Dig: Som Dyr som
Oxand ledis till slactt Huss i Deyen
for Dyr som offuen effter følg slagter
oc ward icke att skent koste hans
Liff, saa wyd følg hor kallernis hoes
saa trenger att wandernis er offt
Aar, godz oc Liff

Huoris Boig faar Hor kaller oc Hor kommer
Hun Oxnand y Grefftende y Dødsens
Kammer

Prouer xxiiij

Huo gaar dett hannem som dricker Vijn
till Skørrij oc omgaass der mett:
Dennd bedrøffuer foracenir oc Wand
haar

Prouer ix

Hvad er Horernes spill: de stielne
wander ere søde / oc dett Dinnelig brød
er nøvelig

Vin Kijnnder xxxiij

Eccle xxvij

Huem giørder lig: en liffker for liger som
een løne vorlre paa kraff / saa giøder
Giørdrum paa de ... en ...

Ecclesi vij

Hvad er dett indtid mennische haand tager
sig vaar for i synderne
Hvor aff kommer heldtid paa skyende
och Beskerme aff vedrigt i dett mand
predicker ikke gudz ord.

Kiøbe och selie xxv

Eccle xxvij
Hvilcke Menniske kunde
vogte sig for synd och vrett i kremmer och kiøb
skab, for di giør mange vrett for godz
villie, och ligesom en spiger sidder i [illegible]
sig mellom stenne, saa henger och synd
denne som kiøber och selie

Luce xi
Hvad er en [illegible] i verden fordi skiøgisse for
gud i saadan verden
Hvad befaller gud verden; fred med
di [illegible] verden

Hofferdighed xxvj

Eccle vij
Hvilckend Menniske er bedre gud och
Menniskerne aff hiertt i denne Hoffer
dig:

[illegible] vij
Verandt hvilcke Menniske er [illegible]
[illegible] i Verandt de [illegible]

Puer: xviij

Huem sky altid ochsagenn till Vist
or kicke : der stolt

Vduiligshed xxvij

Huilke Mennisker besthe : ind huss
gud : der [illegible] meger or ille
sager som verden efft hoer tigist

Logenn 28

Huad Sapienn: 1
sieller : Logennd
geniss :

Huem vor den forste logner :
Dieffuelenn Puer: vj
Huem er gud vred : Logenactighed

Forsmeckelse xxix Puer xi

Huor aff kommer forsmeckelse :
Aff hoffierdighed :

Eccle xxij

Huad kommer aff Sprackelse och for-
smeckelse : Blodstiortning, for Ilde
som Roggen for ilde, saa gaar
forsmedelse for blodstiortningh

Tharlmed :

Prou. iij

Hvad holder Mennisken ved taalmo-
dighed och ey fortrøstis? At de vide
att det er gudz straff, och icke
aff vrede, men aff faderlig
kierlighed.

Hvilcken er best, den taalmo-
dig, eller de starcke? Den taalmo-
dig, for hand starcke kiemmer offuer-
vinder, oc taalmodighed offuervinder
alle ting.

Seele ix

Hvad skeed mangen velsker?
taalmodighed och medlidelse

Om Arme 31

Seele xxxv

Hvad er icket storm fliid och
Knaber op? de Armis taarer
for de Knaber op i himmelen
med hennes storm de naar vdi
[illegible]

Hvad trenger sig igiennem skiernner?
de Armis och elendigis bønn

Prov: x

Hvor aff kommer Armod; aff ledhed

Eccle xxxv

Hvem er den lig som gider offer
aff de Armis godz i hennem
slager sönnen for faderens
öygen

Prov xiiij

Hvad synd giör den som besuig
er den Arme i hand forsmaar hannem
som hannem haffuer skabt

Om Rige xxxiij

Hvilcke Eccle xxxi
dennem Rige skall Mand prise
de som funde findes ustraffelige, som
icke den kunde giöre ont oc giör
det icke oc kunde giöre skade
oc forholde ikket

Hvilcke äre de Rigiste Menniskere;
de som lader sig nöye

Eccle xxxi

Hvad er de Riges störste
Rigdo kand icke nöyes; At de
fordj att som de kunde mijglen Bid
saa fare de oc mögenn vellt igien
den Ande plage er at anden for
Iver dresz gnadz

Prouer
Huad aff bliffuer Mand Rig i aff fordiget arbeide oc flitteligh i
Huad giör Menisken Rig vden Arbeide i Herrens velsignelse
Job iij
Huad Man men Rigdom er skickelse i vskickelse, for di at skickelse oc vskickelse fölger hin anden

Om Rigdom XXXiij

Eccle xiij
Naar er Rigdom god i naar hand brugis vden synd
Huilcken Rigdom bliffuer icke varactelig i de vgudelig oc dem som brugis met vret
Prouer xx
Huilcken Rigdom forgaar snart i der stor huſelig

Sapien. v

Hvorit fromer de vgudelig ære oc
Rigdom naar de døø? det
Varsker hasteligen hvert som en
skygge, oc som en rygte løbende
oc som et wellbesegglet skib udi
Hafvet, oc som en fugl udi luff-
then, oc som en piell aff en
Bue, disse tegn finder man
aldrig saa forsuinder de vgudelig
gierningz oc ære

Om Kierlighed xxxiiij

Eccle xiiij
Dennem som Rigdom i[illegible]
Som Kieriggs [illegible]penning.

Eccle j
[illegible] Menniske [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
oc [illegible]

Eccle xxxij
Dennem haffuer begtallische oc om
Roller [illegible] Som Kieg oc [illegible]
[illegible]

Om Mildhed xxxv

Eccle xxxii
Hvad er loffligt for Mennisken i at
were Stiller som

Om Sundhed oc Karskhed

Eccle xxxij
Hvilken er den Rigeligen som er altid
Syg i Ormen god Helt som Mundt
Brett for hand Mund der icke kand
edr ior som den Med Mand sett
Frugt den dr ighs graff.

Hvad fodriff mer Sorigdom:

Alberge

Ecclo: xxxviij
Hvad affter Mennisken Sorgdom i
fredheij.

Om gledskyckelighed xxxviij

Eccle ij
Hvad er begyndelsen till visdom i
gudsfry Menghed

Eccle vij
Hvad kommer aff Sorgen i gudfryg-
tighed ior at wy betencker wort
Vdregte

Eccle vij

Eccle vij

Huad er dett beste som vnge oc gamle kunde berømme sig aff i att de kiende oc fryctte gud.

Eccle viij

Huilke Mennisker haffuer Lycksalighed oc leffuer lenger i de som frycter gud.

Om Gudtz Langsomhed xxxix

Sapientie xi

Dig ombdrager gud huad vdi Menniskernes synder i Att de skulle bedre sig, for gud had jndtid aff dett som hand haffuer giortt.

Om gudtz straff xl

Sapien: xij

Dig straffer gud wend tider wed stum: Effter giere minngenn: paa dett hand skall be...pellig paa Mennisker huor vdj Mennisken haffuer synd: att de skulle forløsis aff stammer anskaff

Eccle xl

Dij haffuer gud skabt ild, hagell,
Hunger, døden, wildiur, Skorpiuner
Biormer, orme, Sngiorme, swerdet: er
wgudelige till straff oc forderff
welse.

Om Menniskens vbodferdighed

Eccle v

Offuer huilcke Menniske kommer
hastig guds Wrede oc en snar
forderffuelse i offuer deres som
Ligge tryggr wdj synnder, oc icke
wille omwende sig bedrind,
Mennisk forhaller bedring dag fra dagh

Eccle xxxv

At giver bod oc ikke affleade att
synnde Hand ligner dett i Slum
som bed oc forvarmed hwert igin

Dij effter

Hui bekiffuer Menniskenn paa penge
[illegible] dog dristelig
for gud dragh Himmel dom er streff
ikke stra

Cxxxj

Himmel wortter paa de vbodferdige
Menniske i hastig [illegible] der deris
[illegible] offuer falder som en storm
[illegible]

Om dodenn xlj

Cclx:

Nar bekommer Menniskenn hielpp
[illegible] hand haffuer [illegible]
nar hand døer

Cclxi: xliij

Døden er vdi dem
deris som haffuer haffue at bekende
for Kirke, or ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible], or
[illegible] [illegible] [illegible]

Døden er

Hwem er dødenn søder vdi Verdenn;
Denn mødeløsse, som er skrøbelige
oc gammel, och staar sorge och Vbedøff
villighe, och haffuer jndlid vnder at
forhaabe i skill

Ecclesiasti: ix

Hwad offuer falled Menniskenn vforseen,
nuer mand i vlycke oc Vlycken

Sapien: ij

Hwor affter vdenn kommende wij
worderne i fornedest dennesside,
somme Gud.

Job xiiij

Hwer Tenninge haffuer it Menniske
vell Hwng vnd Kummer, for Huer
Menniske haffuer sind begribelige tid
aff Gud, oc mod, som hand icke
kannd offuer gaa.

Sirach: ix

For huilcke Menniske will gud skiende,
for dennem skam / bekiennder oc for-
skiemer sandhed till døde.

Om straff att lide xliiij

Quem: ix

Huem Gud elsker giffuer hand straff i de riste

Pr: xiij

Huilcken der komme Mand till ære
Han maa lade sig straffe.

P: xxv

Huad Ligende(?) emod straff som euell
er strid i mogeld
ret giedom(?) de Kinge(?) der

Om straff at forarte xxv

Sapien: iij

Huilcke der vel-spracige Menniske
de skam forachte straff er vhiydem(?)

C: ix

huilcke menniske Gud sig icke giffuer
straffe i Werdens er dauer ... for
det for effter dennd som straffe

Breuitius mosam

Huem er den tiger som had den haand
straffer ~~gudomeliger~~ i en haand
som er satten vdj vaanndt haand bind
effter den som haand vill kircke.

Eccle vij

huilckind er best at hør vijses en gecks
skriffs Eller dem vijsis straff i der
vijsis straff er fordj Hud saffner
en god moning, men en daare giffuer
sig ved effter en falsk hierte.

Om Venndskaff xxvi

Eccle vi

Huad ett kommer ingenn venndskaff:
Att mannd vdrygger Mølinng nee x orsr.

Huad kand

Hwad kand mannen icke betalle med
guld eller godtz; En fromme
quinde er en tofast ven.

Eccle: xij

Naar Rundmand Verst kiender sin
Venner; Vdi Lyckselighed, oc n[aar]
det gaar hannem vell, fordi den er
hans mand hung venne.

Naar Randmand Best kiende sin
Venner: vdi modgang for de falde
den bort

Eccle xxvij

Huem som dem en Lig som forlader sin ven
saa som hand en fugell flyffter aff
sin haand hand kommer icke igien.

Eccle l iij

Hund er Tiger som en tuefold smerz;
tro fast venskaff. E. xviij

Hunderlige som en faster fad, oc fruckte som
Broder oc venner som der findes lige.

Prover xxvij

Hand vdskyller ald venskafft: At Mand
obenbare Hemmelighed, der for kand
ikke forlide, skends ord kand mand forlige
dennem att mand obenbare Hemmeligh(ed)
Det tager ald venskafft.

Om fiendskafft xlvij

Ecclesiasti: xxxvij

[illegible] Menniskens fiendskafft varer ind
til döden; de som ikke forn haffue
verit gode venner

Prou: xxv

Huor mett kand mand faa sin fiend
venskafft; met vellgiörning, fordi
so en mand snarlig [illegible] met glemme
alle, som bedrag[illegible] venskafft met
vellgiörning.

Om Gaffuer och skenck xlviij

Prou: xviij

Mands giffue skaffer hannem [illegible] for i gskker
er [illegible].

Prouerbiorum xix

Huem haffuer Mannige venner
Thend som skencker oc giffuer mange
[illegible] Ecch. xx

Thend forblinder de wisse oc tager hennis ret
vdsprete i munden i gaffuer oc skenck

Prouer: xxi

Thend stiller grumhed oc vrede i gaffuer

Deuteronomij xxvij

Huilcke [illegible] vdi skriften forbandet
Menniske i de som tage gaffuer vd
fordi.

i Sam viij

Thij giör gaffuer forblinder menniske
for de giör fro vret for penninge skiell
oc forvendt de retferdig dom.

He. 15

Job xv

Hvad er deris winding oc ende som han tage gaffuer oc skenck: De skulle fortære deris bolig oc Angest skall opæde dem.

Om offer xlix

Eccle xxxv:

Huilkit offer er gud icke tacknemmelige: det som giffues aff vret fordinge penninge oc gods.

Huilkit er det Rigiste offer i at holde guds budt.

Eccli: xxxi

Huad er tacknemmelige for gud med offer: Att giøre Retferdighed oc dom.

Om kir f:

Om træ T

Capitum. xiiij

Hwilckend tree er wellsignedst vnet
vnt som Kaarlige vernyt.

Hwilckend træ er formaldidedst
wreet i det som Ping vnnet-
lige. som naar mand vdgaffwner
afflygnede off træ.

Trand er een Annsagr till at anis
att timme affkynd er pandamer
Billed.

Om skrifft Ch

Capitum: xiiij

Hwnd sesskner panfundt skrifft i
girighed for skrifft timme girighed
or kimnd.

Lej Brunner

Hvi tiennere gud dennem oc lyd icke
aller forgaar: for att dett gud helligste
stedt skulle affbrydis, oc indtil deres vere
Ordigt, der for skall oc helligste
Offrer de grimlige skrifft.

Huilcken helligheer arvit det helliger,
gaste oc tryggeste skrifft: Naar att
for hun bor dem gandske vrede.

Om druckenskaff: lij

Eccle: xix

Druud forbiistrer de wiise i wiinn
oc Qvind.

Eccle xxxi

Naar prøffuer manden oc forsøg
Menniskenne i med de ar drucknne.

Prov: xx

Hvilken Mennisker Breiffver Adeij
viser i de som Dufter Tystrice
Druckenskaff.

Hvad vill skure drancker paa
det yderste i Armod er fattigdom
for denn Vejstue eller Kirkegaar-
rghter vinder

Prov: xxiij

Hvad kommer en Mand aff denkom-
skee i wer or Verdensfindsle, kiff,
or Hud, paaer vdenn Brød, Rød
dynn or Hoor.

Hvad er det som indgaar lettelige
meere Vind paa det siste som en
Ruggemeland i Wiind.

om Borg

Om Borgenn att sette ell
sige god for enn Anndenn

Pro. xvij

Hand er Eige som enn fangennd
Kan ell som enn fuldt vdj fuldt
fangreering hannd i Om
som hafftuer sagd god for innd
Anndenn. for hand hafftuer
fænget sig selff mz sitt eigitt eed

Eccle. xxix

Hand fordreffuer er fordrifftuer
tijge fedl; Att sige god for
enn Anndenn ell sette Borgenn

om Borneb

Om Synne Liiij

Prouer: x

Denn er een forsømmelig Suennd ligg i Røg or Edick, for lige som Edick fordreffuer tænderne or Røg öyenne, saa bedröffuer een vuillig Suennd sinn Herre.

Prouer: xiiij

Rissd giver skolen or Hoffmodige demmen At the hefftrue deris theinnd willie vdj opfodstreelsennd, or affholld vdj vngdommennd.

Om Arbeide: Lv

Genesis ij

Huor till er menniskenn skabt i till att arbeid.

Prouer: xij

Prouer: xij

Huilcke Lande will gud druckle Arbeidernne, men bedøffning offuer ledighed er Rigdom.

Om ladhed xij

13

P: xiij

Hvem regierer meget er haffue indlid: denn Lad.

Prouer: xviij

Denn som er hand lad wird i sin foedarbeider er en Broder som ødelegger jr.

20

Prouer: xx

Hand offuer kommer paa theres dem Lade i Stundgang, for hand will ikke pløie for Winteren, derfor tigger hand indlid om sommeren

P: 22

Prover: xxij

Hvad er hand med Gud sprock: i der gem
Löffue vdj hem ifirle Driffuer
mig paa gaderne.

Sirach xxj

Hvilcke Menniske tencke icke at
Vere sig meer end i Himmer land
frelle. preulkere, porte stillere,
dessbrocke, or deijemte gister.

Hvad gior wunde hug i lade hand.

Vm Snach or talle. Tr

Sirach v

Hvad fod Ære or skam i Snack
or talle.

idem xx

Hvelckem talle er icke god, denn
som kommer vdj vind.

ide 21

Idem xxi

Daarenn haffuede ier hierte vdi munde;
Men daare;

Eccle xxij

Daarenn haffuer ier Mund vdi ier hierte
dennd Wijsse

Eccle xxvij

Om vlidig taller hand er hand lige
men stingerlig vdj stergefeld ind

Eccle xxvij

Huilcke ere hekdige oc gudfrøctige
folck; de som taller det vijsterligt
all oc icke gider staed met deris
talle,

Menniskenns taller kommer er hans
Hiertis smucklinnd paa ett træ, soed
som frucktenn giffuer kiende
om træet er gott, saa bliffuer oc talle
Vdmiskeid om menniskens hiertelig

Hand Bryder faste fred, oc gør skil-
ster er forstrede mel: Som ord nemde

Eccle xxj

Hand er ~~lyst~~ røger Alt Hør mand
piber oc Harpe: Som vnlig taler

Prover: x.

Hand er lige som en springende oc
skydende pille: den Rætferdig
Mand, fordi lige som en pille,
vdskyd ikke hans Mund sin ord
oc den som kommer til mistrøstig med
sind tale.

Drukne mand tale skrer sinne som
vden Hund, den som Berg
Dramt Mange vd

P. E. v

Huad Bryggend verd: er Haar och
Huad stille megend verd: Ett suger
modige gienstender.

Luce: xviij

Huad kommer aff hellend er prack:
Wdennom er Christus.

Luce: xxv

Huad Kierlighet och from tullis i retthed: Ett gulderber vdj ett Salthfad

Huad Kierrighet doff er megen
Welde Kirck: Som bor skiør vdj
Kryinnd.

Luce: xxvj

Huad Kierlig hoffmestlige erben aff
ett omt hiertter: Som potter
Som Straalle mett Solff Skiud.

Job v

Hand [illegible] swøbe i tungen

Vin Bagtaskelsse och were tudelsse [illegible]

Eccli: v

Daarn er werrer end en ond tyff: Een bagwasker er der tiud som giør folck skadelige.

Eccli: x

Hand er een Bagwasker er der tiud er lige, Som en edderslang hugger som altiid stinger, er en forderffer som offuer Beene [illegible] er [illegible]

Prov: xxv

Hand er lige som en glawind er en skarp swerd i Bagwaskelsse.

Hand [illegible] er hiertelige [illegible] [illegible] er [illegible] [illegible] lige som [illegible] optrend [illegible] er [illegible] [illegible] [illegible] er et hiertelig [illegible]

Om strid lix

Prover. xxi

Bedre thenn saund strides(?) steed er Grijmett, saare dett vaar Mange dyster ved vdj mangend folck: Mig der staar alt... forgj strine kommer fra hannom.

Eccle: vi

Der vor then Delder som vor fødd till skammell, oc de kunde ingenlunde fordraga, der for skriffuis de till att holde hustrue hvar annden dag, Brød hannd de æte; danned gadt dig oc den annde

Att blande seg j fremett trette.

Prover. xxvi

Hvem er hand Ligesom blander sig j fremmidt trette: den som niuer fremmidt hund j deritt oc ... denne.

Tvistning lxij

Hvilcke slags Mennisker ære de

ſom menniskerne haffuer met

i macht off ære: Demne som

tylle Jegerent naar de Besffue

Bidene, oc demne som omgange med

vilde diur, naar de Besffue

~~Kosst~~ Kostfes, oc demne som

holde sig ille at vgudelige oc Be-

blamne sig i deris synne.

Circl. xxij

Hvilcke ære de synner som ilde lud sig lede

lige forligt: Dumhed, framkiesse, for-

inoligheds brisffelmesse oc obenbaresse

oc bespottelse vnd menskabs tvivle oc

skin aff et fast hierte.

Circl. xxv

Hvilcke ære de tij stycker som mand lære

aff hiertet: At en fundkunt Begyndelse

nødigt oc at en sig fuerergiven begynd

oc ingen gud som ligge vdi hoer

Eccle. xxvij

Hvilcke aer tryj forferdelige ting i foreredij, oprör, oc blodstiörtning, men fiedre dett forferdeliger met en quinde baffter en andre mistancke for sijn hosbonde, oc offuer eher med hennde obenbaer for hans skyld.

Hvilcke aer tryj slemme stycker: at mandt lid fro me kriigmand lid armod oc nöd, oc att mand foragt vise mendz taller, oc att mand affald fra tienende.

Prov: xxx

Hvilcke aer de tryj ting som ikke kand mettis: helffuedet, en quindes liff, oc iorden, huilcke som altiid berskrer vand, men ilden effter gaaer alle disse.

Hvilcke ere de tryj som forstörer et gandske land: Een tienere om hand bester konge, Een daare om hand bester mett aff bröd, et vhredige quindfolck om dett bester mannd. dett fierde er om at fordrage, en tieste pigen bester hendis mo arffuinge

Job xi

Hwilke try ting hører till gudelighed:
Oc unde[r] kunde, Bede om naade, oc
affstaa att synde

Esaie: iij Capittell

Hwilke aer de try ting som forderffue
store tryggere fred oc weldige fred.
Lossmerigs forachtelse, Wedst for forst
digr meninghed, oc opsetw.

Eccle: vij

Hwad er dett: der aer tree om en ting:
der [illegible] [illegible] hwad hand Aandt [illegible]
brugt [illegible], hand [illegible] tredie er [illegible]
[illegible] [illegible] der thill oc hand [illegible]
Brost: i dett er [illegible] [illegible]
paa [illegible], sagnnd, fordi [illegible] [illegible]
er [illegible], [illegible] ikke dett [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] brost, [illegible] som [illegible]
[illegible] er, [illegible] [illegible] dett [illegible] [illegible]
[illegible], oc er [illegible] der for, [illegible]
[illegible] som [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] forfare oc lide [illegible] [illegible]
oc hand staar vers 18 xxij

Den som mig leder det er gud min
mig [illegible] [illegible] [illegible] fire ting

Fiere ting: lxiij Quær: xxx

Hwilcke ere de fire bestemte lyst:
Ødemenig ubetenckeligheed och med
deris forreder, naar de baarn de nu
[illegible] [illegible], [illegible], Hoptrank
fromheed, [illegible] [illegible], [illegible]ferdigheed
[illegible] forarbeidsse, och tyranni

Hwilcke ere de fiire firmen ting ...
paa Jorde som offtner gaar de vise mz
[illegible] [illegible]heed och [illegible]: [illegible],
[illegible], [illegible]skapp, och [illegible]kapp.

Hwilcke ere de fiire vbegrundede
ting paa Jorde: [illegible] [illegible] [illegible],
och en [illegible] som [illegible] [illegible]
[illegible], och [illegible] [illegible] for [illegible] och
med [illegible] [illegible].

De v wnitterlige ting · lxiiij

Hwilcke ere de fem ting som med ikke
kand [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] vij
[illegible], [illegible] [illegible] paa
[illegible].

Ed Kommig weij wdi Hoffmitt,
Een Vdtreg weij till en prijr,
Er en Hoekommig weij for hun sig
sig ikke at Hoffuitt giortt om.

Siu Hadske stycker lxx Prov: vj
Huilcke aer de siug hijste stycker
for gud oc Menniskenn i Hoffuedig
dygnud. Een falske tunge,
Hand som vdstijcker vskijlt
vskijedige blod, et Hiertte som
opfinder ondt Raad, fødder som
ere snare till ondt, et falskt
wittnisbijrd som dijstreigend
tull lögnnd, och den som
opwaeckend Kiff mellom Brødr.

Om wor bønn till gud
xlvj

Prov: i
Hwilcken Menniskens bön,
will gud icke höre;

Deris som vdj tellbinckij er
begÿnnde tid forarghe ~~ghet~~ gudtz
ord. oc acte inge Raad, nu kom
naar strax Angist, oc nød offuer
falde them, da vilde de Raabe
till gud, men det er dem for
silde, for de haffue alt tøffuet
forlenge

Cap: XXX

Hand skall Manden bede aff gud
Thuende ting, Aandelige oc
himmelige Rigdom, Andelig
att gud wille beware oss fra
Løgnen, det er fra falsk
lerdom oc kietterij,
Timelig, att hand giffue
oss icke for stor Rigdom,
fordi, att aff stor Rigdom
bliffuer mand stolth oc
vfrom, oc der till att

Herre lad oss icke falde vdi
Aandeligh Armod, som
kand nöde oss till att
stiele, och ~~Besuig~~
forsuerge vor
gudz naffn
Amen

FINIS

Schreffuit vdi Kiøben
hafn i en hast aff Hans
Clemensøn den [illegible]
Januarij Anno 77
1577

